

ZARZĄD MIASTA I GMINY ŁAPY

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA I GMINY ŁAPY**

CZĘŚĆ I

ŁAPY 1998/99

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łapy opracował zespół projektowy w następującym składzie:

1. mgr inż. arch. Wiktor Panfiluk	- główny projektant, koordynacja prac, urbanistyka (uprawniony do projektowania w planowaniu przestrzennym nr ewid. 557/88),
2.mgr inż. arch. Zdzisław Plichta	- zagadnienia metodyczne i gospodarki przestrzennej,
3. mgr inż. arch. Joanna Lipska	- zagadnienia przestrzenne i opracowanie graficzne,
4. mgr inż. arch. Teresa Kiejzik	- analiza istniejącego stanu zagospodarowania, zagadnienia przestrzenne,
5.mgr Anastazja Brzozowska	- demografia, zagadnienia społeczne i gospodarcze,
6.mgr Mikołaj Patejuk	- ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego,
7.mgr inż. Czesława Kruszewska	- gospodarka wodna, ściekowa i odpadami,
8.inż. Elżbieta Kępska	- energetyka i telekomunikacja,
9. mgr inż. Jan Kruszewski	- komunikacja,
10. tech. ekon. Krystyna Właźniak	- prace techniczne

Zespół autorski zmian zatwierdzonych uchwałą Nr XLV/630/09 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 26 listopada 2009r.:

1. mgr inż. arch. Wiktor Panfiluk – główny projektant, zagadnienia przestrzenne, wpisany na listę członków O.I.U. pod Nr WA – 150
2. mgr inż. arch. Joanna Jasiewicz – zagadnienia przestrzenne w technice komputerowej, wpisana na listę członków O.I.U. pod Nr WA – 350
3. mgr Bożena Gajewska – prognoza oddziaływania na środowisko zmiany studium

Zmiany w ujednoliconym tekście studium zaznaczone są kolorem niebieskim.

SPIS TREŚCI

Str.

WSTĘP

1. Podstawa prawna opracowania.	7
2. Przedmiot studium	7
3. Części składowe studium	8
4. Opinie do studium	8

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY ŁAPY

1. Środowisko przyrodnicze.	10
1.1. Położenie fizyczno-geograficzne i administracyjne oraz struktura użytkowania gruntów.	10
1.2. Rzeźba terenu.	11
1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne.	12
1.3.1. Budowa geologiczna	
1.3.2. Surowce mineralne	
1.4. Wody powierzchniowe i podziemne.	16
1.4.1. Wody powierzchniowe	
1.4.2. Wody podziemne	
1.5. Gleby - element wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	21
1.5.1. Waloryzacja przyrodnicza gleb	
1.5.2. Waloryzacja użytkowo-rolnicza gleb	
1.5.3. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej	
1.6. Lasy.	25
1.7. Warunki klimatyczne	26
1.7.1. Temperatura	
1.7.2. Opady atmosferyczne	
1.7.3. Dynamika powietrza atmosferycznego	
1.8. Obszary i obiekty podlegające szczególnej ochronie	28
1.9. Zagrożenia i degradacja środowiska	29
1.9.1. Zagrożenia wód powierzchniowych	
1.9.2. Zagrożenia powietrza atmosferycznego	
1.9.3. Zagrożenia hałasem i wibracjami oraz elektromagnetycznym promieniowaniem.	
1.9.4. Zagrożenia powierzchni ziemi i innych elementów środowiska przyrodniczego	
1.10. Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.	33
1.10.1. Podstawowa struktura funkcjonalno-przyrodnicza gminy	
1.10.2. Główne wnioski do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.	

2.	Środowisko kulturowe.	35
2.1.	Obiekty zabytkowe i o wartościach kulturowych	35
2.2.	Stanowiska archeologiczne.	41
3.	Analiza sieci osadniczej i stanu zagospodarowania miasta i gminy. . .	41
3.1.	Sieć osadnicza	41
3.2.	Zagospodarowanie przestrzenne gminy	42
3.2.1.	Mieszkalnictwo	
3.2.2.	Usługi społeczne	
3.2.3.	Potencjał przemysłowy miasta i gminy oraz jego rozmieszczenie	
3.2.4.	Tereny zieleni	
3.3.	Struktura przestrzenna miasta Łapy.	45
3.3.1.	Północny obszar zainwestowania miasta	
3.3.2.	Obszar południowy zainwestowania miasta	
3.3.3.	Obszar zainwestowania Łapy Osse, Gąsówka Stara i Gąsówka Osse	
3.3.4.	Obszar zainwestowania - tereny kolejowe PKP.	
3.3.5.	Obszar Narwiańskiego Parku Narodowego i jego strefy ochronnej.	
3.3.6.	Obszar doliny rzeki Awissy	
3.3.7.	Obszar parku miejskiego i ogrodów działkowych	
3.3.8.	Obszar upraw polowych	
3.4.	Struktura własnościowa nieruchomości	54
3.4.1.	Nieruchomości gminy	
3.4.2.	Nieruchomości Skarbu Państwa	
3.4.3.	Nieruchomości innych właścicieli	
4.	Sfera społeczna.	56
4.1.	Potencjał ludnościowy i jego rozmieszczenie	56
4.1.1.	Ludność i obszar gminy	
4.1.2.	Zmiany rozmieszczenia ludności	
4.1.3.	Zmiany w stanie i strukturze ludności	
4.1.4.	Ruch naturalny ludności	
4.1.5.	Migracje ludności	
4.1.6.	Zatrudnienie	
4.1.7.	Bezrobocie	
4.1.8.	Przewidywane zmiany w dynamice demograficznej	
4.2.	Warunki mieszkaniowe.	65
4.2.1.	Zasoby i warunki mieszkaniowe	
4.2.2.	Ruch budowlany	
4.2.3.	Struktura własnościowa zasobów mieszkaniowych	
4.2.4.	Prognoza potrzeb mieszkaniowych.	

4.3.	Urządzenia obsługi ludności	
	70	
4.3.1.	Szkoły podstawowe	
4.3.2.	Szkoły ponadpodstawowe	
4.3.3.	Wychowanie przedszkolne	
4.3.4.	Ochrona zdrowia i opieka społeczna.	
4.3.5.	Kultura	
4.3.6.	Handel i gastronomia	
4.3.7.	Sport i rekreacja	
4.3.8.	Inne usługi i urządzenia	
5.	Sfera gospodarcza.	77
5.1.	Przemysł i składy.	77
5.2.	Podmioty gospodarki narodowej	78
5.3.	Rolnictwo.	78
5.3.1.	Użytkowanie gruntów	
5.3.2.	Indywidualne gospodarstwa rolne	
5.3.3.	Uprawy rolne	
5.3.4.	Hodowla	
5.3.5.	Przewidywane kierunki produkcji rolnej	
5.4.	Urządzenia obsługi rolnictwa.	86
6.	Komunikacja.	87
6.1.	Sieć drogowa.	87
6.1.1.	Struktura funkcjonalno-techniczna	
6.1.2.	Charakterystyka stanów technicznych dróg	
6.1.3.	Charakterystyka ogólna układu drogowego gminy	
6.2.	Kolej.	104
6.3.	Komunikacja autobusowa PPKS	104
6.4.	Wnioski wynikające z funkcjonowania komunikacji	105
7.	Infrastruktura techniczna	107
7.1.	Elektroenergetyka	107
7.1.1.	Źródła zasilania	
7.1.2.	Linie elektroenergetyczne WN 110 kV	
7.1.3.	Sieć średniego napięcia	
7.1.4.	Linie elektroenergetyczne WN - tranzytowe	
7.1.5.	Ocena rozwoju systemu elektroenergetycznego	
7.2.	Ciepłownictwo.	108
7.3.	Gazownictwo.	113
7.4.	Telekomunikacja.	114
7.5.	Radiokomunikacja i teletransmisja.	115
7.6.	Zaopatrzenie w wodę	115

7.6.1.	Charakterystyka ogólna systemu zaopatrzenia w wodę	
7.6.2.	Źródła zaopatrzenia mieszkańców w wodę	
7.6.3.	Rozwój wodociągów w latach 1985-1997	
7.6.4.	Stan zwodociągowania poszczególnych wsi w gminie na koniec 1997 r.	
7.6.5.	Charakterystyka komunalnych ujęć wody i stacji wodociągowych	
7.6.6.	Charakterystyka zakładowych i prywatnych ujęć wody	
7.6.7.	Pozwolenia wodno-prawne i ustalone strefy ochronne ujęć wody	
7.6.8.	Ocena wydajności istniejących komunalnych ujęć wody.	
7.6.9.	Badania hydrogeologiczne w kat. „B” zasobów wód podziemnych	
7.6.10.	Ogólna ocena zaopatrzenia w wodę	
7.7.	Odprowadzenie i oczyszczenie ścieków.	128
7.7.1.	Kanalizacja sanitarna	
7.7.2.	Oczyszczalnie ścieków	
7.7.3.	Kanalizacja deszczowa	
7.7.4.	Ogólna ocena gospodarki ściekowej	
7.8.	Gospodarka odpadami stałymi	130
7.8.1.	Miejsko-gminne wysypisko odpadów stałych	
7.8.2.	Wiejskie wysypiska odpadów stałych	
7.8.3.	System gromadzenia, wywozu i unieszkodliwiania odpadów stałych.	
7.8.4.	Ogólna ocena gospodarki odpadami stałymi.	
8.	Syntetyczna ocena poziomu zaspokojenia potrzeb ludności i zagospodarowania gminy wg stanu z 1997 r.	133
9.	Elementy zagospodarowania przestrzennego o charakterze ponadlokalnym	135
9.1.	Cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze miasta i gminy Łapy.	135
9.2.	Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych wynikających z polityki przestrzennej państwa.	137

WSTĘP

1. Podstawa opracowania studium

Podstawami prawnymi opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łapy są:

- a) art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami),
- b) uchwała Nr XXII/195/96 Rady Miejskiej w Łapach z dnia 16.02. 1996 r.
- c) umowa o dzieło Nr 10/98 z dnia 6.04.1998 r. zawarta pomiędzy Zarządem Miasta i Gminy Łapy a głównym projektantem opracowującym projekt studium.

2. Przedmiot studium.

Przedmiotem studium są:

- 1) Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające z:
 - a) dotychczasowego przeznaczenia zagospodarowania i uzbrojenia terenu.
 - b) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
 - c) stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - d) prawa własności gruntów,
 - e) jakości życia mieszkańców,
 - f) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.
- 2) Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy:
 - a) obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
 - b) lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
 - c) obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,

- d) obszary zabudowane, ze wskazaniem terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,
- e) obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę,
- f) kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
- g) obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe,
- h) obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej państwa na obszarze gminy.

3. Części składowe studium

Na studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łapy składa się:

- a) rysunek uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Łapy w skali 1:25.000,
- b) rysunek uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego miasta Łapy w skali 1:5.000,
- c) rysunek kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łapy w skali 1:25.000,
- d) rysunek kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łapy w skali 1:5.000,
- e) tekst studium,
- f) dokumentacja studium, a w tym dokumenty formalno-prawne.

4. Opinie do studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łapy, zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami) przedłożono do zaopiniowania organom, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt.4 tejże ustawy.

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY ŁAPY

1. Środowisko przyrodnicze

1.1. Położenie fizyczno-geograficzne i administracyjne oraz struktura użytkowania gruntów

Gmina Łapy położona jest w obrębie trzech mezoregionów tj. Wysoczyzny Wysoko-Mazowieckiej, Doliny Górnej Narwi i Wysoczyzny Białostockiej, obejmującej fragment obszaru wschodniej części gminy.

Powyższe jednostki fizyczno-geograficzne określone rangą mezoregionów obszaru województwa białostockiego wchodzą w skład wielkiego regionu fizyczno-geograficznego jakim jest Nizina Północnopodlaska (J.Kondracki, 1978 r.)

W układzie administracyjnym gmina Łapy położona jest w zachodniej części województwa białostockiego a w układzie nowego podziału administracyjnego kraju tj. województwa podlaskiego zajmuje fragment obszaru środkowej jego części i graniczy od północy z gminą Choroszcz od wschodu z gminą Turośń Kościelna i Suraz od południa z gminą Poświętne i od zachodu z gminą Sokoły, wchodzącą w skład woj. łomżyńskiego.

Strukturę użytkowania gruntów gminy Łapy z roku 1997 charakteryzują dwa poniższe zestawienia tabelaryczne.

Tabela nr 1

l.p.	Wyszczególnienie	Użytkowanie gruntów			
		w granicach administracyjnych gminy		w tym m Łapy	
		ha	%	ha	%
1.	Powierzchnia ogólna	12.757	100	1.190	9,3
2.	Użytki rolne	7.873	61,7	489	3,8
2.1.	w tym: grunty orne	5.116	10,1	275	2,2
2.2.	sady	27	0,2	6	0,0
2.3.	łąki	1.833	14,4	99	0,8
2.4.	pastwiska	897	7,0	109	0,8
3.	lasy	1.830	14,3	79	0,6

4.	grunty pozostałe	3.054	23,9	622	4,9
----	------------------	-------	------	-----	-----

Tabela nr 2

l.p.	Wyszczególnienie	Użytkowanie gruntów			
		W indywidualnych gosp. rolnych w granicach gminy		W tym m Łapy	
		ha	%	ha	%
1.	Powierzchnia ogólna	11.048	100	771	7,0
2.	Uzytki rolne	7.836	70,9	489	4,4
2.1.	w tym: grunty orne	5.116	46,3	275	2,5
2.2.	sady	27	0,2	6	0,0
2.3.	łąki	1.796	16,3	99	0,9
2.4.	pastwiska	197	8,1	109	1,0
3.	lasy	1.770	16,0	78	0,7
4.	grunty pozostałe	1.442	13,1	204	1,8

Źródło: Rocznik statystyczny województwa białostockiego - Urząd Statystyczny w Białymstoku 1998 r.

1.2. Rzeźba terenu

Obszar gminy Łapy charakteryzuje się urozmaiconym ukształtowaniem powierzchni terenu. Jest to obszar pofałdowanej wysoczyzny morenowej oraz urozmaiconej licznymi wzniesieniami moren czołowych, pagórkami kemów i równinami torfowymi. Rzędne powierzchni kształtują się w granicach 120-130 m. n.p.m. a w szczytowych partiach wzniesień morenowych osiągają wysokość 150-156 m. n.p.m. Natomiast rzędne dna doliny Narwi kształtują się w granicach 114,0 - 118,0 m. n.p.m.

A więc podstawowymi jednostkami morfologicznymi obszaru gminy Łapy są:

- dolina rzeki Narwi wraz z doliną swojego lewostronnego dopływu rz. Awissą,
- wysoczyzna morenowa.

Dolina rzeki Narwi stanowi wyraźny akcent w morfologii obszaru gminy - jest szeroka i płaska głęboko wcięta w wysoczyznę (5 - 25 m.) w znacznym stopniu zatorfiona, a na niektórych odcinkach wręcz zabagniona. Nieznaczny jej spadek ca 0,12 % powoduje silne meandrowanie rzeki, częste zmiany koryta tworzące po kilka dróg jednoczesnego przepływu.

Na północ od wsi Uhowo i Bokiny w dolinie Narwi wyraźnie zarysowują się wyższe tarasy akumulacyjne zazwyczaj kępowo zalesione.

Należy także podkreślić, że dolina Narwi w granicach gminy Łapy charakteryzuje się bardzo wysokim potencjałem biologicznym środowiska a głównie środowiska wodno-bagiennego.

Wyraźnym elementem geomorfologicznym w obrębie obszaru gminy jest także dolina rzeki Awissy. Szeroka i głęboko wcięta dolina rz. Awissy wraz ze swoimi dopływami znacznie urozmaica morfologicznie południowo-zachodnią część obszaru gminy.

Doliny rzeczne stanowią element rozdzielający obszary wysoczyznowe gminy, które charakteryzują w wielu przypadkach odmiennym typem rzeźby terenu i krajobrazu.

Obszar okolic m. Łap charakteryzuje się równinnym typem rzeźby. Jest to zrównana denudacyjna wysoczyzna morenowa o spadkach do 4 % i deniwelacyjnych do 5 m.

Na znacznej powierzchni obszaru gminy występuje rzeźba typu falistego a jej krajobraz wzbogacają lokalne pagórki, sieć dolin erozyjnych o płaskich dnach i wyraźnych zboczach oraz zagłębieniach o zróżnicowanych rozmiarach i głębokości.

Część wysoczyzny w okolicy wsi Uhowo charakteryzuje się występowaniem na powierzchni osadów lodowcowych i glin zwałowych, urozmaiconych występowaniem licznych wzgórz moren czołowych osiągających wysokość ponad 145 m. n.p.m. oraz lokalnie pól piasków przewiewnych i wodnolodowcowych.

Obszar wysoczyzny w okolicy Płonka Kościelna - Łupianka Stara charakteryzuje się pofałdowaną powierzchnią gliny zwałowej i utworów lodowcowych. Jest to rzeźba typu pagórkowatego i wzgórzowego wiążąca się z relikdami ciągnów moren czołowych, gdzie wysokość pojedynczych wzniesień wynosi ponad 150 m. n.p.m. - Będziuzna Góra 156,6 m.

Rejonem występowania na powierzchni glin zwałowych i utworów lodowcowych jest także południowa część obszaru gminy. Powierzchnia tych utworów jest urozmaicona licznymi wzgórzami moren czołowych, a w części południowo-zachodniej pagórkami kremowymi. Najwyższe wzniesienie (Góra Kubale) wynosi 151,9 m. n.p.m.

Średnie wzniesienie wysoczyzny morenowej kształtuje się w granicach 130-140 m. n.p.m.

Rzeźba terenu stanowi jeden z podstawowych walorów krajobrazowych gminy a tereny wysoczyznowe będące w bezpośredniej styczności z głównym korytem systemu rzecznoego (głównie Narwi) są terenami predestynowanymi do rozwoju wypoczynku przyrodniczego.

Są to tereny:

- Uhowo - strefa kontaktowa o długości 2.800 m. zbudowana głównie z glin zwałowych,
- Będziuzne Góry (Durnego Chata) - strefa kontaktowa o długości - 500 m. - glina,
- Bokiny - strefa kontaktowa o długości 300 m., zbudowana z piasku, żwirów i gliny.

Obok form naturalnych w obrębie obszaru gminy występują również formy antropogeniczne a między innymi takie jak: hałdy odpadów

produkcyjno-komunalnych, wyrobiska poeksploatacyjne surowców mineralnych, rowy odwadniające itp. które będą wymagały rozstrzygnięć planistycznych.

1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne

1.3.1. Budowa geologiczna

Pod względem tektonicznym obszar gminy Łapy położony jest w obrębie dużej jednostki geostukturalnej zwanej wyniesieniem mazursko-podlaskim wchodzącym w skład prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej.

Wgłębna budowa geologiczna obszaru gminy jest słabo rozpoznana a jej syntetyczny zarys budowy przedstawia się następująco:

Osady kredy górnej w miejscu usytuowania obszaru gminy zalegają na głębokości 180 - 200 m. i są reprezentowane w jej partiach stropowych przez margle, wapienie z krzemieniami i kredą piszącą.

Na rozmytej i zerodowanej powierzchni skał węglanowych kredy górnej zalega kompleks osadów trzeciorzędowych reprezentowanych przez osady oligocenu w spągu przez mułki pylasto-piaszczyste i piaszczyste iły i drobne piaski kwarcowe a w partiach wyższych przez piaski kwarcowo-glaukonitowe, czasami ze żwirkami kwarcu, krzemieni i drobnymi fosforytami.

Miąższość osadów oligoceńskich wynosi ca 75 m.

Na urozmaiconej morfologicznie powierzchni osadów oligoceńskich w formie izolowanych płatów zalegają utwory mioceńskie reprezentowane głównie przez piaski kwarcowe, drobnoziarniste, zwykle warstwowane oraz podrzędnie przez mułki i iły. Nawiercona miąższość osadów mioceńskich nie przekracza 20 m.

Na w/w. podłożu zalega pokrywa utworów czwartorzędowych, której miąższość (w zależności od morfologicznego zróżnicowania podłoża przedczwartorzędowego) na obszarze gminy wynosi od 180 do ponad 200 m.

Czwartorzędowy kompleks osadowy budują utwory zlodowacenia podlaskiego południowopolskiego, środkowopolskiego i północnopolskiego poprzedzielane osadami interstadiałów -kromerskiego, mazowieckiego i eemskiego oraz utwory holocenięskie.

Utwory zlodowacenia podlaskiego - wodnolodowcowe piaski i piaski ze żwirem o miąższości do 7 m. oraz gliny zwałowe do 30 m. miąższości, na których zalegają utwory interstadiału kromerskiego - mułki, piaski i żwiry pochodzenia rzecznoego o znacznej miąższości.

Utwory zlodowacenia południowopolskiego - naprzemian ległe warstwy iłów, mułków i piasków zastoiskowych oraz gliny zwałowe i osady piaszczysto-żwirowe (wodnolodowcowe) a także osady interstadialne.

Utwory zlodowacenia środkowopolskiego - reprezentowane są przez 3 poziomy glin zwałowych i piaszczysto-żwirowych osadów wodnolodowcowych oraz rozdzielających je utworów zastoiskowych (iły, mułki, piaski pylaste) stadiału maksymalnego i mazowiecko-podlaskiego.

Dzisiejszą powierzchnię gminy Łapy w większości budują osady stadiału północno-mazowieckiego i oprócz glin zwałowych i piasków

wodnolodowcowych reprezentowane są także przez utwory lodowcowe moren czołowych i kemów oraz utwory zastoiskowe.

Natomiast utwory organiczne niecek jeziornych, głównie torfy i gytie z niewielkim udziałem mułków i drobnych piasków z humusem zalicza się do osadów interstadiału eemskiego

Utwory zlodowacenia północnopolskiego (bałtyckiego) reprezentowane są przez serię piasków i żwirów rzecznych budujących wyższe tarasy akumulacyjne w dolinie Narwi.

Na przełomie plejstocenu i holocenu wytworzyły się pola piasków eolicznych a w części wysoczyznowej - deluwia i aluwia glin zwałowych.

W holocenie obszarami akumulacji były doliny rzeczne oraz zagłębienia wytopiskowe i bezodpływowe na wysoczyźnie.

Przestrzenne rozmieszczenie w/w osadów występujących na powierzchni obszaru gminy przedstawia się następująco:

Doliny rzek Narwi i Awissy oraz mniejszych cieków a także zagłębienia bezodpływowe na wysoczyźnie budują głównie piaszczysto-mułowe osady holocenijskie oraz torfy.

Natomiast fragmenty wyższych tarasów akumulacyjnych występujących głównie w północnej części doliny Narwi budują piaszczysto-żwirowe osady rzeczne powstałe w czasie zlodowacenia północnopolskiego.

Dzisiejszą powierzchnię wysoczyznową obszaru gminy Łapy budują głównie gliny zwałowe i piaszczysto-żwirowo-gliniaste utwory lodowcowe związane ze stadiem północno-mazowieckim zlodowacenia środkowopolskiego.

Na powierzchni tych utworów prawie na całym obszarze wysoczyznowym gminy występują pagóry, wzgórza i wały moren czołowych, lokalnie kemów. Moreny zbudowane są z wymieszanego materiału lodowcowego (piaszczyste gliny zwałowe z gładzami, gniazdami i soczewkami piasków różnej granulacji, piasków ze żwirem i otoczkami rzadziej czystych żwirów). Natomiast w budowie kemów występuje więcej warstw piasków przemytych.

Fragmentarycznie na powierzchni obszaru gminy występują również płyty piaszczysto-żwirowych utworów wodnolodowcowych i piaski przewiane - eoliczne.

Natomiast na północny wschód od Łupianki Starej i w okolicy Łupianki Kreta znajdują się powierzchniowe wychodnie kredy piaszczystej i silnie marglistych glin (porwaki utworów kampanu). Występują one w formie niewielkich wkładek wśród glin zwałowych i utworów lodowcowych.

Gliny zwałowe są niskiej jakości surowcem ceramicznym i nie znajdują zastosowania gospodarczego. Natomiast obszary pozysku piasku, pospółek i żwirów dla celów gospodarczych stanowią głównie wzgórza moren czołowych.

1.3.2. Surowce mineralne

Występowanie surowców mineralnych na obszarze gminy Łapy ściśle wiąże się z przestrzennym układem i rodzajem utworów czwartorzędowych. Występują one w przypowierzchniowej warstwie tych utworów i są eksploatowane metodą odkrywkową głównie na potrzeby miejscowego budownictwa drogowego i ogólnego. Są to przede wszystkim surowce okrucowe - kruszywo naturalne drobne i grube (słabej jakości) występujące w formie soczew i gniazd o ograniczonym zasięgu poziomym i pionowym wśród osadów morenowych i lodowcowych.

Na obszarze gminy brak jest surowców ceramiki budowlanej.

Dotychczasowe prace poszukiwawcze pozwoliły jedynie na zestawienie karty ukopu „Łupianka Stara” - złoża kruszywa grubego o zasobach zarejestrowanych - 1987 r.

Na terenie gminy znajdują się 23 okresowo czynne wyrobiska eksploatowane głównie przez miejscową ludność, w tym:

7 punktów eksploatacji kruszywa naturalnego drobnego (3 typowane do rekultywacji - Łupianka Stara, 2 Uhowo) i 15 punktów eksploatacji kruszywa naturalnego grubego (3 typowane do rekultywacji) - 2 położone na gruntach Bokiny i 1 w Łupiance Starej).

Wielokrotne poszukiwania geologiczne nie dały pozytywnych rezultatów na znalezienie i udokumentowanie większych złóż surowców mineralnych stałych o znaczeniu przemysłowym.

W wyniku tych badań na obszarze gminy Łapy zostały wydzielone następujące obszary perspektywiczne występowania złóż surowców mineralnych stałych:

a) obszary kruszywa naturalnego drobnego:

Tabela nr 3

L.p.	Położenie	Forma geologiczna
1	-na północ od Wólki Waniewskiej	piaski rzeczne tarasu doliny rz. Narew
2	-na zachód od Łupianki Starej, okolice wyrobiska nr 9	-wzgórze morenowe
3	-ku półn-wsch. Od wsi Płonka Strumianka, zbocze Góry Ewa	-wzgórze morenowe
4	-północny skraj miasta Łapy	-płat utworów wodnolodowcowych
5	-na północ od Uhowa, okolice wysypiska	-piaski eoliczne
6	-na półd-zach. od wsi Gąsówka Skwarki	-wzgórze kemowe
7	-na północ od wsi Gąsówka Skwarki	-wzgórze kemowe

b) obszary kruszywa naturalnego grubego

Tabela nr 4

I.p.	Położenie	Forma geologiczna
1	-na półn.-wsch. od Wólki Waniewskiej	-utwory lodowcowe
2	-na półn.-wsch. od wsi Bokiny półd zbocze Krasowej Góry	-wzgórze morenowe
3	-na półn.-zach. od Łupianki Starej	-utwory lodowcowe

1	2	3
4	-Roszki - Wódzki, okolice wyrobiska nr 11	-wzgórze morenowe
5	-na północ od wsi Płonka - Kozły	-wzgórze morenowe
6	-ku zachodowi od wsi Płonka - Kozły	-wzgórze morenowe
7	-ku wschodowi od wsi Płonka Kościelna	-wzgórze morenowe
8	-na północ od Uhowa	-utwory wodnolodowcowe
9	-zach.skraj Gasówki -Osse	-wzgórze morenowe
10	-Łapy-Pluśniaki	-utwory lodowcowe
11	-na półn-zach. od wsi Gąsówka Oleksin	-utwory lodowcowe
12	-na półd-zach. od wsi Gąsówka Oleksin	-utwory lodowcowe
13	-ku północy od wsi Daniłowo Małe	-utwory lodowcowe

Źródło - Inwentaryzacja złóż surowców mineralnych na terenie gm. Łapy - Przedsiębiorstwo Geologiczne w Warszawie 1992 r. (Nr arch. U.W. w Białymstoku 8191).

W/w obszary perspektywiczne po ich dokładnym rozpoznaniu mogą jedynie wzbogacić istniejącą lokalną bazę surowcową natomiast nie roszą żadnych perspektyw na udokumentowanie złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej i piasków do produkcji cegły wapienno-piaskowej.

1.4..Wody powierzchniowe i podziemne

1.4.1. Wody powierzchniowe

a) Hydrografia

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Łapy należy do dorzecza Wisły i położony jest w obrębie zlewni Narwi.

Sieć hydrograficzna na terenie gminy jest słabo rozwinięta co wpłynęło na powstanie licznych obszarów bezodpływowych i zabagnionych (wiele z nich jest aktualnie zmeliorowanych i wykorzystywanych rolniczo).

Główny układ sieci hydrograficznej na obszarze gminy tworzy rzeka Narew wraz ze swoimi największymi lewobrzeżnymi dopływami tj. Szeroką Strugą i Awisą. Są to rzeki zbierające wody powierzchniowe z całego obszaru gminy. Ponadto obszar gminy jest drenowany licznymi mniejszymi ciekami wodnymi i całym systemem rowów melioracyjnych.

Teren gminy jest obszarem bezzeziornym jedynie w jego obrębie znajduje się szereg niewielkich zagłębień bezodpływowych wypełnionych wodą.

b) Wielkości przepływowe rzek

Przepływy charakterystyczne i wpływy jednostkowe w podstawowych przekrojach głównych rzek gminy Łapy ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela nr 5

Rzeka przekrój	Pow. w km ²	Przepływ w m ³ /s					Spływy jednostkowe l/sek/km ²					
		NNQ	SNQ	SQ	SWQ	WQ	NN	SN	S	SW	W	
<u>Narew</u>												
- poniżej uj. Lizy	3509,5	1,92	3,46	13,2	-	-	0,547	0,985	3,761	-	-	
- uj. Supraśli	4307,9	2,47	4,27	15,9	268,0	358,0	0,573	0,991	3,690	62,211	83,103	
<u>Awissa - ujście</u>	260,1	-	0,275	0,521	-	-	-	-	-	-	-	
<u>Szeroka Struga - ujście</u>	67,2	-	0,066	0,116	-	-	-	0,982	1,726	-	-	

Źródło - Regionalny plan gospodarki wodnej woj. białostockiego Hydroprojekt Warszawa 1982 r. (lata 1961 -1975).

Przepływy dyspozycyjne (95 %) wód powierzchniowych w gminie Łapy ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne (stan 1985 r.)

Tabela nr 6

Rzeka Przekrój	Przepływy w m ³ /sek z obszaru		
	SNQ (95 %)	Qn ^x	Q dyspozycyjne
<u>Narew</u>			
- poniżej uj. Lizy	3,46	2,06	+ 1,40
- uj. Supraśli	4,27	3,00	+ 1,27
<u>Awissa - ujście</u>	0,257	0,180	+ 0,077
<u>Szeroka Struga</u> -ujście	0,066	0,045	+0,021

x - przepływ nienaruszalny (wielkość wg kryterium hydrobiologicznego - IMGW Warszawa 1980 r.) w podstawowych przekrojach SNQ - 95 %..

A więc z powyższego zestawienia wynika, że są to obszary o znacznej dyspozycyjności zasobów wód powierzchniowych.

Uogólniona wartość średniorocznego przepływu rz. Narwi w przekroju Zółtki kształtuje się w granicach ca 22,5 m³/ sek.

Roczny przebieg wahań stanów wody na rzece Narwi wykazuje dwa okresy wezbrań - wezbrania roztopowe od lutego do I-szej dekady maja oraz wezbrania na skutek długotrwałych opadów od czerwca do października.

c) Zagrożenia powodziowe

Rzędna zasięgu fali powodziowej rzeki Narwi w granicach obszaru gminy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie podane w m. n.p.m. przedstawiają się jak niżej:

Tabela nr 7

Miejsce przekroju	Rzędna lustra fali powodziowej	Spadek lustra wody w ‰
- Waniewo	114,11	0,22
-Izbiszczce Wólka Waniewska	114,88	
-Kolonia Topilec	115,43	
-Baciuty	116,53	
-Bokiny	116,90	
-Uhowo - Łapy	118,29	
-Łapy Wity	118,95	
-Łapy Pluśniaki	119,39	
-Suraż	120,40	

Do osiedli o potencjalnym zagrożeniu falą powodziową rzeki Narwi na obszarze gminy Łapy zalicza się:

Uhowo	-	118,29	-	rzędna fali powodziowej,
Łapy	-	118,24	-	rzędna fali powodziowej,
Łapy Wity	-	112,95	-	rzędna fali powodziowej,
Łapy Dębowa	-	118,95	-	rzędna fali powodziowej.

d) Stan czystości wód powierzchniowych

Aktualny stan czystości głównych rzek przedstawia się następująco:
rz. Narew - II klasa czystości wód przy czym wiele wskaźników mieści się w I klasie czystości,

rz. Awissa - III klasa czystości wód,

rz. Szeroka Struga - II klasa czystości wód.

Zgodnie z zarządzeniem 18/71 Prezydium WRN w Białymstoku z dnia 27.05.1971 r. wody rz. Narwi powinny znajdować się w I klasie a wody rz. Awissy i Szerokiej Strugi w II klasie czystości wód.

Znaczna poprawa stanu czystości wód powierzchniowych na obszarze gminy uwarunkowana jest głównie:

- dobrym funkcjonowaniem miejskiej oczyszczalni ścieków w Łapach,
- faktem skierowania ścieków z Cukrowni w Łapach na oczyszczalnię miejską,

- poprawę gospodarki wodno-ściekowej w Zakładzie Utylizacyjnym w Bokinach (wywożenie ścieków na oczyszczalnię ścieków m. Białegostoku),
- brakiem także awaryjnych zanieczyszczeń wód rz. Narwi.

Na pozostałych mniejszych ciekach wodnych brak jest badań kontrolnych przy czym należy podkreślić, że nie obserwuje tu wpływu zanieczyszczeń ściekowych związanych z działalnością gospodarczą - przeważnie są to wody zaliczane do II klasy czystości.

1.4.2. Wody podziemne

- Wody podziemne znajdujące się w utworach starszego podłoża tj. trzeciorzędu (oligocen) kredy i jury charakteryzują się niewielką wydajnością i są mało rozpoznane.

Głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę pitną i potrzeby gospodarcze są wody podziemne pochodzące z utworów czwartorzędowych. Występują one w kilku poziomach wodonośnych i tak:

- a) poziom wodonośny spągowy (najniższy) dający możliwość uzyskania wydajności ponad 100 m³/godz. przy depresji 3-6 m z nieciągłej przestrzennie warstwy wodonośnej przekraczającej miąższością 50 m - położonej na głębokości poniżej 100 m.
- b) międzymorenowy poziomy wodonośny - podstawowe źródło wody na obszarze gminy, reprezentowany przez dwie warstwy wodonośne. Najkorzystniejsze parametry hydrologiczne występują w dolinie rz. Narwi, gdzie w/w warstwy łączą się z wodami poziomu przypowierzchniowego tworząc miąższość warstwy wodonośnej ponad 30 m. z której uzyskać można wydajność ponad 100 m³/ godz.. Na wysoczyźnie miąższość obu warstw przy zachowaniu ciągłego rozprzestrzeniania wynosi 10-20 m., a wydajność 10-70 m³/ godz.

Tak znaczne zróżnicowanie wydajności uzależnione jest głównie od wykształcenia i miąższości warstwy wodonośnej oraz od stanu technicznego poszczególnych ujęć.

W większości jednak wydajności są duże i pokrywają istniejące zapotrzebowanie. Studnie wiercone przeważnie ujmują wody z głębokości 15-30 m. p.p.t.

Wydajność poszczególnych studni zaopatrujących wodociągi miejskie w Łapach wynoszą:

st. nr 1	Q = 52,5 m ³ /h	przy S = 9,4 m.
st. nr 3	Q = 45,0 m ³ /h	przy S = 13,0 m.
st. nr 4	Q = 55,8 m ³ /h	przy S = 15,7 m
st. nr 5	Q = 43,6 m ³ /h	przy S = 8,6 m

a przykładowo wydajności innych studni na terenie miasta kształtują się:

st. cukrowni	Q = 81,5 m ³ /h	przy S = 4,35 m.
st. szkolna		
Łapy Osse	Q = 10,6 m ³ /h	przy S = 5,7 m.
st. na osiedlu		
mieszk.	Q = 28,2 m ³ /h	przy S = 5,64 m.

Rzeczywista głębokość zalegania warstw wodonośnych i ich wydajności przedstawiają również istniejące ujęcia wód podziemnych wykonane w ramach zwodociagowania wsi na terenie gminy a mianowicie:

- Łapy Osse - 1 studnia o głębokości 36,5 m. i wydajności 27 m³/h przy S = 7,5 m.,
- Płonka Strumianka - 2 studnie o głębokości 62 i 65 m. i wydajności 92 m³/h przy S 12,2 m.,
- Bokiny - studnia o głębokości 56,0 m. i wydajności 27 m³/h przy S = 3,4 m.,
- Daniłowo Duże - 3 studnie o głębokości 65,0; 70,0 i 50,0 m. i wydajnościach 73,70, 71 m³/h przy S = 9,5 m.,
- Uhowo - 2 studnie o głębokości 50 i 45 m. i wydajności 56 i 60,1 m³/h przy S 11 i 13 m.

c) przypowierzchniowy poziom wodonośny

Na terenie gminy występują trzy zasadnicze obszary o różnych warunkach występowania wód gruntowych, a mianowicie:

-obszary dolinne będące strefami koncentracji wód powierzchniowych i gruntowych. Wody tworzą tu jeden poziom w utworach akumulacji rzecznej lub bagiennej i stanowią zwierciadło wody o charakterze swobodnym. Zalegają zazwyczaj płycej niż 1 m. p.p.t.

Tereny te są niekorzystne dla lokalizacji budownictwa m. in. z uwagi na występowania wody gruntowej w poziomie posadowienia budynków.

-obszary wysoczyznowej o ciągłym zwierciadle wody zalegającym w utworach łatwo przepuszczalnych (piaszczystych) podścielanych na różnych głębokościach utworami trudno przepuszczalnymi (glinami). Głębokość występowania wód gruntowych uzależniona jest od intensywności opadów atmosferycznych oraz od głębokości zalegania glin zwałowych. Przeważnie zwierciadło wody znajduje się płycej niż 2 m. p.p.t. a więc w poziomie posadowienia budynków, dotyczy to głównie lokalizacji samego m. Łapy. Lokalnie na terenach takich form piaszczystych jak kemy; wzgórze i pagóry wody te zalegają nawet głębiej niż 10 m. p.p.t.

-obszary wysoczyznowe zbudowane z utworów trudno przepuszczalnych - wody na tych terenach występują pod warstwą glin zwałowych tworząc zwierciadło o charakterze napiętym nie posiadającym jednolitego i ciągłego poziomu, zależna jest od głębokości zalegania piaszczystych przewarstwień w glinie.

Wody przypowierzchniowe stanowią podstawowe źródło ujmowania wód w studniach kopanych. W większości są one narażone na zanieczyszczenia bakteriologiczne.

Gmina Łapy należy do grupy obszarów o ograniczonych, lokalnie dobrych zasobach wód podziemnych - jednostkowe zasoby wód podziemnych w m³/ 24 ha/ km² wynoszą od 50 - 200 (do 2.318 l/sek/km²).

Zaopatrzenie ludności w dobrą wodę pitną powinno odbywać się na bazie ujęć wód z poziomu międzymorenowego względnie spągowego.

Zasoby wód podziemnych a także i powierzchniowych nie powinny powodować ograniczenia w rozwoju gospodarczym gminy.

1.5. Gleby - element wartości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

W podziale byłego województwa białostockiego na regiony glebowo-rolnicze (11 regionów wg. IUNG Puławy - 1988 r.) obszar gminy Łapy położony jest w obrębie trzech regionów tj.: Brańsko-Tykocińskiego, Nadnarwiańskiego i Zabłudowskiego.

Region Brańsko-Tykociński obejmuje tereny położone na zachód od doliny Narwi. Jest to dominująca część obszaru gminy charakteryzująca się najlepszymi glebami w skali dotychczasowego województwa białostockiego.

Region Nadnarwiański obejmuje tereny doliny Narwi, która z uwagi na swój unikalny ekosystem wodno-bagienny i bardzo wysoki potencjał biotyczny o charakterze naturalnym została objęta statusem ochronnym w formie Narwiańskiego Parku Narodowego.

Użytki zielone (łąki i pastwiska) które wykorzystywane są rolniczo znajdują się wyłącznie w strefie brzegowej doliny.

Region Zabłudowski obejmuje tereny położone na wschód od doliny Narwi. Jest to niewielka część obszaru gminy charakteryzująca się stosunkowo korzystnymi warunkami przestrzeni produkcji rolnej

Skalą macierzystą gleb obszaru gminy są utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego i wodnolodowcowego wykształcone w postaci glin, piasków, lokalnie pyłów oraz w dolinach i zagłębieniach namulów, torfów i piasków rzecznych. Stąd też pod względem składu mechanicznego gleby obszaru gminy zaliczane są do glin lub piasków gliniastych względnie słabo gliniastych na glinie oraz piasków słabo gliniastych całkowitych lub podścielonych piaskiem luźnym i piasków luźnych całkowitych.

1.5.1. Waloryzacja przyrodnicza gleb.

Pod względem typologicznym gleby gminy Łapy są stosunkowo mało zróżnicowane. Podstawowe typy gleb występujących w obrębie terenów wysoczyznowych gminy to:

-gleby pseudobielicowe (A) wytworzone z piasków gliniastych i gliniasto-pylastych podścielonych płytko i średnio głęboką gliną. Większe

kompleksy tych gleb występują w części zachodniej gminy między wsią Płonka Kozły a Łupianką Nową na południe od Płonki Kościelnej i w okolicy wsi Gąsówka Skwarki oraz w części południowej gminy w okolicy Łapy Łynki, Łapy Dębowina, Gąsówka Oleksin i Daniłowo Duże.

- gleby brunatne wyługowane i kwaśne (Bw) zajmujące większe powierzchnie w części północnej i południowej gminy.
- gleby brunatne właściwe (B) zajmujące znaczną powierzchnię w okolicy wsi Uhowo oraz niewielkie powierzchnie główne w południowej części gminy.
- gleby piaszkowe różnych typów genetycznych (bielicowe, rdzawe, brunatne kwaśne) (AB) zajmujące znaczne powierzchnie na obszarze wysoczyznowym całej gminy koncentrując się głównie w części środkowej i południowej gminy.
- czarne ziemie o bardzo małym zasięgu powierzchniowym występują na południe od miasta Łapy a także lokalnie i w części zachodniej i wschodniej gminy.

Natomiast w obrębie doliny Narwi, Awissy, Szerokiej Strugi i innych mniejszych cieków oraz w zagłębieniach (obniżeniach) terenowych występują gleby mułowo-torfowe, gleby torfowe i murszowo-torfowe, gleby murszowo-mineralne i lokalnie mady.

1.5.2. Waloryzacja użytkowo-rolnicza gleb

- a) Udział powierzchniowy i procentowy klas bonitacyjnych w gruntach ornych i użytkach zielonych przedstawia się jak niżej:

Tabela nr 8

Grunty orne + sady			Użytki zielone		
klasa	ha	%	klasa	ha	%
I	-	-	I	-	-
II	-	-	II	-	-
III a	112	2,2	III	80	2,9
III b	545	10,7	IV	1.372	48,9
IV a	1623	31,9	V	1.031	36,9
IV b	1464	28,7	VI	307	11,0
V	1158	22,7	VI z	7	0,3
VI	167	3,3			
VI z	25	0,5			
Razem	5.094	39,9	Razem	2.797	21,9

Razem użytki rolne (grunty orne + użytki zielone) w gminie wynoszą 7.891 ha co w stosunku do ogólnej powierzchni gminy (12.757 ha) stanowi 61,8 % (do danych z 1998r. więcej o 0,1 %)

Przestrzenne rozmieszczenie klas bonitacyjnych gruntów rolnych w obrębie obszaru gminy przedstawia się następująco:

- gleby III a i b klasy bonitacyjnej użytków ornych koncentrują się głównie w południowej części gminy w okolicy wsi: Łapy Szolajdy, Łapy Dębowina, Gąsówka i Daniłowo, Wyspowo gleby tej klasy występują na terenie całej gminy,
- gleby VI a i b klasy bonitacyjnej użytków ornych zajmują największe powierzchnie i występują na terenie całej gminy,

- gleby V i VI klasy bonitacyjnej użytków ornich występują wyspowo na terenie całej gminy.

Graficzne rozmieszczenie tych gleb zostało przedstawione na mapie uwarunkowań w skali 1:25.000.

- b) Kompleksy przydatności rolniczej gleb ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne

Tabela nr 9

Nr komp.	Nazwa kompleksu	ha	%
1	2	3	4
Grunty orne			
1	pszenny b. dobry	-	-
2	pszenny dobry	370	7,2
3	pszenny wadliwy	109	2,1
4	żytni b. dobry	1.672	32,3
5	żytni dobry	544	10,5
6	żytni słaby	956	18,5
7	żytni b. słaby	731	14,1
8	zbożowo-pastewny mocny	493	9,5
9	zbożowo-pastewny słaby	299	5,8
Razem		5.174	40,6
Użytki zielone			
1 z	uż. zielone b. dobre i dobre	-	-
2 z	uż. zielone średnie	1359	53,5
3 z	uż. zielone słabe i b. słabe	1182	46,5
Razem		2541	19,9
Razem użytki rolne		7715	60,5
Gr. rolne nie przydatne		176	1,4
Tereny pozostałe		4866	38,1
Ogólna pow. geodezyjna		12757	100%

Źródło - Warunki przyrodnicze produkcji rolnej woj. białostockie IUNG Puławy 1988 r.

Przestrzenne rozmieszczenie kompleksów przydatności rolniczej gleb ściśle wiąże się w przestrzennym występowaniem poszczególnych typów gleb oraz ich bonitacja i tak:

Najlepsze kompleksy przydatności rolniczej gleb ściśle powiązane są z przestrzennym rozmieszczeniem gleb brunatnych właściwych - kompleks 2, gleb pseudobielicowych - kompleks 4 i gleb brunatnych wylugowanych i kwaśnych - kompleks 5.

Natomiast przestrzenne rozmieszczenie kompleksów gleb słabych (żytnich kompleks 6 i 7) odpowiada przestrzennemu rozmieszczeniu gleb

piaskowych różnych typów genetycznych a kompleks zbożowo-pastewny mocny czarnym ziemiom.

1.5.3. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Tabela nr 10

a)

Ocena gleb w punktach					
bonitacja		przydatność rolnicza		wskaźnik syntetyczny jakości	
grunty orne	użytki zielone	grunty orne	użytki zielone	grunty orne	użytki zielone
47,2	36,0	51,2	36,0	49,2	36,0

b)

Wskaźnik bonitacji				Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej
jakości i przydatności rolniczej	agroklimatu	rzeźby terenu	warunków wodnych	
44,7	6,8	3,8	3,2	58,5

Źródło - dane IUNG Puławy 1988 r.

Powyższy wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (58,5) lokuje gminę Łapy na 14 miejscu w woj. białostockim przy średnim wojewódzkim wskaźniku 56,5 i krajowym 66,6 pkt.

Powyższe uzasadnia, że warunki przyrodnicze gminy Łapy pozwalają na rozwój funkcji rolniczej w jej obrębie.

1.6. Lasy

Według podziału Polski na regiony (krainy) przyrodniczo-leśne lasy gminy Łapy znajdują się w Krainie Mazowiecko-Podlaskiej zaliczanej do Dzielnicy Niziny Mazowiecko-Podlaskiej charakteryzującej się występowaniem łąk i lasoborów świeżych.

W podziale administracyjnym lasów województwa białostockiego wchodzącego obecnie w skład województwa podlaskiego z siedzibą w Białymstoku lasy gminy Łapy należą do Nadleśnictwa Rudka.

Lesistość gminy Łapy przedstawia się jak niżej.

Tabela nr 11

Rok	Jednostka	Ogólna powierzchnia w ha	Powierzchnia lasów				Razem	% udział lasów w ogólnej pow.
			państwowe		prywatne			
			ha	%	ha	%		
1995	gmina	11.567	689	5,9	1.072	9,3	1.761	15,2
	miasto	1.190	1	0,1	48	4,0	49	41
	razem	12.757	690	5,4	1.120	8,8	1.810	14,2
1998	gmina	11.567	59	0,5	1.698	14,6	1.751	15,1
	miasto	1.190	1	0,1	78	6,6	79	6,6
	razem	12.757	60	0,5	1.770	13,9	1.830	14,3

Źródło - Rocznik statystyczny woj. białostockiego 1996 r. oraz podstawowe dane statystyczne wg. miast i gmin za 1997 r. - Urząd Statystyczny 1998 r..

Lasy są znacznie rozdrobnione i występują na obszarze całej gminy, zajmując głównie kulminacje form marginalnych terenu zbudowanych z utworów piaszczysto-żwirowych lub w dolinach rzek i zagłębieniach terenowych głównie w postaci lasów olchowych.

Większe kompleksy leśne położone są na wschód od Uhowa, na południe od Łap Osse na zachód i południowy zachód od Wólki Waniewskiej oraz na obszarze położonym między Łupianka Stara i Płonką Strumianką.

W układzie typów siedliskowych lasów na obszarach wysoczyznowych dominuje Bór Świeży (BŚw) przy bardzo lokalnym powierzchniowym udziale takich siedlisk jak: Bór Mieszany Świeży (BMŚw), Las Świeży (LŚw), Las Mieszany (LM), Bór suchy (Bs), Bór wilgotny (Bw) i Las wilgotny (Lw). W drzewostanie BŚw gatunkiem panującym jest sosna z niewielką domieszką brzozy i świerku.

Na obszarach dolin rzecznych i zagłębień terenowych dominują siedliska Olsu (OL), w obrębie których dominuje olcha.

Dominującą klasą drzewostanów występujących w lasach gminy jest II klasa wieku (21-40 lat) przy znacznym udziale III kl. w. (41-60 lat) z niewielkim udziałem drzewostanów powyżej 60 lat.

Lasy występujące na terenie gminy Łapy poza lasami położonymi w dolinie Narwi objętej statusem Parku Narodowego zaliczone są do lasów grupy II - gospodarczej. Stąd też z punktu widzenia gospodarczego podstawową funkcją tych lasów jest produkcja surowca drzewnego na potrzeby gospodarcze kraju oraz potrzeby własne miejscowej ludności.

Gospodarka leśna prowadzona jest głównie w oparciu o ustalenia planów urzędzenia lasów nadleśnictwa jak i uproszczone plany urzędzenia lasów poszczególnych obrębów wsi.

W związku z potrzebą opracowania nowej generacji planów urzędzenia lasów postuluje się potrzebę szerszego uwzględniania w ich treści merytorycznej ustaleń poza produkcyjnych lasów, a w szczególności :

- ochrony ekologicznych wartości siedlisk,
- zwiększania różnorodności biologicznej ekosystemu leśnego,
- obejmowania lasów formą ochronną (wskazania do uznania za rezerwat przyrody, użytek ekologiczny, zespół przyrodniczo-krajobrazowy itp.),
- udostępniania i zagospodarowania turystycznego lasów,

- ochrony różnorodności krajobrazowej i kształtowania walorów estetycznych kompleksów leśnych, ich enklaw i obrzeży oraz tras udostępnianych dla ruchu.

Należy także podkreślić, że istniejące drobne kompleksy leśne i zadrzewienia śródpolne stanowią ostoje dla drobnej zwierzyny i ptactwa oraz wzbogacają walory środowiska ekologicznego i krajobrazu gminy a szczególnie w otoczeniu Narwiańskiego Parku Narodowego.

Zgodnie z Krajowym Programem Lesistości (1995r.) gmina Łapy została zaliczona do gmin szczególnie preferowanych do zwiększania lesistości, co wydaje się uzasadniać pilną potrzebę opracowania granic polno-leśnych w gminie.

Lasy na obszarze gminy Łapy (powierzchnia i masa drzewostanowa) nie są zagrożone szkodliwym oddziaływaniem gazów i pyłów.

1.7. Warunki klimatyczne

W podziale województwa białostockiego na krainy klimatyczne (wg. S.I. Pióro) obszar gminy Łapy zaliczony został do Krainy Wysoczyzn Północnopodlaskich (Wysoczyzna Białostocka i Wysoczyzna Wysoko-Mazowiecka) charakteryzujących się stosunkowo korzystnymi warunkami klimatycznymi w Obrębie Dzielnicy Podlaskiej.

Poniższą charakterystykę makroklimatu rejonu gminy Łapy oparto głównie o dane meteorologiczne ze stacji: Białystok i Szepietowo oraz Łapy i Suraz (opady) z okresu lat 1948-1967 wg opracowania S. I. Pióro „Klimat województwa białostockiego” w 1973 r.

1.7.1. Temperatura

Rozkład roczny temperatury w °C, średnie oraz absolutne maksyma i minima ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela nr 12

L.p.	Stacja meteorolog	Rodzaj obserwacji	Miesiące												Średn. roczna
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1	Białystok	Śr.	-4,3	-4,2	-0,6	7,2	12,9	16,7	18,0	16,7	12,6	7,5	2,2	-1,6	6,9
		Max	7,7	9,9	17,2	29,3	31,7	32,4	36,0	34,6	30,9	25,4	16,5	13,8	
		Mini	-38,4	-30,8	-22,6	-6,9	-4,3	-0,7	5,3	-0,8	-3,8	-11,2	-20,7	-23,5	
2	Szepietowo	Śr.	-4,3	-4,1	-0,6	7,1	12,7	16,5	17,7	16,8	12,8	7,7	2,3	6,9	
		Max	7,2	10,3	16,6	-	30,6	32,0	34,3	34,3	30,5	25,0	14,8	14,1	
		Mini	-	31,2	-23,3	-	-4,1	0,8	5,4	2,2	-2,1	-9,3	-18,0	-22,3	

-Przejście średniej temperatury dobowej przez tzw. progi termiczne przypada dla 0°C (okres gospodarczy) na ca 20 marca i ca 30 listopada dla 5°C (okres wegetacyjny) na ca 7 kwietnia i 3 listopada, dla 15°C na ca 25 maja i 5 września.

- Okres wegetacyjny trwa średnio w Białymstoku 200 dni i rozpoczyna się 10 kwietnia, a kończy się pod koniec października lub na początku listopada, w Szepietowie trwa 205 dni od 6 kwietnia do 27 października.
- Początek prac polowych przypada na I-szą dekadę kwietnia, a koniec na I-szą dekadę listopada.
- Średni okres bezprzymrozkowy wynosi 155 dni.
- Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio ca 90 dni.

1.7.2. Opady atmosferyczne

Średni roczny rozkład opadów atmosferycznych sumy maksymalne i minimalne oraz wskaźnik opadów okresu wegetacyjnego przedstawia poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela nr 13

L.p.	Stacja meteorolog.	Rodzaj Obserwacji	Miesiące												Średnia roczna	Wskaźnik % V-X
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
1	Białystok	Śr.	34	36	31	39	52	69	63	77	49	41	47	44	582	60,0
		Max	48	50	74	62	112	141	155	152	149	118	85	89	741	
		Mini	12	9	4	14	18	14	13	13	3	2	21	18	365	
2	Łapy	Śr.	23	27	26	35	47	50	60	65	41	38	40	36	493	62,2
3	Suraż	Śr.	21	23	24	31	50	58	70	68	40	33	37	33	488	65,4
		Max	40	42	56	50	84	111	142	109	136	104	76	75	657	
		Mini	2	10	4	6	23	25	13	9	6	4	16	8	302	

- Średnia roczna częstotliwość burz (okres 1953-1967) wynosiła: w Białymstoku 21,9; w Szepietowie 14,2 i w Tykocinie 12,3.
- Częstotliwość burz gradowych od 3 do 6 przypadków w roku.
- Średnia roczna wilgotność względna powietrza utrzymuje się w granicach od 82 - 83 % a w dolinie Narwi i Awissy ca 84 %.
- Średnie roczne zachmurzenie (1953-1967) w skali 1-10 wynosi 6,9 pokrycia nieba. Liczba dni pogodnych w Białymstoku 26,5 a pochmurnych 166,1 . Natomiast liczba dni pogodnych w Szepietowie 39,8 a pochmurnych 138,6.
- Średnia suma godzin usłonecznienia (1953-67) w Białymstoku wynosiła 1.523,2 z tego w miesiącach VI-VIII 661,2, co stanowi 43,4 % do całego roku a w Szepietowie 1.640,2 ; VI-VIII - 699,3, co stanowi 42,6 %.

1.7.3. Dynamika powietrza atmosferycznego

Rozkład średniej częstotliwości wiatrów i prędkości w m/sek na poszczególne kierunki oraz częstotliwość cisz za okres obserwacji 1953-1967 ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela nr 14

L.p.	stacja meteorologiczna	— % — Vm/sek	Kierunki								Cisza w %
			N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	
1	Białystok	— % —	8,9	6,7	8,2	12,3	13,1	17,5	20,4	12,9	12,9
		V	2,9	3,0	3,4	3,7	3,5	3,5	3,5	3,6	

2	Szepietowo	%	13,1	5,6	7,8	12,7	12,8	13,9	22,5	11,7	4,0
		V	2,9	2,4	2,4	3,1	3,1	3,3	4,1	3,6	

Częstotliwość wiatrów z kierunków zachodnich (NW, W, SW) w Białymstoku osiąga 50,8 %, w Szepietowie 48,1 % a wiatrów wschodnich (NE, E, SE) w Białymstoku 27,7 % a w Szepietowie 26,1 %. Reasumując należy stwierdzić, że warunki klimatyczne gminy Łapy nie stwarzają ograniczeń w jej rozwoju gospodarczym.

1.8. Obszary i obiekty podlegające szczególnej ochronie.

Na terenie gminy Łapy znajdują się następujące obszary i obiekty prawnie chronione:

-Obszar Narwiańskiego Parku Narodowego wraz z jego strefą ochronną (otuliną) obejmujący rozległą zabagnioną pozostawioną w naturalnym stanie dolinę Narwi odznaczającą się rozbudowanym systemem koryt rzecznych, dużym bogactwem szaty roślinnej i fauny oraz wysokimi walorami naukowo-dydaktycznymi i turystycznymi.

Podstawę prawną działania Narwiańskiego Parku Narodowego stanowi rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 lipca 1996 r. (Dz. Ust. Nr 77, poz. 368).

- Pomniki przyrody.

Na terenie gminy aktualnie występują następujące pomniki przyrody:

- lipa o obwodzie pnia 260 cm położona na terenie m. Łapy ul. Zacisze 1 - właściciel Maria Ektun,
- 2 wiązy o obwodzie 190 i 230 cm położone na terenie m. Łapy ul. Główna 84 - właściciel Witold Mojkowski.

1.9. Zagrożenia i degradacja środowiska

Obszar gminy Łapy charakteryzuje się stosunkowo niewielkim stopniem przekształcenia środowiska. Źródła powstawania zagrożeń i konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym wynikają głównie z::

- rozwoju i funkcjonowania jednostek osadniczych położonych w obrębie obszaru gminy a zwłaszcza m. Łapy oraz innych jednostek osadniczych położonych poza jej granicami administracyjnymi.
- sposobu składowania i utylizacji odpadów stałych i płynnych.
- intensyfikacji rolnictwa - nawożenie i chemiczna ochrona roślin,
- eksploatacji surowców mineralnych,
- natężenia ruchu i transportu komunikacyjnego.

1.9.1. Zagrożenia wód powierzchniowych

Stan czystości wód powierzchniowych oraz uwarunkowania znacznej poprawy ich czystości omówiono w pkt. 1.4.1. lit, d niniejszego tekstu.

Potencjalne zagrożenia zarówno dla wód powierzchniowych jak i gruntowych może stanowić brak oczyszczalni ścieków w rejonach grupowego zwodociągowania wsi a także możliwość awarii przeładowanego scentralizowanego systemu kanalizacji funkcjonującego w obrębie miasta Łapy.

Na stan czystości wód może także negatywnie wpływać działalność związana z produkcją rolną a zwłaszcza nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i środków chemicznej ochrony roślin.

Zagrożenia dla wód a zwłaszcza podziemnych stanowi również nieprawidłowa utylizacja odpadów, głównie zawierających różnego rodzaju niebezpieczne związki toksyczne oraz eksploatacja surowców mineralnych przy pomocy sprzętu mechanicznego.

1.9.2. Zagrożenia powietrza atmosferycznego

Gmina Łapy charakteryzuje się stosunkowo czystym powietrzem atmosferycznym.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego są zakłady przemysłowe, kotłownie lokalne i paleniska indywidualne oraz transport.

W strukturze zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego dominują zanieczyszczenia pyłowe i gazowe pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw stałych, głównie węgla kamiennego, koksu i drewna.

Szacunkowe wielkości emisji zanieczyszczeń w roku 1993 pochodzących z procesów energetycznych w gminie Łapy (wg obliczeń

P. I. O. Ś. w Białymstoku) przedstawiają się jak niżej:

Tabela nr 15

Wielkość emisji zanieczyszczeń w μ /rok				% udział SO ₂ i pyłu w gminie w stosunku do całego województwa	
SO ₂	NO ₂	CO	Pył	SO ₂	Pył
750,8	153,7	531,1	229,6	5,205	2,922

Na wielkość w/w zanieczyszczeń zasadniczy wpływ wywierają zakłady przemysłowe położone na terenie m. Łapy.

Wielkość emisji zanieczyszczeń do atmosfery największych zakładów w Łapach ilustruje zestawienie tabelaryczne.

Tabela nr 16

Nazwa zakładu - - źródło emisji	SO ₂		NO ₂	CO	Pył	
	1993	1994			1993	1994
Cukrownia Łapy P.P.	453,2	325,8	62	23,2	31,5	26,5

ZNTK Łapy	157,8	135,9	60	31,8	84,9	62,8
-----------	-------	-------	----	------	------	------

Gmina Łapy pod względem obciążenia dwutlenkiem siarki (SO₂ - 5,205 %) znajduje się na drugim miejscu w województwie po Białymstoku - 74,243 % i przed Bielskiem Podlaskim - 3,215 %.

Aczkolwiek zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w latach 1991-94 wykazują trend spadkowy średniorocznych stężeń (likwidacja liczby emitorów przemysłowych lub ich uzbrojenie w odpowiednie urządzenia odpylające oraz stosownie nowych systemów ogrzewczych w budownictwie mieszkaniowym a zwłaszcza jednorodzinny) to jednak z uwagi na położenie m. Łapy (głównego ośrodka zanieczyszczeń) w stosunku do Narwiańskiego Parku Narodowego jest to zjawiskiem niepokojącym, wymagającym ciągłych poszukiwań w zakresie rozwiązań funkcjonowania przemysłu w Łapach.

Generalnie rzecz biorąc na obszarze szczególnie chronionym jakim jest N.P.N. zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego dotyczą głównie zanieczyszczeń dwutlenkiem siarki. Dlatego też wszystkie gospodarstwa rolne funkcjonujące w bezpośrednim sąsiedztwie Parku powinny być w pierwszej kolejności zgazyfikowane.

Na terenie gminy należy liczyć się także ze skażeniami pochodzenia komunikacyjnego a zwłaszcza wzdłuż drogi krajowej nr 678 Białystok - Sokoły i nr 682 Markowszczyzna - Uhowo - Łapy. Aktualnie zanieczyszczenia dwutlenkiem azotu i ołowiem wzdłuż tras komunikacji kołowej są znikome i nie stwarzają zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi.

Listę substancji zanieczyszczających dopuszczalne wartości stężeń tych substancji w powietrzu oraz czas ich obowiązywania zawiera załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 kwietnia 1998 r. (Dz. Ustaw Nr 55, poz. 355) oraz zał. nr 2 w odniesieniu do obszaru parków narodowych.

Jednocześnie nadmienia się, że ocena sytuacji radiologicznej w oparciu o wyniki pomiarów skażeń dokonanych przez specjalistyczne jednostki nie wykazała żadnych zagrożeń dla środowiska i ludzi na terenie gminy i całego województwa.

1.9.3. Zagrożenia hałasem i wibracjami oraz elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym

a) Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku zostały określone w załączniku do rozporządzenia Ministra O. Ś. Z. N. i L. z dnia 13 maja 1998 r. (Dz. U. Nr 66, poz. 436).

Główne źródła stanowiące zagrożenia środowiska hałasem powoduje przemysł i komunikacja. Pewne lokalne uciążliwości w tym zakresie mogą wynikać z funkcjonowania istniejących zakładów przemysłowych zwłaszcza w obrębie m. Łapy oraz usługowych działających na podstawie wpisu do ewidencji zakładów prowadzących działalność gospodarczą. W takich przypadkach należy przestrzegać zasadę, iż hałas i wibracje przekraczające dopuszczalne natężenie nie mogą wychodzić poza obręb działki na której są wytwarzane. Na obszarze

miasta Łapy zakładem prowadzącym inwestycje w zakresie zmniejszania uciążliwości wynikającej z nadmiernego hałasu są Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego.

Na obszarze gminy hałas komunikacji samochodowej mimo systematycznego wzrostu jego poziomu z uwagi na zwiększające się natężenie ruchu nie stanowi jednak większych zagrożeń dla środowiska.

Przyrost poziomów hałasu komunikacyjnego widoczny jest głównie w mieście Łapy gdzie ca 50 % ulic charakteryzuje się hałasem w granicach 61-75 dBA.

Miasto Łapy posiada opracowaną mapę akustyczną hałasu komunikacyjnego. W celu ograniczania uciążliwości wynikających z nadmiernego hałasu komunikacyjnego należy dążyć między innymi do budowy obwodnic, utrzymywania dobrej nawierzchni dróg i ulic, dobrej organizacji ruchu itp.

Na terenie gminy Łapy występuje także hałas komunikacji szynowej, który mimo swojego okresowego działania (w określonym czasie) stanowi niewątpliwie pewną uciążliwość, szczególnie dla ludzi zamieszkujących w bliskim sąsiedztwie torów kolejowych np. Uhowo, Łapy, Łapy Osse.

b) Na obszarze gminy Łapy głównym urządzeniem wytwarzającym elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące szkodliwe dla ludzi i środowiska jest::

- napowietrzna linia elektroenergetyczna WN 110 kV przebiegająca przez środkowy obszar gminy z północnego wschodu na południowy zachód.
- napowietrzna linia elektroenergetyczna WN 400 kV przebiegająca przez skrawek obszaru południowej części gminy.
- stacja rozdzielcza GP110/15 kV w Łapach.

Od w/w źródeł należy zachowywać następujące szerokości stref ochronnych:

- linia WN 110 kV - min. 14,5 od skrajnego przewodu przy zalecanej odległości od osi linii 20 m.,
- linia WN 400 kV - min. 33 m. od skrajnego przewodu linii przy zalecanej odległości od osi linii 50 m.,
- rozdzielnia energetyczna - w granicach własnej działki obiektu - głównie z tytułu uciążliwości hałasu i wibracji.

1.9.4. Zagrożenia powierzchni ziemi i innych elementów środowiska przyrodniczego.

a) Zagrożenia spowodowane eksploatacją surowców mineralnych.

Powierzchniowa degradacja i dewastacja terenów, a zwłaszcza rzeźby terenu związana jest głównie z eksploatacją surowców mineralnych.

Wielkość i zakres eksploatacji surowców mineralnych na terenie gminy wraz z określeniem potrzeb rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych szczegółowo przedstawiono w pkt. 1.3.2. niniejszego tekstu.

Ponadto w zależności od głębokości eksploatacji surowców oraz sposobu ich wydobywania (sprzęt mechaniczny) istnieje możliwość zarówno zakłócenia układu funkcjonowania wód wglębnych jak i ich chemicznego zanieczyszczenia (smary, oleje itp.).

b) Zagrożenia odpadami.

Jednym z poważnych zagrożeń i degradacji środowiska są odpady komunalne i przemysłowe.

Odpady te, a w szczególności, które nie są odpowiednio składowane (utyliczowane mogą wywierać negatywny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, głównie w formie skażenia wody, powietrza, gleby, niszczenia walorów krajobrazowych łącznie z wyłączeniem z użytkowania określonych terenów rolnych lub leśnych.

Odpady stałe składowane są na zalegalizowanym wysypisku komunalnym o pow. 1,3 ha położonym na gruntach wsi Uhowo. Wysypisko to jest eksploatowane od 1974 r. ilość odpadów ca 15,0 tys. m³/rok, wykorzystanie dotychczasowe wynosi ca 75 %.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują składowiska przemysłowe położone w obrębie własnych terenów Cukrowni Łapy i Zakładów Wodociągów i Kanalizacji Łapy a także składowisko „Suraż” oraz wysypiska wiejskie nieurządzone zajmujące przeważnie wyrobiska nieczynne poeksploatacyjne położone między innymi na gruntach wsi: Gaśówka Osse, Skwarki, Daniłowo Duże, Łupianka Stara i Nowa, Płonka Strumianka i inne.

Zagrożenia odpadami wynikają także z faktu, że na przedmiotowe wysypiska trafiają różne substancje niebezpieczne codziennego użytkowania jak przeterminowane leki, środki owadobójcze, baterie, lampy rtęciowe, smary rozpuszczalniki itp.

Celem uniknięcia takich zagrożeń niezbędny jest rozdzielczy system gromadzenia odpadów.

Trudności w znalezieniu odpowiednich miejsc pod wysypiska, wysoki koszt ich urządzania a także sposób składowania i utylizacji tych nieczystości stanowi realne przesłanki do pogarszania stanu środowiska.

Dlatego też należy organizować składowiska przejściowe z pełną segregacją odpadów tj. ustawianie kontenerów w miejscach wytwarzania odpadów z docelowym ich wywożeniem na wysypisko gminne (komunalne) a także do zakładów bezpiecznego przetwarzania.

We wsiach zwodociągowanych brak jest kanalizacji sanitarnych w tym małych oczyszczalniach ścieków, co w konsekwencji może

doprowadzić do zanieczyszczenia zarówno wód powierzchniowych jak i podziemnych.

W związku z powyższym nieczystości płynne (ścieki) czasowo powinny być unieszkodliwiane poprzez ich gromadzenie w lokalnych szczelnych zbiornikach a następnie wywożone do punktu zlewnego komunalnej oczyszczalni ścieków w Łapach względnie m. Białegostoku lub innej oczyszczalni najbliższej położonej.

Powyższe sugestie zmierzające do eliminowania zagrożeń odpadami uzasadnione są głównie występowaniem na terenie gminy dużych obszarów Narwiańskiego Parku Narodowego oraz jej wysoką wartością rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

1.10. Funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.

1.10.1. Podstawowa struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy.

W strukturze obszaru gminy istotną rolę odgrywają jej przyrodnicze struktury funkcjonalno-przestrzenne tworzące tzw. system ekologiczny gminy.

Do głównych obszarów (struktur) systemu ekologicznego gminy należą:

a) doliny rzek, a w tym:

-dolina rzeki Narew jako wieloprzestrzenny element systemu przyrodniczego o statusie ochronnym Narwiańskiego Parku Narodowego tworzącym układ powiązań przyrodniczych o znaczeniu ponadregionalnym (K.E.S.O.CH.) i funkcjach: ekologicznej, bioklimatycznej, naukowo-dydaktycznej, krajoznawczo-turystycznej i lokalnie rekreacyjnej oraz obszaru źródłowego komunalnych ujęć wody dla m. Warszawy,

-doliny rzek - Awissy, Szerokiej Strugi i inne doliny mniejszych cieków wodnych oraz obniżeń terenowych jako elementy drobnoprzestrzenne systemu przyrodniczego gminy o znaczeniu lokalnym i funkcjach ekologicznych, krajobrazowych i gospodarczych.

Szczegółowa charakterystyka i znaczenie w/w elementów została zawarta w pkt. 1.4.1. i pkt.1.2. niniejszego tekstu.

b) kompleksy leśne

Wszystkie kompleksy leśne jako elementy drobnoprzestrzenne systemu przyrodniczego gminy o znaczeniu lokalnym i funkcjach ekologicznych, gospodarczych i krajobrazowych.

W większości lasy te w powiązaniu z ciągami ekologicznymi ekosystemu dolin rzecznych zachowują układ ciągłości przestrzennej.

Szczegółowa charakterystyka i znaczenie tych elementów została zawarta w pkt.1.6. niniejszego tekstu uwarunkowań.

c) elementami wspomagającymi i współdziałającymi w zakresie funkcjonowania systemu ekologicznego gminy są tereny otwarte o

charakterze rolno-osadniczym, głównie tereny upraw polowych i zieleni towarzyszącej osadnictwu ze szczególną funkcją m. Łapy.

- d) podstawowym warunkiem rozwoju gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego gminy jest zachowanie walorów w/w struktur środowiska przyrodniczego z jednoczesnym zapewnieniem możliwości jego właściwego funkcjonowania.

W związku z powyższym obszary systemu ekologicznego (strefy ekologicznej) gminy podlegać powinny ochronie przed zainwestowaniem i degradacją głównie sanitarną.

- e) wszystkie pozostałe obszary tj. poza systemem przyrodniczym (terenami otwartymi) posiadają warunki abiotyczne do rozwoju różnych form osadnictwa i zabudowy. Przy czym należy zaznaczyć, że są to zarazem w większości obszary o podstawowych wartościach rolniczej przestrzeni produkcyjnej stwarzających odpowiednie warunki do rozwoju określonych form gospodarki żywnościowej.

1.10.2. Główne wnioski do kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

- 1) Utrzymanie wartości i walorów terenów aktywnych biologicznie tworzących system ekologiczny w strukturze przestrzennej obszaru gminy.
- 2) Zachowanie naturalności i ciągłości terenów systemu ekologicznego jako warunku niekolizyjnego ich funkcjonowania z rozwojem zainwestowania gminy.
- 3) Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych w szczególności ujęć wód komunalnych miasta i wsi zwodociagowanych wód rzeki Narwi, Awissy i Szerokiej Strugi przed zanieczyszczeniami sanitarnymi i nadmierną eksploatacją - stosownie do ustalonych klas czystości i nienaruszalności przepływów biologicznych rzek. W tym zakresie wnioskuje się potrzebę:
 - skutecznego rozwiązywania unieszkodliwiania ścieków w rejonach grupowego zwodociagowania wsi.
 - poprawy dyspozycyjności wód poprzez tworzenie małej retencji wód w elementarnych zlewniach obszaru gminy.
- 4) Radykalne ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery pochodzących ze źródeł energetycznych zakładów przemysłowych i komunikacji.

Ochrona zabudowy mieszkaniowej i walorów przyrodniczych przed negatywnym wpływem zanieczyszczeń atmosferycznych - stosownie do obowiązujących norm państwowych.

Zmniejszenie emisji energetycznych można będzie osiągać poprzez między innymi gazyfikację gminy.

- 5) Niwelacja zagrożeń hałasem oraz promieniowaniem elektromagnetycznym niejonizującym głównie w obszarach stałego zamieszkania ludzi i obszarów przyrodniczych prawnie chronionych.
- 6) Ochrona i racjonalne gospodarowanie rolniczą przestrzenią produkcyjną, a w tym ochrona przed:
 - zanieczyszczeniami stałymi i płynnymi,
 - przeznaczaniem wartościowych gruntów na cele inne niż rolnicze,
 - negatywnymi skutkami powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych.

Preferowanie rozwoju rolnictwa ekologicznego (głównie w bezpośredniej strefie N. P.N.) zapewniającego produkcję „zdrowej żywności” z ukierunkowaniem jego rozwoju.

2. Środowisko kulturowe

2.1. Obiekty zabytkowe i o wartościach kulturowych

2.2.1. **Obiekty zabytkowe** wpisane do rejestru zabytków znajdują się w następujących miejscowościach:

Łapy

- kościół par. p.w. śś. Piotra i Pawła, dec. Kl.WKZ-5340/1/81 z dnia 20.10.1981 r. nr rej. 501,
- osiedle kolejarskie „Wygwizdowo” 4 domy nr nr 3,7, 5,9 drewn. dec. Nr Kl.WKZ-5340/7/87 z 26.06.1987 r. nr rej. 647,
- osiedle kolejarskie Łapy Osse 11 domów przy ul. Kolejowej nr nr :1-21 (nieparzyste) i 16 domów przy ul. Warszawskiej nr nr : 1-31 (nieparzyste) dec. Nr Kl.WKZ-5340/6/87 z 26.06.1987 r. nr rej. 646.

Uhowo

- zespół kościoła par. p.w. św. Wojciecha B-pa (kościół, kostnica, cmentarz przykościelny, ogrodzenie plebania wraz z działką, na której stoi kościół), dec. Nr WKZ-5340/18/97 z 30.12.1997 r. nr rej. 837.

Wymienione obiekty podlegają ochronie konserwatorskiej. Wszelkie prace przy nich wymagają uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

2.1.2. **Obiekty o charakterze zabytkowym** nie wpisane do rejestru zabytków uwzględnione w publikacji z 1992 r. Zabytki architektury i budownictwa w Polsce, woj. białostockie 3:

Łapy

- zespół kościoła par. p.w. śś. Piotra i Pawła
 - brama mur., 1918-1927,
 - plebania, ul. 1 Maja nr 8, drewn. ok. 1920.
- kapliczka, ul. Mostowa nr 2, mur., 1921,
- kasa Stefczyka, ob. ZSM, ul. Główna nr 50 , mur. I. 30 XX.

ul. Bohaterów Westerplatte,

- dom nr 5, drewn., pocz. XX,
- dom nr 12, drewn. k. XIX,
- **ul. Bociańska**
- dom nr 11, drewn., 1924,
- **ul. Cmentarna,**
- dom nr 16, drewn. l. 30 XX,
- dom nr 22, drewn. l. 20 XX,
- **ul. Dolna**
- dom nr 2, drewn. k. XIX,
- dom nr 9, drewn., pocz. XX,
- **Plac XX lecia**
- dom nr 9, mur., pocz. XX,
- **ul. Nilskiego-Łapińskiego**
- dom nr 31, drewn. 2 dek. XX,
- **ul. Główna**
- domy nr 1 i 31, drewn. l. 20 XX,
- dom nr 48, mur. l. 20 XX,
- domy nr nr 21, 60, 62 drewn. ćw.XIX,
- domy nr 27, 29, 49, 66, 74, 96, 104, drewn. k. XIX.,

- domy nr 36, 52, 86, 94, drewn. pocz. XX,
- **ul. Goździkowska**
- domy nr 15 i 21, drewn. pocz. XX,
- **ul. Graniczna**
- dom nr 7, drewn. l. 20 XX,
- **ul. Leśnikowska**
- domy nr 12, 20, 27 drewn. ćw. XIX,
- domy nr 21 i 23, drewn. l. 90 XIX,
- dom nr 24, drewn., k. XIX,
- domy nr 45 i 48, drewn, pocz. XX,
- **ul. 3-go Maja**
- domy nr 16 i 19, drewn., l. 20 XX,
- **ul. Mokra**
- dom nr 4, drewn. l. 30 XX,
- domy nr 6 i 8, drewn. l. 20 XX,
- **ul. Mostowa**
- dom nr 2, drewn., l. 20 XX,
- **ul. Parafialna**
- dom nr 2, drewn, 1926,
- **ul. Płonkowska**
- domy nr 6, 20, 26, drewn. 2 dek. XX,
- dom nr 7, mur., 1908,
- dom nr 8, drewn., 1934,
- dom nr 10, drewn., 1931,

- domy nr 12 i 13, drewn., pocz. XX,
 - dom nr 14, drewn. 1928,
 - dom nr 16, drewn. 1937,
 - domy nr 22 i 28, drewn. l. 20 XX,
 - domy nr 23, 24, 30 , drewn. l. 30 XX,
ul. Płońska
 - domy nr 13 i 15, drewn. l. 30 XX,
ul. Sienkiewicza
 - dom nr 2, drewn., l. 20 XX,
 - dom nr 19, drewn., k. XIX,
ul. Gen. Sikorskiego
 - domy nr 2 i 4, drewn., 4 ćw. XIX ,
ul. Sosnowa
 - dom nr 2, drewn., l. 20 XX,
ul. Spółdzielcza
 - domy nr 8 i 10 drewn. 1930,
ul. Średnia
 - dom nr 2, drewn., 4 ćw. XIX,
ul. Ks. Bagińskiego
 - domy nr 2 i 11, drewn. l. 20 XX,
 - dom nr 4, drewn. 1915,
 - dom nr 5, drewn., 1916,
- ul. Długa**
- dom nr 46, drewn. l. 20 XX,
 - wieża ciśień w zespole dworca kolejowego, mur., pocz. XX,

Łapy - Dębowina

- dom nr 61, drewn., pocz. XX,
- dom nr 69, drewn. ok. 1902,

Łapy - Korczaki

- dom nr 12, drewn. poł. XIX,
- dom nr 15, drewn., pocz. XX,

Łapy - Pluśniaki

- kapliczka mur., pocz. XX,
- dom nr 12, drewn., 1938,
- dom nr 14, mur., 1930,

Łapy - Szołajdy

- dom nr 97, mur.-drewn. l. 20 XX,
- dom nr 101, drewn. l. 20 XX,
- dom nr 103, drewn. pocz. XX,

Nowa Łupianka

- dwór, obecnie dom mieszkalny nr 2, mur., k. XIX,

- zagroda nr 20:
 - dom drewn. 1934,
 - stodoła drewn. k. XIX,
- domy nr 10, 12, drewn. 1930,
- domy nr 13 i 43 drewn. pocz. XX,
- domy nr 14 i 34, drewn. l. 20 XX,
- dom nr 40, drewn. l. 30 XX,
- dom nr 48, drewn., ok. 1907,

Płonka Kościelna

- zespół kościoła par. p.w. św. Michała Archanioła
 - kościół, mur., ok. 1905,
 - kaplica, drewn. 1800,
 - ogrodzenie z bramą, mur., ok. 1905,
- domy nr 47, 49, 54, 71, drewn., pocz. XX,
- dom nr 67, drewn., 1938,
- stodoła w zagrodzie nr 29, drewn. l. 20 XX,

Płonka - Kozły

- zagroda nr 20,
 - stajnia drewn. l. 30 XX,
 - stodoła drewn. l. 30 XX,
- zagroda nr 27
 - dom drewn., l. 30 XX,
 - chlewik, drewn. l. 30 XX,
- domy nr 1, 5, 31, 32, drewn., pocz. XX,
- dom nr 13, drewn. 1910,

Płonka - Strumianka

- dom nr 4, drewn. k. XIX,
- dom nr 58. Drewn., l. 20 XX,
- kuźnia, drewn. 1912,

Roszki - Włodki

- zagroda nr 16
 - dom drewn., k. XIX,
 - chlew drewn., k. XIX,
- dom nr 13, drewn., l. 20 XX,

Roszki - Wodźki

- dom nr 6, drewn. 1 poł. XIX,
- dom nr 13, drewn. l. 20 XX,
- wiatrak paltrak, drewn., 1946,

Gąsówka Stara

- zagroda nr 1,

- dom, drewn., 1933,
- spichlerz, drewn., 2 poł. XIX,
- dom nr 11, drewn., pocz. XX,
- chlew w zagrodzie nr 5, drewn., l. 20 XX,

Łupianka Stara

- zagroda nr 4,
 - dom drewn. k. XIX,
 - chlew drewn., XIX/XX,
 - stodoła drewn. k. XIX,
- zagroda nr 6
 - stajnia drewn., pocz. XX,
 - stodoła drewn., pocz. XX,
- dom nr 7, drewn., pocz. XX,
- dom nr 33/1 drewn. l. 30 XX,
- dom nr 38, mur., ok. 1930,
- dom nr 72, mur., 1907,

Uhowo

ul. Białostocka

- domy nr 10, 11, 16, 19, 25, 27, 47, 51 mur., pocz. XX,
- dom nr 14, drewn. pocz. XX,

ul. Kościelna

- dom nr 1, mur., pocz. XX,

ul. Mickiewicza

- dom nr 60, mur., pocz. XX,
- dom nr 62, drewn., pocz. XX ,

Wólka Waniewska

- dom nr 3, mur., pocz. XX,
- dom nr 18, mur., ok. 1920,
- dom mur., 2 poł. XIX (wł. Franciszek Łupieński)
- budynek gospodarczy mur.(kam.), 2 poł. XIX (wł. Stanisław Łupieński).

Wnioski.

- 1) Obiekty postulowane o wpisanie do rejestru zabytków:
 - plebania parafii p.w. św. Piotra i Pawła, drewn. wraz z ogrodem,
 - wiktoriał, ul. Parafialna, mur. lata 30-te XX,
 - dom parafialny, ul. Cmentarna, drewn. 1929 r.
 - dom nr 2, ul. 3-go Maja (dawny szpital legionowy), drewn.),
 - kapliczka, ul. Długa, mur., 1920,
 - kapliczka, ul. Sikorskiego, mur., 1920,

- wieża ciśnień, mur., l. 20 XX,
 - dom nr 8, ul. Spółdzielcza, drewn. 1925,
 - dom nr 5, ul. Ks. Bagińskiego, drewn. tynkowany l. 20 XX.
- 2) Obiekty wymagające doraźnej interwencji konserwatorskiej:
- Spółdzielcza 8,
 - Czerwonego Krzyża bez numeru,
 - Sikorskiego 14, 88,
 - Ks. Bagińskiego 5.
- 3) Postuluje się wykonanie kart ewidencyjnych obiektów o wartościach kulturowych a także wykonanie studium historyczno-architektonicznego kościoła.

2.1.3. **Cmentarze** o wartościach historyczno-kulturowych znajdują się w miejscowościach:

Łapy Osse

- cmentarz ewangelicko-augsburski,
- cmentarz prawosławny,

Płonka Kościelna

- cmentarz przykościelny,
- cmentarz rzymsko-katolicki

Uhowo

- cmentarz rzymsko-katolicki

Wniosek:

Postuluje się wpisać do rejestru zabytków cmentarz ewangelicko-prawosławny w Łapach Osse oraz wykonać dokumentację ewidencyjną.

2.2. Stanowiska archeologiczne.

Badaniami archeologicznymi - powierzchniowymi oraz wykopaliskowymi objęty był cały obszar gminy Łapy. Odkrytych zostało 371 stanowisk archeologicznych, jednak do rejestru zabytków nie zostało wpisane żadne z odkrytych stanowisk.

Z badań wynika, że osadnictwo pradziejowe wczesno- i średniowieczne koncentruje się głównie wzdłuż rzeki Narwi i jej dopływów. Zajmuje ono główne terasy i stoki doliny Narwi oraz stoki dolin mniejszych cieków. W głębi wysoczyzny osadnictwo ma charakter rozproszony. Dominuje osadnictwo z epoki kamienia - paleolit i mezolit oraz w mniejszym zakresie neolit. Bardzo mały jest udział stanowisk datowanych na epokę brązu i wczesną epokę żelaza.

Zwiększenie punktów osadniczych następuje dopiero we wczesnym średniowieczu. Taki stan utrzymał się aż do okresu późnego średniowiecza. Badania wykopaliskowe prowadzone były na stanowiskach: Bokiny - 63, Daniłowo - 6, Płonka Kozły - 1, Płonka Strumianka - 2.

Szczegółowe spisy stanowisk archeologicznych znajdują się w teczce dokumentów formalno-prawnych.

3. Analiza sieci osadniczej i stanu zagospodarowania miasta i gminy.

3.1. Sieć osadnicza

Sieć osadniczą w gminie tworzą: miasto Łapy i 24 wsi sołeckich.

Miasto Łapy obecnie i w perspektywie pełnić będzie, jako ponadlokalny ośrodek rozwoju, następujące funkcje:

- a) usługi ponadlokalne z zakresu: szkolnictwa średniego, zdrowia, kultury, administracji specjalnej i gospodarczej, obsługi finansowej i obrotu handlowego,
- b) przemysłu i działalności gospodarczej,
- c) mieszkalnictwa dla ludności nierolniczej,
- d) obsługi komunikacyjnej, rolnictwa i turystyki kwalifikowanej,
- e) administracji samorządowej wspólnej dla miasta i gminy.

Gmina Łapy pełni następujące funkcje:

- a) rolniczą o specjalizacji uprawy zbóż, ziemniaków, buraków przemysłowych i pastewnych, warzyw oraz hodowli bydła i trzody chlewnej,
- b) mieszkaniową dla ludności nierolniczej, głównie w Uhowie i we wsiach sąsiadujących z miastem,
- c) ekologiczną, głównie tereny doliny Narwi, a w tym Narwiańskiego Parku Narodowego,
- d) rekreacyjną, rozwijaną w dolinie rzeki Narwi na obrzeżu Narwiańskiego Parku Narodowego w miejscowościach Uhowo i Bokiny.

Pod względem układów przestrzennych wsie przeważnie mają charakter ulicówek i wielodrożnic. Występuje również rozproszona zabudowa kolonijna. Układ wielodrożnicowy, gdzie zabudowa zwarta rozmieszczona jest przy dwu i więcej ulicach występuje we wsiach: Uhowo, Łupianka Stara, Roszki Wodźki, Płonka Strumianka, Płonka Kościelna, Gąsówka Osse, Łapy Łynki, Łapy Kołpaki, Łapy Szolajdy, Łapy Dębowina i Gąsówka Oleksin.

Wielkość miejscowości pod względem ilości zaludnienia jest następująca:

do 100 osób	-	6 wsi
101 - 200 osób	-	7 wsi
201 - 400 osób	-	6 wsi
401 - ponad 500 osób	-	4 wsi
ponad 1500 osób	-	1 wieś

Do wsi o najwyższym zaludnieniu (stan na dzień 1997.12.31.) należą: Uhowo - 1.588, Łapy Dębowina - 523, Płonka Kościelna - 452, Stara Gąsówka - 478 i Stara Łupianka - 524.

Ludność obszaru gminy obsługiwana jest przez miasto Łapy, gdzie są skupione usługi ponadlokalne dla gmin sąsiednich i lokalne dla gminy Łapy.

Sieć osadnicza gminy pod względem systemu obsługi, ukształtowała się następująco:

1. Wsie Uhowo i Płonka Kościelna są ośrodkami z podstawowymi usługami o poszerzonym programie.
2. Wsie: Płonka Strumianka, Bokiny, Łupianka Stara, Daniłowo Duże i Gąsówka Skwarki posiadają usługi z podstawowego programu usług obsługi ludności i rolnictwa.
3. Wsie: Wólka Waniewska, Roszki Wodźki, Gasówka Oleksin, Łapy Dębowina, Łapy Pluśniaki i Gasówka Osse są z pojedynczymi usługami elementarnymi takimi jak: sklep, świetlica, zlewnia mleka.
4. Pozostałe wsie nie posiadają usług. Pełnią wyłącznie funkcje produkcji rolniczej.

3.2. Zagospodarowanie przestrzenne gminy

3.2.1. Mieszkalnictwo

Podstawową formą budownictwa mieszkaniowego w poszczególnych wsiach gminy jest i pozostanie zabudowa zagrodowa. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy, w formie terenów wyznaczonych na ten cel przewidywana jest we wsiach: Uhowo, Łapy Dębowina, Łapy Pluśniaki, Łapy Łynki, Łapy Kołpaki, Stara Gąsówka i Gasówka Osse Są to tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w miejscowościach położonych w sąsiedztwie miasta Łapy, dla ludności nierolniczej, zatrudnionej głównie w zakładach przemysłowych i usługach zlokalizowanych w Łapach.

Pod względem zagęszczenia mieszkań, powierzchni użytkowej przypadającej na 1 mieszkańca oraz liczby izb w mieszkaniu sytuacja na terenie miasta jest nieco gorsza niż przeciętne wskaźniki w miastach województwa białostockiego. Natomiast na terenach wiejskich jest zdecydowanie gorsza niż na terenach wiejskich w województwie.

Obecny poziom nasycenia w mieszkaniach wynosi około 290 mieszkań na 1000 mieszkańców w mieście Łapy i około 270 mieszkań na 1.000 mieszkańców w gminie Łapy. Wskaźnik docelowy liczony wskaźnikiem europejskim winien wynosić 400 mieszkań na 1.000 mieszkańców.

Ruch budowlany w zakresie realizacji budownictwa mieszkaniowego jest umiarkowany. Z przeprowadzonych analiz wynika, że znaczniejszy wzrost ilościowy zasobów mieszkaniowych nastąpi w Łapach, zaś nie wyniknie taka potrzeba na terenie gminy. W gminie wystąpi natomiast potrzeba wymiany budynków w złym stanie technicznym, modernizacji istniejącej zabudowy oraz podniesienia standardu i wyposażenia mieszkań w urządzenia i instalacje techniczne.

3.2.2. Usługi społeczne

Urządzenia ponadlokalne znajdują się w następujących miejscowościach:

- a) Łapy
 - szkolnictwo średnie: Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Mechanicznych,
 - szpital ZOZ, Dom Opieki Społecznej,
 - Dom Kultury i Biblioteka, stadion, basen, kąpielisko, lodowisko. korty,

- Urząd Miasta i Gminy, Rejonowy Urząd Pracy,
- Bank Gdański III O/Białystok, Filia, Bank Spółdzielczy, PKO BP II Oddział Ekspozytura,
- PZU na Życie Inspektorat w Białymstoku, Przedstawicielstwo, PZU S.A. Oddział Okręgowy w Białymstoku Przedstawicielstwo, Towarzystwo Ubezpieczeniowo-Reasekuracyjne Polisa S. A. Oddział w Białymstoku Filia.

b) Uhowo - Dom Pomocy Społecznej.

Do wsi najlepiej wyposażonych w usługi podstawowe należą:

- a) Uhowo - szkoła podstawowa, dom kultury, remiza straży pożarnej, handel, rzemiosło, gastronomia, boisko sportowe, kościół,
- b) Płonka Kościelna - szkoła podstawowa, sklep, boisko sportowe, poczta, kościół,
- c) Płonka Strumianka - świetlica, remiza p/poż.
- d) Bokiny - szkoła podstawowa, świetlica, remiza p./poż. Kościół,
- e) Łupianka Stara - szkoła podstawowa, remiza ze świetlicą, sklep,
- f) Daniłowo Duże - szkoła podstawowa, remiza ze świetlicą, sklep.

Prowadzona działalność usługowa nie spełnia wszystkich potrzeb mieszkańców gminy. Szczególny niedorozwój rysuje się w zakresie usług motoryzacyjnych, rekreacyjnych i kulturalnych. Zabezpieczenie terenów pod rozwój usług w miejscowym planie gminy jest wystarczające zaś ich realizacja nie nadąża za potrzebami. Zarząd Gminy opracowuje i dokonuje zmian w planach miejscowych idąc naprzeciw bieżącym potrzebom inwestorskim.

Popyt na tereny usługowe z upływem czasu będzie wzrastał. Czynnikiem powodującym popyt będzie modernizacja rolnictwa i zagospodarowanie zbędnej w rolnictwie siły roboczej. Działalność usługowa będzie również organizowana na terenach zabudowy zagrodowej, we własnych budynkach mieszkalnych i adaptowanych do nowych funkcji budynkach gospodarczych.

3.2.3. Potencjał przemysłowy miasta i gminy oraz jego rozmieszczenie.

W mieście Łapy istnieje głównie przemysł: spożywczy, środków transportu i odzieżowy. Ważniejsze zakłady przemysłowe miasta to:

- Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego,
- Cukrownia Łapy S.A.,

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska,
- Wytwórnia Wód Gazowanych i Rozlewnia Piwa PSS „Społem”,
- Zakład Odzieżowy „Maria Bland” sp. z o.o.

W mieście istnieje rezerwa około 40 ha terenów przemysłowo-składowych o bardzo korzystnych warunkach do wyposażenia w infrastrukturę techniczną.

Na terenie gminy istnieją następujące zakłady przemysłowe:

- Zakład utylizacyjny w Bokinach,
- tartaki w Gąsówce Oleksin i Łupiance Starej,
- ubojnia zwierząt w Płonce Strumiance.

Podstawowym ograniczeniem w rozwoju przemysłu jest położenie gminy i części miasta w strefie ochronnej Narwiańskiego Parku Narodowego. Szansami rozwoju przemysłu nieuciążliwego w mieście i gminie są: położenie w białostockiej aglomeracji miejskiej, dobre powiązanie komunikacyjne drogowe i kolejowe oraz rozwinięte szkolnictwo zawodowe.

3.2.4. Tereny zieleni

Z terenów zieleni na obszarze miasta i gminy istnieją:

- a) miasto Łapy:
 - tereny parkowe położone między ulicą Polną i Narwiańskim Parkiem Narodowym,
 - skwery na rynku przed dworcem kolejowym i przy ul. Nowy Rynek,
 - ogrody działkowe przy ulicy Polnej, Szkolnej i Wodociągowej,
 - cmentarze przy ul. Żwirki i Wigury i w Łapach Osse,
- b) w gminie - cmentarze w Bokinach, Uhowie i Płonce Kościelnej.

3.3. Struktura przestrzenna miasta Łapy

Uwarunkowania przekształceń i rozwoju struktury przestrzennej miasta wynikają z możliwości i potrzeby zmian istniejącego i przesądzonego zagospodarowania przestrzennego dla realizacji celów polityki przestrzennej.

Podstawę merytoryczną niniejszych uwarunkowań stanowią w szczególności: ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, inwentaryzacja urbanistyczna zagospodarowania i zabudowy terenów wraz z infrastrukturą techniczną, fizjografia ogólna miasta, oraz struktura bonitacyjna i własnościowa terenów.

Analiza i ocena poszczególnych elementów struktury przestrzennej miasta, służące określeniu uwarunkowań i problemów uwzględnia w szczególności:

- przeznaczenie i rozmieszczenie stref i obszarów o różnym sposobie użytkowania i zagospodarowania wynikające z ustaleń obowiązujących planów miejscowych,
- stopień i stan zagospodarowania obszarów oraz ocenę części nie zagospodarowanych lub wymagających przekształceń istniejącego zagospodarowania,
- możliwości i kierunki rozwoju terenowego zabudowy i zagospodarowania na tereny otwarte,
- stopień wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną oraz potrzeby i możliwości jej rozbudowy lub uzupełnień i przekształceń,
- powiązania komunikacyjne zewnętrzne i wewnętrzne w relacjach: mieszkanie - usługi - praca - wypoczynek,
- wartość przyrodniczą i rolniczą terenów otwartych, ich strukturę własnościową zagrożenia i pożądane kierunki przekształceń.

Strukturę przestrzenną miasta Łapy tworzą:

- a) Strefa zainwestowania, a w niej obszary:
- 1) obszar północny zainwestowania, głównie: mieszkaniowo-usługowego średniej i niskiej intensywności zabudowy, usługowego podstawowego i ponadpodstawowego oraz fragmentarycznie produkcyjno-usługowego,
 - 2) obszar południowy zainwestowania, głównie: mieszkaniowo-usługowego średniej i niskiej intensywności zabudowy, podstawowego usługowego i produkcyjno-usługowego z największymi w skali miasta zakładami przemysłowymi,
 - 3) obszar zainwestowania Łapy - Osse - Gąsówka Stara, głównie mieszkaniowo-usługowego niskiej intensywności zabudowy i usług podstawowych,
 - 4) obszar zainwestowania ÷ tereny kolejowe PKP z:: trasami komunikacyjnymi w relacjach: Warszawa - Białystok (Grodno, Petersburg) i Łapy - Ostrołęka.
- b) Strefa terenów otwartych, a w niej obszary:
- 1) Narwiańskiego Parku Narodowego i jego otuliny,
 - 2) doliny rzeki Awissy i powiązanych z nią terenów łąkowo-pastwiskowych,
 - 3) parku miejskiego i ogrodów działkowych,
 - 4) upraw polowych na obrzeżach zainwestowania miejskiego (fragmentarycznie).

3.3.1. Północny obszar zainwestowania miasta posiada:

- a) strukturę przestrzenną zabudowy ukształtowaną:

-w części centralnej głównie na bazie przedwojennego przypadkowego i mało funkcjonalnego układu ulicznego, wypełnionego tkanką nowej i starej zabudowy z małą ilością pierzejowej, która aranżowałaby specyficzny miejski charakter przestrzeni publicznej obszaru centralnego,

-w części zewnętrznej głównie na bazie powojennych parcelacji opartych na planach zagospodarowania przestrzennego o geometrycznych w większości układach ulicznych wypełnionych zabudową jednorodziną - charakterystyczną dla większości miast polskich, z niewielkimi fragmentami starej zabudowy przy najstarszych ulicach,

-ograniczającymi warunkami środowiska przyrodniczego z możliwością rozwoju tylko w kierunku zachodnim,

b) układ uliczny zarówno podstawowy jak i uzupełniający charakteryzujący się w szczególności:

-ograniczoną przepustowością na kierunku głównych powiązań zewnętrznych wschód - zachód,

-słabym, kolizyjnym z trasą kolejową powiązaniem wschodniej części obszaru z południową częścią miasta,

-nieukształtowanym do końca układem ulicznym centrum (brak przebiecia ul. Kopernika do ul. Spółdzielczej),

-niedoborem miejsc parkingowych w obszarze centrum, zwłaszcza wobec konieczności jego dalszych przekształceń,

-brakami utwardzonej powierzchni na niektórych ulicach i dojazdach w zabudowie jednorodzinnej,

- szansami na prawidłową obsługę uliczną ostatnich terenów rozwojowych i utrudnioną w plombowych,

c) zabudowę mieszkaniową wielorodzinną zgrupowaną głównie w centralnej części obszaru oraz w mniejszych zespołach budynków przy ulicach: Władysława Sikorskiego, Spółdzielczej i Bohaterów Westerplatte charakteryzującą się:

-dobrymi i średnimi stanami technicznymi,

-grzebieniowymi układami budynków, obniżającymi intensywność wykorzystania terenów i nie stwarzającymi właściwej aranżacji przestrzeni publicznych,

-brakiem rezerw rozwojowych w bezpośrednim jej sąsiedztwie,

-ograniczoną możliwością dogęszczeń w ramach istniejącej zabudowy,

-dobłą dostępnością do podstawowych usług komunalnych i centrum oraz terenów rekreacyjnych miejskich,

-w większości dobrym powiązaniem z podstawowym układem ulicznym miasta,

-niepełnym wyposażeniem w infrastrukturę - tj. brakiem zaopatrzenia w gaz ziemny i ciepło ze źródła miejskiego scentralizowanego,

-słabym wykorzystaniem parterów budynków pod usługi.

d) zabudowę mieszkaniowo-usługową jednorodziną stanowiącą dominującą część zabudowy obszaru gł. powojenną charakteryzującą się:

-w przeważającej większości dobrymi i średnimi stanami technicznymi zabudowy, a tylko fragmentarycznie w najstarszych częściach miasta (przy ul. Głównej, Bohaterów Westerplatte, Leśnikowskiej, Gęsiej, Polnej i kilku mniejszych) o słabym i złym,

-znacznymi rezerwami wyznaczonych terenów tego typu na obrzeżach obszaru i w plombach w ilości ok. 37 ha (Gliniana - Polna - Krańcowa ok. 18,8 ha, Goździkowska - Główna - Matejki - Sikorskiego)

-fragmentarycznymi enklawami zabudowy zagrodowej,

-ograniczoną dostępnością podstawowych usług komunalnych, zwłaszcza szkół podstawowych ze strefą dojazdu do ok. 1 km,

-generalnie brakiem wewnętrznych osiedlowych terenów zieleni wypoczynku i sportu oraz placów, które indywidualizowałyby przestrzenie publiczne i tworzyły klimat nawiązywania więzi społecznych,

-we wschodniej części obszaru dobrą dostępnością do miejskich terenów rekreacyjnych w dolinie rz. Narwi,

-brakami wyposażenia niektórych fragmentów zabudowy w urządzenia infrastruktury technicznej zwłaszcza kanalizacyjnej, gazowej i nawierzchni utwardzonych ulic,

-możliwością rozwoju obszaru zabudowy tego typu tylko w kierunku zachodnim (wzdłuż dolinki rz. Awissy), gdzie występują grunty o średniej wartości rolniczej (gł. kl. IV), korzystnymi do parcelacji układami własnościowymi gruntów, oraz niezbyt korzystną konfiguracją terenów z punktu widzenia podłączenia do istniejącego systemu kolektorów sanitarnych, ale względną bliskością oczyszczalni ścieków.

e) centrum administracyjno-usługowe gł. w rejonie placu przy dworcu PKP ul. Głównej i cz. Sikorskiego charakteryzujące się:

-zgrupowaniem urządzeń z zakresu administracji publicznej i gospodarczej, handlu, gastronomii, rzemiosła, kultury i łączności,

-słabo jeszcze wykształconą strukturą przestrzenną z brakami atrakcyjnie ukształtowanych ciągłych pierzei ulicznych, dysharmonią gabarytów i wysokości budynków,

-niedokończonymi układami ulicznymi i niedoborami miejsc parkingowych,

-fragmentaryczną starą zabudową ekstensywną wymagającą likwidacji i zastąpienia intensywniejszą. (zgodnie z planem miejscowym szczegółowym opracowanym dla tego obszaru),

-brakiem wyposażenia w scentralizowany system ciepłowniczy i gazowy.

- f) Usługi podstawowe i ponadpodstawowe o charakterze ogólnopolskim i powiatowym gł. na działkach wydzielonych z zakresu: szkolnictwa podstawowego (2 szkoły) i Średniego (2 szkoły), zdrowia (szpital, przychodnie i żłobek), administracji miejskiej, ochrony p.pożarowej, sportu i kultu religijnego charakteryzujące się w szczególności:

-rozproszoną z natury rzeczy lokalizacją zapewniającą w miarę korzystne strefy dojścia i dojazdu użytkowników oraz korzystnymi powiązaniem z podstawowym układem ulicznym,

-generalnie zbyt małymi w stosunku do normatywnych działkami bez praktycznych możliwości ich powiększenia,

-dobrym i średnim stanem technicznym,

-możliwościami uzupełnień programu kubaturowego (Zespół Szkół Mechanicznych - hala sportowa) ale kosztem terenów sportowo-rekreacyjnych.

- g) Urządzenia i tereny produkcyjno-usługowe w niewielkim zespole przy ul. Mostowej, częściowo tylko wykorzystane, a stosunkowo małym zainwestowaniu (z wyłączeniem terenów (20UMN),dobrze wyposażone w infrastrukturę techniczną, o bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej, wymagające restrukturyzacji.

- h) Główne problemy przekształceń i rozwoju zagospodarowania obszaru to:

-konieczność dokończenia kształtowania centrum miasta,

-usprawnienie funkcjonowania podstawowego układu ulicznego na kierunku powiązań zewnętrznych wschód-zachód,

-uzupełnienia systemów infrastruktury technicznej, w tym zwłaszcza eliminujące w max. stopniu istniejące kotłownie lokalne węglowe i rozwój systemu gazownictwa przewodowego,

-budowa urządzeń sportowych przy Zespole Szkół Mechanicznych,

-porządkowanie sukcesywne zdekapitalizowanych fragmentów zabudowy śródmiejskiej,

-przygotowywanie do zabudowy większych wyznaczonych terenów mieszkalnictwa jednorodzinnego.

3.3.2. Obszar południowy zainwestowania miasta posiada:

- a) strukturę przestrzenną zabudowy ukształtowaną:

- w części wschodniej - głównie z zabudowy mieszkaniowej jedno i wielorodzinnej, wypełniającej sieć ulic w większości historycznie ukształtowanych, ze znacznymi jeszcze rezerwami terenów budowlanych,

- w części północno-zachodniej głównie z zainwestowanych w większości terenów przemysłowych i składowych, rezerw terenów mieszkaniowych i produkcyjno-usługowych oraz z fragmentarycznej zabudowy

mieszkaniowej jednorodzinnej - bazujących na układzie ulicznym zarówno przedwojennym jak i późniejszym.

b) układ uliczny charakteryzujący się:

- stosunkowo dobrymi powiązaniem z zewnętrzną siecią osadniczą na kierunku południowym i zbyt słabym powiązaniem wschodniej części obszaru z północną częścią miasta (jednopoziomowe skrzyżowanie przedłużenia ul. Granicznej z trasą kolejową PKP Białystok - Warszawa i bocznkami Z.N.T.K.),
- niedokończoną realizacją ul. Żwirki i Wigury (brak części odcinka zachodniego) utrudniający wyjazd na ulicę Brańską (aktualnie z wykorzystaniem ul. Harcerskiej),
- zbyt małym przekrojem ul. Długiej (spowodowanym istniejącą zabudową) - istotnej w funkcjonowaniu obszaru,
- słabą geometrią zachodniego istn. odcinka ul. Fabrycznej i brakiem jej przedłużenia do ul. Długiej a następnie Żwirki i Wigury z dużymi trudnościami przejścia na styku z terenami Z.N.T.K.),
- uciążliwościami ul. Granicznej - jednej z najważniejszych w funkcjonowaniu obszaru jego powiązaniach zewnętrznych, dla sąsiadującej z nią zbyt blisko usytuowanej zabudowy mieszkaniowej,
- słabo wykształconymi niektórymi skrzyżowaniami ulic układu podstawowego (brak widoczności) np. : Granicznej z Długą, Bociańskiej z Graniczną, Fabrycznej z Graniczną,
- trudnościami w proj. przedłużenia ul. Nowowiejskiej do ul. Wodociągowej wynikającymi z istniejącej zabudowy,
- trudnościami włączenia przyszłych ulic z terenów przeznaczonych do zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (dogęszczeniem enklaw wśród istniejącej zabudowy do układu podstawowego, wynikającymi z ich gęstej obudowy bez pozostawienia miejsc na te włączenia).
- szansami na dobrą obsługę komunikacyjną ewentualnych terenów rozwojowych na kierunku południowym.

c) zabudowę mieszkaniową wielorodzinną zgrupowaną w centralnej części obszaru w rejonie ulic: Cmentarnej, Żwirki i Wigury oraz Długiej, charakteryzującą się :

- dobrymi stanami technicznymi budynków,
- grzebieniowymi układami zabudowy w przeważającej większości bez wykształtowanych kwartałów słabo aranżującymi przestrzenie publiczne,
- niewielkimi rezerwami terenów w istniejącej zabudowie przydatnymi do jej dogęszczenia,
- sporymi jeszcze rezerwami terenów przeznaczonych na ten cel na styku z istniejącą zabudową w zespołach położonych na wschód od cmentarza i ul. Cmentarnej, razem ok. 8,8 ha,
- słabą dostępnością do urządzeń oświaty(szkolnictwa podstawowego), która pogorszy się wskutek reformy systemu oświatowego (rozdzielenie szkół podstawowych i gimnazjów)-co może spowodować konieczność korzystania ze szkół w północnej części miasta,
- brakami zaopatrzenia w ciepło ze scentralizowanego systemu ciepłowniczego i instalacji gazowej (sieciowej),

-możliwościami perspektywicznego rozwoju na kierunku południowym z wejściem na grunty rolne wsi Szolajdy posiadające jednak wysoką wartość rolniczą (z przewagą gruntów klas IV i III).

d) zabudowę mieszkaniowo-usługową jednorodzinną stanowiącą część zabudowy tego obszaru charakteryzującą się:

-w przeważającej większości dobrymi i średnimi stanami technicznymi zabudowy a tylko fragmentarycznie złymi w najstarszych przedwojennych fragmentach,

-w przeciwieństwie do obszaru północnego małą ilością większych terenów sparcelowanych w okresie powojennym na podstawie planów miejscowych , a dużą fragmentarycznych, bazujących na przedwojennym układzie własnościowym gruntów, - co sprawia, że w szeregu miejsc zabudowę cechuje brak ładu przestrzennego,

-znaczną ilością drobnych rezerw terenowych w obrębie zabudowy, trudnych jednak do uruchomienia ze względu na małe zagęszczenie ulic mieszkaniowych, problemy własnościowe, często przypadkowe fragmentaryczne parcelacje i trudność włączeń nowych ulic do układu podstawowego,

-znacznymi rezerwami większych wyznaczonych terenów budowlanych występującymi w rejonach ulic: Wodociągowa - Graniczna - Długa ok. 11,7 ha, Długa - Graniczna - Żwirki i Wigury - Nowowiejska ok. 11 ha, Żwirki i Wigury - Grzybowa - 3 Maja - granica miasta (Wity) ok. 8,0 ha oraz Południowa - Żwirki i Wigury - Cmentarna ok. 16 ha. Razem ok. 46,7 ha,

-brakami w zakresie wyposażenia w kanalizację sanitarną i brakiem wyposażenia w sieć gazową,

-znacznymi strefami dościa do urządzeń oświaty,

-całkowitym brakiem wewnętrznych terenów zieleni i rekreacji.

e) usługi , handlu, gastronomii i rzemiosła nieliczne z reguły w obiektach i lokalach o małych powierzchniach, rozproszone wśród zabudowy mieszkaniowej z niewielkim zgrupowaniem w parterze budynku przy ul. Cmentarnej. Nie został wykorzystany dla realizacji usług tego typu teren wyznaczony na te cele przy piekarni w rejonie skrzyżowania ulic Granicznej i Żwirki i Wigury -ze względu zapewne na zaniechanie realizacji zespołu zabudowy wielorodzinnej w rejonie ulic: Granicznej, Długiej, Nowowiejskiej i Żwirki i Wigury.

f) usługi komunalne na działkach wydzielonych reprezentowane przez szkołę podstawową i przedszkole. Wyraźnie utrudniony jest dostęp do otwartej służby zdrowia i kultury funkcjonujących w północnej części miasta. Nie został dotychczas wykorzystany teren wyznaczony pod nową szkołę w rejonie skrzyżowania ul. Żwirki i Wigury i 3-go Maja, który może być szczególnie przydatny na cele inwestycyjne oświaty po jej reformie.

g) tereny i obiekty produkcyjno-usługowe (w tym wszystkie największe zakłady przemysłowe w mieście (Z.N.T.K., cukrownia i mleczarnia) oraz urządzenia rzemiosła produkcyjnego i obsługi rolnictwa - charakteryzujące się:

- generalnie dobrymi i średnimi stanami technicznymi wynikającymi generalnie z realizacji w okresie powojennym (z wyjątkiem starej części Z.N.T.K.),
 - mierną w większości kondycją ekonomiczną i co za tym aktualnie brakiem perspektyw rozwojowych, a równocześnie potrzebą restrukturyzacji w tym np. znalezienia inwestorów strategicznych dla rozwoju (np. Z.N.T.K.),
 - zróżnicowanym wykorzystaniem terenów i obiektów - najmniejszym w terenach magazynowo-składowych,
 - potrzebą zmniejszenia uciążliwości dla środowiska w zakresie emisji zanieczyszczeń energetycznych i technologicznych (np. cukrownia i problem ścieków),
 - stosunkowo dobrą obsługą komunikacyjną drogową z wyjątkiem Z.N.T.K.
 - rezerwami wyznaczonych, a niezabudowanych terenów przemysłowych, stosunkowo dobrze uzbrojonych szacowanych na ok. 36 ha z tego ok. 22,5 w granicach miasta.
- h) Urządzenia infrastruktury technicznej o znaczeniu ogólnomiejskim : RPZ 110/15 kV z minimalnymi szansami powiększenia terenu i niedokończoną komunalną ciepłownią miejską
- i) Główne problemy przekształceń i rozwoju zagospodarowania obszaru to:
- realizacja brakującego odcinka ul. Żwirki i Wigury,
 - poprawa powiązania części południowej miasta z północną,
 - budowa urządzeń oświaty w dostosowaniu do jej reformy,
 - zminimalizowania uciążliwości największych zakładów przemysłowych dla środowiska,
 - uzupełnienia infrastruktury technicznej w istniejącej zabudowie zwłaszcza kanalizacji sanitarnej,
 - przygotowanie planistyczne, geodezyjne i infrastrukturalne wyznaczonych terenów do zabudowy,
 - podjęcie próby kształtowania centrum usługowego obszaru i w ogóle przestrzeni publicznych,
 - urządzenie terenów rekreacji na bazie doliny rz. Narwi,
 - przygotowanie terenów na powiększenie cmentarza.

3.3.3. Obszar zainwestowania Łapy Osse, Gąsówka Stara i Gąsówka Osse posiada:

- a) Strukturę przestrzenną zabudowy rozdzieloną linią kolejową PKP Warszawa - Białystok, bazującą na historycznie ukształtowanym nieregularnym (wiejskim) układzie ulicznym w części Łapy Osse i na regularnym wykształconym planem miejscowym układzie ulicznym w części Gąsówka Stara - wypełnionym częściowo zabudową mieszkaniowo-usługową i usługową ekstensywną.
- b) zabudowę mieszkaniowo-usługową typu jednorodzinnej oraz małych domów mieszkalnych w postaci zabytkowego zespołu typowych domów kilkurodzinnych (parterowe z poddaszami użytkowymi) kolejowych wzdłuż trasy kolejowej, po obu jej stronach, charakteryzującą się:
 - dobrymi i średnimi stanami technicznymi, a tylko fragmentarycznie w najstarszej części złymi,

-znaczną jeszcze ilością niezabudowanych, a wyznaczonych w planach miejscowych na te cele terenów budowlanych w większości stanowiących własność prywatną (0,

ok. 44,5 ha),

- zróżnicowaną dostępnością do nielicznych usług podstawowych zlokalizowanych w północnej części obszaru,
- stosunkowo dobrym powiązaniem dwustronnym ze strukturą przestrzenną miasta Łapy,
- możliwością rozwoju na sąsiadujących terenach rolniczych na kierunku północno-wschodnim (wzdłuż drogi do Łap) i kierunku północnym (do trasy kolejowej Łapy - Ostrołęka,
- brakami wyposażenia w infrastrukturę techniczną zwłaszcza w zakresie kanalizacji sanitarnej, deszczowej i trwałych nawierzchni ulic,

c) usługi podstawowe dla bezpośredniej obsługi mieszkańców (oświatowe, sakralne, handlowe, gastronomiczne i rzemieślnicze (zlokalizowane głównie w północnej części obszaru o dobrych i średnich stanach technicznych w większości bez możliwości powiększenia działek np. szkoła) zabezpieczające aktualnie min. potrzeb. Sytuacja w zakresie oświaty może ulec pogorszeniu w wyniku jej reformy i sukcesywnego zabudowywania wyznaczonych terenów budowlanych.

d) obszar nie posiada żadnych znaczących zakładów produkcyjno-usługowych (o większej liczbie zatrudnionych) ani też terenów wyznaczonych na te cele a jedynie małe zakłady rzemiosła produkcyjnego w ramach terenów mieszkalnictwa.

e) Główne problemy przekształceń i rozwoju zagospodarowania obszaru to:

- sukcesywne doposażenie obszaru w: urządzenia infrastruktury technicznej w szczególności kanalizacyjnej i gazowniczej oraz trwałe nawierzchnie ulic,
- poprawa wyposażenia w zakresie usług podstawowych (oświata, zdrowie, sport i kultura) zwłaszcza z uwzględnieniem skutków reformy systemu oświatowego,
- zaniechania wyznaczania dalszych terenów budowlanych i stymulowania zabudowy wyznaczonych, do czasu rozwiązania problemów infrastruktury technicznej i społecznej.

3.3.4. Obszar zainwestowania - tereny kolejowe PKP obejmują:

- stację towarowo-osobową PKP w Łapach z dworcem,
- stację osobową PKP Łapy Osse,
- zelektryfikowaną trasę kolejową Warszawa - Białystok ,
- zelektryfikowaną trasę kolejową Łapy - Ostrołęka,
- system bocznic obsługujący Z..N.T.K. i cukrownię,
- dwie kładki dla przejść pieszych nad torami łączące południową i północną część miasta,

-kilka budynków mieszkalnych zabytkowych drewnianych parterowych („Wygwizdowo”),

Główne problemy rozwoju zagospodarowania w obszarze to:

- wykonanie przejścia podziemnego między budynkiem dworca kolejowego, a peronem,
- ew. wykorzystanie części terenów stacji przeładunkowej przy dworcu (na styku z centrum miasta) dla rozwiązania problemu parkingowego centrum,
- uporządkowanie otoczenia dworca PKP.

3.3.5. Obszar Narwiańskiego Parku Narodowego i jego strefy ochronnej, który w granicach administracyjnych tworzą: część doliny rz. Narwi, część doliny rz. Awissy oraz wyznaczone tereny rekreacyjne (plażowo-kapieliskowe) miasta tzw. „Sosenka”. Główne problemy zagospodarowania przestrzennego tego obszaru to:

- zagospodarowanie terenów plażowo-kapieliskowych „Sosenki” łącznie z urządzeniami dróg dojazdowych,
- planowe zalesienie i zadrzewienie otoczenia w/w terenów plażowo-kapieliskowych stanowiących w większości nieużytki i pastwiska o małej wartości - na zasadzie kontynuacji parku miejskiego.
- ewentualnie udostępnienie starorzeczy Narwi atrakcyjnych dla wędkarstwa i obserwacji przyrodniczych poprzez stworzenie z nich integralnej (unikalnej) części parku miejskiego.

3.3.6. Obszar doliny rzeki Awissy składający się z terenów łąkowo-pastwiskowych o uregulowanych stosunkach wodnych, terenów zabagnionych i zalesionych fragmentarnymi lasami głównie bagiennymi oraz miejską oczyszczalnią ścieków z rezerwą terenów na rozbudowę.

Główne problemy zagospodarowania przestrzennego tego obszaru to:

- utrzymanie jego dotychczasowego charakteru rolniczo-ekologicznego i ochrona przed wpływami urbanizacji i zabudową,
- pozyskanie terenów dla potrzeb oczyszczalni ścieków i jej rozbudowa.

3.3.7. Obszar parku miejskiego i ogrodów działkowych, w którym głównymi problemami zagospodarowania będą:

- wtórne zagospodarowanie kompleksowe parku miejskiego w powiązaniu z terenami „Sosenki” i jej otoczenia oraz starorzeczami rz. Narwi,
- zahamowanie presji dalszego rozwoju obszarowego ogrodów działkowych.

3.3.8. Obszar upraw polowych, w którym w częściach przyległych do zabudowy przewiduje się : sukcesywny zanik funkcji rolniczych i przeznaczenie ich w trybie planowania miejscowego pod zabudowę głównie jednorodzinną, a pozostawienie do użytkowania rolniczego tylko terenów w pasach uciążliwości linii elektroenergetycznych WN 110 kV.

3.4. Struktura własnościowa nieruchomości

W strukturze własnościowej nieruchomości (poza nieruchomościami i gruntami osób fizycznych) w gminie występują:

- a) nieruchomości gminy,
- b) nieruchomości Skarbu Państwa,
- c) nieruchomości Agencji Własności Rolnej,

- a) wspólnoty wyznaniowe,
- b) wspólnoty gruntowe,
- c) kopalnie.

3.4.1. Nieruchomości gminy stanowią grunty:

-
- przekazane w zarząd,
 - oddane w użytkowanie wieczyste
 - stanowiące zasób gruntów.

Obejmują w większości tereny istniejących i projektowanych: usług podstawowych, urzędzeń komunalnych, budownictwa mieszkaniowego spółdzielczego i działek budownictwa jednorodzinne. Nieruchomości komunalne odgrywają znaczącą rolę dla potrzeb inwestycyjnych miasta. Położenie nieruchomości warunkuje rozwój przestrzenny poszczególnych funkcji i świadczy o właściwej gospodarce gruntami w gminie.

3.4.2. Nieruchomości Skarbu Państwa stanowią grunty:

- przekazane w zarząd ,
- oddane w użytkowanie wieczyste,
- Państwowy Fundusz Ziemi,
- Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- PKP.

Na terenie gminy są to tereny mało znaczące, ponieważ są niewielkich powierzchni i w rozproszeniu. W mieście Łapy są to tereny : usług ponadlokalnych (szkolnictwo, zdrowie), zakładów przemysłowych (dawniej państwowych), budownictwa mieszkaniowego zakładowego i we władaniu PKP.

3.4.3. Nieruchomości innych właścicieli

- a) Nieruchomości wspólnot gruntowych zostały wykazane w mieście Łapy. Główny kompleks położony jest w północnej części miasta - ur. Binduga.
- b) Nieruchomości wspólnot wyznaniowych obejmują tereny: cmentarzy, obiektów sakralnych i kościelnych.
- c) Nieruchomości we władaniu różnych instytucji.

4. Sfera społeczna

4.1. Potencjał ludnościowy i jego rozmieszczenie

4.1.1. Ludność i obszar miasta i gminy

Według danych statystycznych z 1997 r. w mieście Łapy zamieszkiwało 17.550 osób z tego 8.632 mężczyzn i 8.919 kobiet, a na terenie gminy Łapy zamieszkiwało 6.806 osób z tego 3.378 mężczyzn i 3.428 kobiet. Zarówno w mieście jak i na terenie gminy przeważają kobiety.

Pod względem liczby ludności Łapy zajmują 4 miejsce wśród 20 miast, natomiast gmina - 13 miejsce wśród gmin wiejskich województwa.

Miasto Łapy zajmuje teren o powierzchni 12 km², co stanowi 0,1 % powierzchni województwa białostockiego.

Gmina Łapy obejmuje obszar o powierzchni 116 km², tj. 1,2 % powierzchni województwa białostockiego.

Pod względem powierzchni zarówno miasto jak i gmina należą do grupy najmniejszych w województwie. Miasto zajmuje 17 miejsce wśród miast województwa, a gmina zajmuje 41 miejsce wśród gmin wiejskich.

Gęstość zaludnienia miasta i gminy przekracza niemal dwukrotnie przeciętne wskaźniki w tych grupach na terenie województwa. Wynosi ona w mieście - 1.475 osób na km² (średnia dla miast województwa - 882 osoby) oraz w gminie - 59 osób na km² (średnia na terenach wiejskich - 26 osób).

4.1.2. Zmiany rozmieszczenia ludności

Liczba ludności na przestrzeni lat kształtowała się następująco:

Tabela nr 17

Lata	Miasto				Gmina				Razem		
	Ogółem	Mężczy- żni	Kobiety	Kobiety na 100 mężcz.	Ogółem	Mężczy- żni	Kobiety	Kobiety na 100 mężcz.	Ogółem	Mężczy- żni	Kobiety
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1970	9.100	4.385	4.715	108	7.035	3.543	3.492	99	16.135	7.928	8.207
1975	10.590	5.169	5.421	105	6.954	3.544	3.410	96	17.544	8.713	8.831
1978	12.325	6.052	6.273	104	6.991	3.561	3.430	96	19.316	9.613	9.703
1985	15.717	7.734	7.983	103	6.784	3.452	3.332	97	22.501	11.186	11.315
1988	16.698	8.315	8.383	101	6.816	3.399	3.417	101	23.514	11.714	11.800
1990	17.174	8.553	8.621	101	6.789	3.383	3.406	101	23.963	11.936	12.027
1991	17.341	8.636	8.705	101	6.775	3.378	3.397	101	24.116	12.014	12.102
1992	17.359	8.607	8.752	102	6.827	3.408	3.419	100	24.186	12.015	12.171
1993	17.471	8.659	8.812	102	6.837	3.410	3.427	100	24.308	12.069	12.239

1994	17.392	8.563	8.829	103	6.849	3.414	3.435	101	24.241	11.977	12.264
1995	17.452	8.586	8.866	103	6.865	3.404	3.461	102	24.317	11.990	12.327
1996	17.507	8.605	8.902	103	6.862	3.413	3.449	101	24.369	12.018	12.351
1997	17.550	8.632	8.918	103	6.806	3.378	3.428	101	24.356	12.010	12.346

Łapy stanowiły dynamicznie rozwijający się ośrodek miejski. W ciągu 27 lat liczba ludności miasta niemal podwoiła się tj. wzrosła o 8.450 osób.

Największa dynamika wzrostu występowała w latach 1970-1985. Po tym okresie obserwuje się zmniejszenie się dynamiki wzrostu. W 1994 r. zanotowano spadek liczby ludności. Od 1995 r. ma miejsce stopniowy wzrost ludności miasta.

Na terenie gminy w latach 1970-1997 nastąpił niewielki spadek ludności. W poszczególnych latach miały miejsce różnorodne tendencje. Liczba ludności w poszczególnych okresach malała i rosła. Od 1995 r. utrzymuje się stała tendencja spadkowa liczby ludności.

Liczba ludności zmniejszyła się w większości wsi. Największy spadek ludności wystąpił w miejscowościach: Bokiny - 162, Łapy Kołpaki - 88 i Roszki Wodźki - 73.

Wzrost ludności miał miejsce w 5 wsiach: Stara Gąsówka - 400, Łapy Dębowa - 69, Uhowo - 46, Gąsówka Osse - 22 i Gąsówka Skwarki - 4.

W strukturze płci w mieście, w badanym okresie występuje z różnorodnym natężeniem przewaga kobiet. Na terenach wiejskich w latach 1970-1985 przewagę stanowili mężczyźni. Po tym okresie niewielką przewagę mają mężczyźni.

Liczbę ludności w mieście Łapy oraz w poszczególnych wsiach na terenie gminy zawiera poniższa tabela.

Ludność miasta i gminy Łapy

Tabela nr 18

l.p.	Miejscowość	1970	1978	1988	1997	Zmiany 1970 r -1997 r.
1	2	3	4	5	6	7
	m. ŁAPY	9.100	12.325	16.698	17.550	+ 8.450
	gm. ŁAPY	7.035	6.991	6.816	6.825	-210
1.	Bokiny	519	450	365	357	-162
2	Daniłowo Duże	248	239	226	228	-20
3	Daniłowo Małe	68	60	59	64	-4
4	Gąsówka- Oleksin	150	129	117	116	-34
5	Gąsówka -Osse	343	361	361	365	+22
6	Gąsówka -Skwarki	306	312	274	310	+4
7	Gąsówka -Somachy	58	55	49	52	-6
8	Łapy- Dębowa	454	501	510	523	+69
9	Łapy -Kołpaki	197	87	103	109	-88
10	Łapy -Korczaki	57	71	72	47	-10
11	Łapy -Łynki	181	177	162	172	-9
12	Łapy-Pluśniaki	161	159	125	127	-34
13	Łapy-Szołajdy	313	312	306	300	-13
14	Nowa Łupianka	139	106	103	86	-53
1	2	3	4	5	6	7
15	Płonka Kościelna	468	447	458	452	-16
16	Płonka- Kozły	177	174	144	147	-30
17	Płonka -Matyski	135	114	113	97	-38

18	Płonka -Strumianka	356	330	310	312	-44
19	Roszki - Włodki	96	89	79	75	-21
20	Roszki -Wodźki	215	198	160	142	-73
21	Stara Gaśówka	78	295	454	478	+400
22	Stara Łupianka	560	510	464	524	-36
23	Uhowo	1.542	1.613	1.613	1.588	+46
24	Wólka Waniewska	214	202	189	154	-60

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 1970, 1978, 1988 Urząd Miasta i Gminy Łapy 1997

4.1.3. Zmiany w stanie i strukturze ludności

Struktura wieku ludności miasta i gminy Łapy w 1997 r. przedstawiała się następująco:

Tabela nr 19

Wyszczególnienie	Miasto		Gmina	
	osób	%	osób	%
1	2	3	4	5
Ludność ogółem	17.550	100,00	6.806	100,00
Wiek przedprodukcyjny				
O-17	5.127	29,2	1.734	25,5
0 - 2	518	2,9	237	3,5
3 - 6	941	5,4	408	6,0
7-14	2.641	15,0	823	12,1
15-17	1.027	5,9	268	3,9
Wiek produkcyjny				
18-64 M/59 K	10.396	59,2	3.690	54,2
18 - 64 M.	5.360	30,5	1.986	29,2
18 - 59 K	5.036	28,7	1.704	25,0
Wiek poprodukcyjny				
65 M/60 K i więcej	2.027	11,6	1.382	20,3
65 i więcej M.	650	3,7	502	7,4
60 i więcej K	1.377	7,9	880	12,9

W strukturze wieku udział ludności w grupie przedprodukcyjnej zarówno w mieście jak i w gminie jest wyższy od udziału ludności w grupie poprodukcyjnej, przy czym różnica ta jest znacznie wyższa w mieście niż gminie.

Wskaźniki udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym w mieście i gminie są lepsze od wskaźników wojewódzkich wynoszących dla miast - 27,0 % i 12,2 % oraz wsi - 24,8 % i 23,0 %.

Wskaźnik udziału ludności w wieku produkcyjnym w mieście jest nieco niższy od średniego wojewódzkiego w miastach wynoszącego

-60,8 %, natomiast w gminie jest wyższy od średniego wojewódzkiego na terenach wiejskich wynoszącego - 54,2 %.

Struktura wieku ludności w latach 1988-1997 r. kształtowała się następująco:

Tabela nr 20

Lata	W i e k					
	przedprodukcyjny 0-17		produkcyjny 18-59K/64 M		poprodukcyjny 60K/65 M. i więcej	
	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina
	osób - udział %					
1	2	3	4	5	6	7
1988	35,7	26,9	53,0	53,0	11,3	20,1
1990	6.085 35,4	1.813 26,7	9.403 54,8	3.715 54,7	1.686 9,8	1.261 18,6
1994	5.576 32,1	1.797 26,2	9.935 57,1	3.706 54,1	1.881 10,8	1.346 19,7
1995	5.455 31,3	1.823 26,5	10.035 57,5	3.685 53,7	1.962 11,2	1.357 19,8
1996	5.297 30,3	1.797 26,2	10.202 58,3	3.689 53,8	2.008 11,5	1.376 20,1
1997	5.127 29,2	1.734 25,5	10.396 59,2	3.690 54,2	2.027 11,6	1.382 20,3

W latach 1988-1997 zarówno w Łapach jak i na terenie gminy występowały następujące tendencje:

- spadek udziału dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat,
 - miasto z 35,7 % do 29,2 %,
 - gmina z 26,9 % do 25,5 %,
- wzrost udziału ludności w wieku produkcyjnym,
 - miasto z 53,0 % do 59,2 %,
 - gmina z 53,0 % do 54,2 %,
- wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym
 - miasto z 11,3 % do 11,6 %,
 - gmina z 20,1 % do 20,3 %.

4.1.4. Ruch naturalny ludności

W latach 1988-1997 ruch naturalny ludności kształtował się następująco:

Tabela nr 21

Wyszczególnienie	1988		1990		1992		1994		1995		1996		1997	
	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w
1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1

Małżeństwa	99	36	89	57	89	36	83	49	50	35	85	40	74	31
Urodzenia żywe	301	108	284	120	236	109	208	107	170	88	175	92	161	62
Zgony	135	67	135	84	118	92	120	104	120	111	116	97	122	94
w tym niemowląt	7	1	4	4	3	-	3	1	3	2	-	-	-	4
Przyrost naturalny	166	41	149	36	118	17	88	3	50	-23	59	-5	39	-32

Uwaga: m. - miasto, w - wieś

W Łapach mimo znacznego spadku liczby urodzeń, przyrost naturalny pozostał dodatni.

Na terenie gminy do 1994 r. utrzymywał się dodatni przyrost naturalny, mimo wzrastającej liczby zgonów. Od 1995 r. wobec przewagi liczby zgonów nad urodzeniami wystąpił ujemny przyrost naturalny.

4.1.5. Migracje ludności

W latach 1988-1997 wielkość migracji wynosiła :

Tabela nr 22

Wyszczególnienie	1988		1990		1992		1994		1995		1996		1997	
	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w
1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	1	1	1	1	1
Napływ	355	138	279	90	229	88	264	103	250	124	205	117	187	119
z miast	91	78			63	39	72	51	62	76	42	60	40	58
ze wsi	258	57			162	49	189	51	182	45	162	57	146	61
z zagranicy	6	3			4	-	3	1	6	3	1	-	1	-
Odływ	251	198	242	138	247	124	252	133	228	105	224	101	235	121
do miast	141	148			138	81	141	98	114	80	118	73	117	85
na wieś	106	47			107	43	98	35	100	25	115	28	109	35
za granicę	4	3			2	-	13	-	14	-	11	-	9	1
Saldo migracji	104	-60	37	-30	-18	-36	12	-32	22	19	-39	16	-48	-2

Uwaga: m. - miasto, w - wieś

W mieście występował zmienny przyrost naturalny. W latach 1988-1990 i 1994-1995 przyrost ten był dodatni, a w latach 1992 i 1996 - 1997 wystąpił dodatni przyrost naturalny.

Na obszarze gminy obserwuje się ujemny przyrost naturalny. Wyjątek stanowił 1995 r., kiedy miał miejsce dodatni przyrost naturalny.

4.1.6. Zatrudnienie

Zatrudnienie ludności miasta i gminy w gospodarce narodowej poza rolnictwem indywidualnym przedstawiało się następująco:

Tabela nr 23

Wyszczególnienie	1988	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
1	2	3	4	5	6	7	8	9
miasto	6.662	5.830	5.470	5.407	5.156	5.017	4.851	4.478
gmina	313	210	238	269	268	263	243	311
ogółem	6.975	6.040	5.708	5.676	5.424	5.280	5.094	4.789

Liczba zatrudnionych w gospodarce narodowej w mieście w latach 1988-1997 zmniejszała się systematycznie i spadła o 2.184 osoby tj. o 67,2 %.

Zatrudnienie w gminie w tym czasie ulegało wahaniom. Spadki liczby zatrudnionych wystąpiły w 1991 r. i 1996 r.

W strukturze zatrudnienia w mieście dominowała działalność produkcyjna. W dziale tym w 1997 r. pracowało 52,6 % ogółu zatrudnionych. Znaczny udział zatrudnionych mają działy: ochrona zdrowia i opieka społeczna - 14,0 % oraz edukacja - 11,8 %.

W gminie największy udział zatrudnionych występował w działach: ochrona zdrowia i opieka społeczna - 27,3 %, edukacja - 26,4 %, zaopatrzenie w energię elektryczną i wodę - 15,1 % oraz działalność produkcyjna - 11,6 %.

Według danych statystycznych z 1996 r. większość osób pracowała w sektorze publicznym : w mieście - 82,5 % w gminie - 80,7 %.

W Łapach sektor publiczny dominował w działach: działalność produkcyjna, transport i łączność, ochrona zdrowia i opieka społeczna. Do sektora publicznego należały w całości działy: zaopatrzenie w energię i wodę, administracja publiczna i edukacja.

W gminie sektorami publicznymi były: edukacja, ochrona zdrowia i opieka społeczna, zaopatrzenie w energię elektryczną oraz transport i łączność. Pozostałe działy należały do sektora prywatnego.

Szczegółowe dane dotyczące zatrudnienia przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 24

Wyszczególnienie a - ogółem b - sektor publiczny c - sektor prywatny	1994				1996				1997				
	miasto		gmina		miasto		gmina		miasto		gmina		
	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Ogółem	a	5.156	100,0	268	100,0	4.851	100,0	243	100,0	4.478	100,0	311	100,0
	b					4.001		196					
	c					850		47					
Rolnictwo, leśnictwo	a	44	0,9	2	0,7	-	-	3	1,2	1	0,02	4	1,3
	b					-		1					
	c					-		2					
Działalność produkcyjna (przemysł)	a	2.919	56,6	36	13,4	2.633	54,3	35	14,4	2.355	52,6	36	11,6
	b					2.187		-					
	c					446		35					
Zaopatrzenie w	a					145	3,0	3	1,2	103	2,3	47	15,1

energię elektryczną, wodę	b c				-	145		3 -					
Budownictwo	a b c	37	0,7	-	-	75 46 29	1,6	-	-	72	1,6	13	4,2
Handel i naprawy	a b c	295	5,7	6	2,2	274 17 257	5,6	9 - 9	3,7	249	5,6	20	6,4
Transport, składowanie i łączność	a b c	340	6,6	2	0,7	280 277 3	5,8	4 4 -	1,7	277	6,2	11	3,5
Pośrednictwo finansowe, obsługa nieruchomości	a b c	59	1,1	1	0,4	104 30 74	2,1	1 - 1	0,4	68 43	2,5	1 -	0,3
Administracja publiczna	a b	72	1,4	27	10,1	121 121	2,5	- -	- -	122	2,7	-	-
Edukacja	a b	606	11,8	98	36,6	535 535	11,0	92 92	37,9	52,6	11,8	82	26,4
Ochrona zdrowia	a b	542	10,5	72	26,9	642 614	13,2	84 84	34,6	629	14,0	85	27,3
Pozostała działalność	a b	242	4,7	24	9,0	42 29	0,9	12 12	4,9	33	0,7	12	3,9

4.1.7. Bezrobocie

W latach 1993-1997 liczba bezrobotnych w mieście i gminie Łapy wynosiła:

Tabela nr 25

Bezrobotni	1993		1994		1995		1996		1997	
	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ogółem	1.133	313	1.232	362	1.340	354	1.167	363	994	298
mężczyźni	471	152	500	160	521	148	395	146	385	124
kobiety	622	161	732	202	819	206	772	217	609	174
Absolwenci	140	43	133	40	142	34	41	18	64	25
mężczyźni							19	10	23	7
kobiety							22	8	41	18
Zwolnieni z przyczyn zakładu pracy Z prawem do zasiłku W wieku 18-44 lat Pozostający bez pracy									88	29
									325	89
									844	256

powyżej 12 m.-cy									357	124
------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	-----

Źródło: Rejonowy Urząd Pracy w Łapach

Liczba bezrobotnych według poziomu wykształcenia kształtowała się następująco:

Tabela nr 26

Wykształcenie	1996				1997			
	miasto		gmina		miasto		gmina	
	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
wyższe	12	1,0	3	0,8	18	1,8	2	0,7
średnie policealne i zawodowe	348	29,8	99	27,3	292	29,4	84	28,2
licealne	89	7,6	23	6,3	62	6,2	15	5,0
zasadnicze zawodowe	456	39,1	173	47,7	389	39,1	140	47,0
podstawowe	262	22,5	65	17,9	233	23,5	57	19,1
Razem	1.167	100,0	363	100,0	994	100,0	298	100,0

Źródło: Rejonowy Urząd Pracy w Łapach

W latach 1993-1995 w mieście rosła liczba zarejestrowanych bezrobotnych. Od 1996 r. notuje się spadek liczby bezrobotnych. W gminie występują wahania w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych.

Wśród bezrobotnych, zarówno w mieście jak i na wsi przeważają kobiety.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, największy odsetek wśród bezrobotnych mają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (miasto - 39,1, gmina - 47,0 %). Znaczny odsetek stanowią osoby z wykształceniem średnim (miasto - 29,4 %, gmina - 28,2 %) oraz z wykształceniem podstawowym (miasto - 23,5 %, gmina - 19,1 %).

Najmniej bezrobotnych jest wśród osób posiadających wyższe wykształcenie (miasto - 1,8 %, gmina - 0,7 %).

Liczba bezrobotnych według przedziałów wiekowych wynosiła

Tabela nr 27

Przedział wiekowy O - ogółem k - kobiety	1996				1997			
	miasto		gmina		miasto		gmina	
	osób	%	osób	%	osób	%	osób	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
15-17 o	-	-	-	-	-	-	1	0,3
k	-	-	-	-	-	-	-	-
18-24 o	345	29,5	158	43,5	287	28,8	112	37,6
k	209	27,1	91	41,9	181	29,7	80	46,0
25-34 o	341	29,2	117	32,2	286	28,8	87	29,2
k	268	34,7	79	36,4	198	32,5	48	27,6
35-44 o	315	27,0	54	14,9	260	26,2	56	18,8
k	209	27,1	30	13,8	163	26,8	28	16,1
45-54 o	142	12,2	29	8,0	13,9	14,0	38	12,8
k	81	10,5	17	7,9	64	10,5	18	10,3
55- 59	21	1,8	5	1,4	14	1,4	3	1,0

o		5	0,6	-	-	3	0,5	-	-
k									
60 i więcej	o	3	0,3	-	-	8	0,8	1	0,3
k		-	-	-	-	-	-	-	-
razem	o	1.167	100,0	363	100,00	994	100,00	298	100,00
k		772	100,0	217	100,00	609	100,00	174	100,00

Źródło: Rejonowy Urząd Pracy w Łapach

Największą grupę bezrobotnych zarówno w mieście jak i na wsi, stanowią osoby w wieku 18-44 lata.

Po tym okresie liczba bezrobotnych zmniejsza się.

4.1.8 Przewidywane zmiany w dynamice demograficznej i wynikające z tego, uwarunkowania i konsekwencje dla polityki społeczno-gospodarczej miasta i gminy.

Biorąc pod uwagę prognozy rozwoju ludności województwa białostockiego do 2010 r. zawarte w wytycznych ze studium zagospodarowania przestrzennego województwa białostockiego oraz dotychczasowe tendencje rozwojowe ludność miasta i gminy Łapy wskazujące na sukcesywny wzrost ludności miasta oraz zmniejszenie się liczby ludności gminy, przewiduje się następującą wielkość zaludnienia.

	2000	2005	2010
miasto	18.000	18.800	20.000
gmina	6.600	6.400	6.200

W najbliższej przyszłości konsekwencją zmian zachodzących w strukturze wieku ludności miasta i gminy będzie:

- nieznaczny spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- nieznaczny spadek ludności w wieku produkcyjnym,
- wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym.

Utrzymujący się w mieście wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym wymagać będzie zapewnienia miejsc pracy.

Proces wyludnienia się wsi oraz starzenia się ludności spowoduje konieczność:

- ukierunkowania instrumentów polityki na powstawanie dużych gospodarstw rolnych,
- dokonywania sukcesywnych zmian w użytkowaniu infrastruktury społecznej gminy,
- zagospodarowywania substancji budowlanej pozbawionej użytkownikom.

4.2. Warunki mieszkaniowe

4.2.1. **Zasoby i warunki mieszkaniowe** miasta i gminy w latach 1970-1997 wynosiły:

Tabela nr 28

Wyszczególnienie	1970		1978		1988		1997	
	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina	miasto	gmina
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Mieszkania	2.498	1.594	3.394	1.663	4.517	1.761	5.107	1.856
Izby	6.909	4.827	11.575	6.047	16.700	6.831	19.509	7.445
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	106.255	87.584	174.195	110.079	263.227	128.793	310.890	141.487
Przeciętna pow. użytk. mieszkań w m ² na 1 osobę	12,1	12,4	14,8	15,7	16,4	19,1	18,5	21,0
liczba izb w mieszkaniu	2,77	3,03	3,41	3,64	3,70	3,88	3,82	4,0
1	2	3	4	5	6	7	8	9
liczba osób na 1 mieszkanie	3,52	4,41	3,47	4,20	3,54	3,84	3,29	3,64
liczba osób na 1 izbę	1,27	1,46	1,02	1,16	0,96	0,99	0,86	0,91
pow.mieszkania w m ²	42,5	54,9	51,3	66,2	58,3	73,1	60,9	76,2
Liczba mieszkań na 1000 M	274	227	275	238	270	258	291	273

W okresie 1970-1997 r. zasoby mieszkaniowe miasta zwiększyły się dwukrotnie, przy czym ich największy wzrost miał miejsce a latach 1978-1988.

Na terenie gminy zasoby mieszkaniowe zwiększyły się w niewielkim stopniu - o 16,4 %. Największa liczba mieszkań przybyła w następujących miejscowościach: Stara Gąsówka, Uhowo, Łapy - Debowina, Łapy - Szolajdy, Gąsówka Osse, Płonka Kościelna.

W zasobach mieszkaniowych znajdują się mieszkania niezamieszkałe i opuszczone.

W Łapach liczba mieszkań niezamieszkałych i opuszczonych wynosi - 129, w tym niezamieszkałych - 94.

Na obszarze gminy liczba tych mieszkań jest wyższa niż w mieście i wynosi 142 w tym 107 stanowią mieszkania opuszczone. Największa liczba mieszkań występuje we wsiach : Uhowo - 24 i Bokiny -

13 oraz po 8 we wsiach: Gąsówka - Skwarki, Łapy - Debowina, Płonka - Strumianka i Stara Gąsówka.

Warunki mieszkaniowe miasta i gminy mierzone wskaźnikami zagęszczenia mieszkań poprawiają się. Mimo to są one gorsze od średnich wojewódzkich w miastach i we wsiach.

Stopień nasycenia w mieszkania w mieście i na terenach wiejskich, mierzony wskaźnikiem liczby mieszkań na 1000 mieszkańców, kształtuje się poniżej przeciętnego poziomu wojewódzkiego, który wynosi w miastach - 325, na wsi 323 mieszkania.

Wielkość zasobów mieszkaniowych w poszczególnych miejscowościach przedstawia poniższe tabela :

Tabela nr 29

L.p.	Miejscowość	Mieszkania				w tym			Budynki		
						zamieszkał	niezamieszkałe	opuszczone	ogółem	mieszk.	niemieszk.
		1970	1978	1988	1997						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	m. ŁAPY	2.498	3.394	4.517	5.230	5.101	94	35	2.041	2.027	14
	gm.ŁAPY	1.594	1.663	1.761	1.981	1.839	35	107	1.862	1.857	5
1	Bokiny	127	111	110	123	110	-	13	119	117	2
2	Daniłowo Duże	52	54	56	64	57	2	5	61	60	1
3	Daniłowo Małe	14	16	15	17	14	-	3	17	17	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4	Gąsówka-Oleksin	30	30	27	35	32	-	3	35	35	-
5	Gąsówka-Osse	81	90	101	111	104	1	6	109	109	-
6	Gąsówka-Skwarki	60	61	62	70	62	2	6	67	67	-
7	Gąsówka-Somachy	12	11	12	13	10	2	1	12	12	-
8	Łapy-Dębowizna	94	123	129	143	135	2	6	136	136	-
9	Łapy-Kołpaki	41	22	24	30	28	-	2	26	26	-
10	Łapy-Korczażki	15	16	18	16	15	1	-	15	15	-
11	Łapy-Łynki	38	40	43	47	45	1	1	46	46	-
12	Łapy-Pluśniaki	33	31	33	39	36	-	3	39	39	-
13	Łapy-Szołajdy	75	76	86	98	94	1	3	81	81	-
14	Nowa Łupianka	35	32	26	34	27	-	7	34	34	-
15	Płonka Kościelna	97	101	108	123	118	1	4	117	117	-
16	Płonka-Kozły	39	40	38	47	42	-	5	47	47	-
17	Płonka-Matyski	33	33	25	29	26	-	3	29	29	-
18	Płonka-Strumianka	69	77	73	83	75	2	6	79	79	-
19	Roszki-Włodki	17	16	15	18	16	-	2	18	18	-
20	Roszki-Wodźki	47	43	43	48	43	-	5	47	47	-
21	Stara	16	67	94	122	116	4	2	121	121	-

	Gąsówka										
22	Stara Łupianka	124	111	108	116	111	-	5	113	112	1
23	Uhowo	384	413	467	498	474	16	8	437	436	1
24	Wólka Waniewska	52	48	48	57	49	-	8	57	57	-

4.2.2. Ruch budowlany

W latach 1990 -1997 w mieście i gminie Łapy wydano następującą liczbę pozwoleń na budynki mieszkaniowe:

Tabela nr 30

Liczba wydanych pozwoleń	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Miasto	21	13	38	75	41	24	30	23
Gmina	17	29	17	14	33	5	13	14
Ogółem	38	42	55	89	74	29	43	37

W analizowanym okresie wydana została znaczna liczba pozwoleń na budowę domów mieszkalnych.

W okresie tym oddano do użytku następującą liczbę mieszkań.

Tabela nr 31

Mieszkania oddane do użytku m. - miasto w - wieś	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mieszkania m.	93	55	173	80	75	50	21	40	72
w tym: w budynkach m.	23	11	30	10	15	3	6	23	5
indywidualnych w.	21		63	14	30	26	61	40	17
Izby m.	412	258	847	321	345	247	137	271	277
w tym w budynkach m.	136	54	173	60	87	16	41	138	34
indywidualnych w.	128		377	89	195	151	137	271	102
Powierzchn. użytkowa m.	6.388	4.568	14.038	5.300	5.876	4.663	2.709	4.988	4.398
mieszkań w.	2.782	1.143	3.227	1.237	1.743	422	860	2.722	649
w tym w budynkach m.	2.488		7.188	1.725	3.499	3.196	2.709	4.988	1.994
indywidualnych w.	2.782		3.227	1.237	1.743	422	860	2.722	649
Przeciętna powierzchn. m	68,7	83,1	81,1	66,3	78,3	93,3	129,0	124,7	61,1
użytkowa 1 mieszk. w	121,0	103,9	107,6	123,7	116,2	140,7	143,3	118,3	129,8
w tym w budynkach m.	118,5		114,1	123,2	116,6	122,9	129,0	124,7	117,3
indywidualnych w	121,0		107,6	123,7	116,2	140,7	143,3	118,3	129,8

W latach 1989-1997 ruch budowlany w mieście był znacznie wyższy niż na terenach wiejskich. W okresie tym w Łapach zrealizowano 659 nowych mieszkań, a na terenie gminy - 126 mieszkań.

Największą ilość mieszkań w mieście i na terenach wiejskich wybudowano w 1991 r. Po tym okresie ruch budowlany był mniejszy.

Wśród mieszkań budowanych w Łapach duży udział mają mieszkania w budynkach wielorodzinnych.

Na terenie gminy realizowane jest wyłącznie budownictwo indywidualne.

Powierzchnia realizowanych mieszkań wahała się w poszczególnych latach. Mieszkania w budynkach indywidualnych charakteryzują się większą powierzchnią użytkową

W 1997 r. średnie mieszkanie oddane do użytku w Łapach liczyło 61,1 m², podczas gdy w miastach województwa - 66, 7 m² w tym w budownictwie indywidualnym odpowiednio: w Łapach - 113,3 m², a w miastach województwa - 153, 6 m².

Na terenie gminy powierzchnia ta wynosiła - 129, 8 m² i była mniejsza od średniej na terenach wiejskich województwa - 140,5 m².

4.2.3. Struktura własnościowa zasobów mieszkaniowych.

Według danych statystycznych z 1997 r. struktura własnościowa zasobów mieszkaniowych przedstawiała się następująco:

Tabela nr 32

Wyszczególnienie m - miasto w - wieś		Ogółem	w tym we władaniu					
			Indywid	Gminy			Spółdzielnie	Zakład
				Razem	Własność gminy	Własność osób fizycznych		
1	2	3	4	5	6	7	8	
Mieszkania	m	5.107	2.356	264	208	56	1.629	858
	w	1.856	1.856	1	1	-	-	
Powierzchnia użytkowa	m	310.890	219.42	11.061	8.727	2.334	80.405	•
mieszkania w m ²	w	141.487	4	56	56	-	-	
Przeciętna pow. użyt.	m	60,9	141.48	41,9	42,0	41,7	49,4	
1 mieszkania w m ²	w	76,2	7	56,0	56,0	-		•
			76,2					

Zasoby mieszkaniowe znajdujące się na terenie gminy stanowią wyłącznie własność indywidualną tj. realizowaną przez osoby fizyczne.

W mieście zasoby mieszkaniowe znajdują się we władaniu osób fizycznych, Spółdzielni Mieszkaniowej „Kolejarz”, gminy oraz zakładów pracy.

Według danych z 1998 r. zasoby mieszkaniowe w Łapach poza budownictwem indywidualnym wynosiły:

- gmina - 280
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kolejarz” - 1.681 pow. użyt. 82.614 m²
- Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego S. A. - 650
- Cukrownia „Łapy” - 204

-Spółdzielnia Mleczarska	-	4
-Przedsiębiorstwo Budowlane S .I. „Wersal Podlaski”	-	55
Razem	-	2.874

4.2.4. Prognoza potrzeb mieszkaniowych

Warunki mieszkaniowe w mieście i gminie odbiegają w znacznym stopniu od standardu europejskiego, gdzie wskaźnik nasycenia w mieszkania wynosi 400 mieszkań na 1.000 mieszkańców.

Biorąc pod uwagę prognozę demograficzną do 2.010 r. oraz obecne zasoby mieszkaniowe, dążenie do osiągnięcia wskaźnika europejskiego wymagałoby realizacji około 2000 mieszkań w Łapach oraz około 600 mieszkań na terenie gminy.

4.3. Urządzenia obsługi ludności

4.3.1. Szkoły podstawowe.

W roku szkolnym 1997/1998 wielkość bazy szkolnictwa podstawowego przedstawiała się następująco:

Tabela nr 33

Wyszczególnienie	Szkoły	Uczniowie	Pom. do nauczania		Nauczyciele pełnozatrudnieni	Oddziały	Liczba uczniów przypadająca na	
			ogółem	w tym izby lekcyjne			pomieszczenie	oddział
1	2	3	4	5	6	7	8	9
miasto	4	2.858	98	50	157	114	29	25
gmina	5	623	39	21	43	33	16	19
razem	9	3.481	137	71	200	147	45	44

W Łapach funkcjonowały 4 szkoły, do których uczęszczało 2.858 uczniów. Wskaźniki zagęszczenie w szkołach były nieco niższe od średnich wojewódzkich w miastach (pomieszczenia do nauczania - 31 i oddz.- 26).

Na terenie gminy do 5 szkół uczęszczało 623 uczniów. Wskaźniki zagęszczenia w szkołach na wsi są znacznie niższe od wskaźników w mieście oraz nieco niższe od średnich wojewódzkich na terenach wiejskich wynoszących : 13 na pom. do nauczania i 17 na oddział.

Szkoły podstawowe znajdowały się w następujących miejscowościach:

- Bokiny,
- Daniłowo Duże,
- Łupianka Stara,
- Płonka Kościelna,
- Uhowo.

Tabela nr 34

Wyszczególnienie		1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
m - miasto									
w - wieś									
1		2	3	4	5	6	7	8	9
uczniowie	m	2.887	2.981	3.068	3.039	3.014	2.998	2.955	2.858
	w	614	604	620	596	586	589	617	623
szkoły	m	4	4	4	4	4	4	4	4
	w	5	5	5	5	5	5	5	5

W okresie 8 lat liczba dzieci w szkołach podstawowych w Łapach oraz na terenie gminy, mimo okresowych wahań pozostaje na zbliżonym poziomie. W związku z powyższym nie uległa zmianie liczba szkół.

4.3.2. Szkoły ponadpodstawowe

W roku szkolnym 1997/1998 w Łapach znajdowały się następujące szkoły ponadpodstawowe:

Tabela nr 35

Nazwa szkoły a - ogółem b - w tym dla niepracujących	Uczniowie	Pomieszczenia. do nauczania		Nauczyciele pełnozatrudnieni	Oddziały	Liczba uczniów na	
		ogółem	w tym izby lekcyjne			pomieszczenia do nauczania	oddział
1	2	3	4	5	6	7	8
Liceum Ogólnokształcące	546	24	1	26	19	23	29
Zespół Szkół a Mechanicznych b	1.738 1.613	50 50	6 6	117 117	68 63	35 32	26 26

W Zespole Szkół Mechanicznych młodzież kształci się w następujących kierunkach:

- mechanicznym (budowa maszyn, naprawa i eksploatacja pojazdów samochodowych, spawalnictwo),
- elektrotechnicznym,
- elektronicznym,
- odzieżowym.

W strukturze ZSM wyodrębnia się następujące typy szkół:

- Technikum Zawodowe,
- Technikum Zawodowe (3-letnie),
- Technikum Zawodowe (dla dorosłych),
- Liceum Zawodowe,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna,
- Policealne Studium Zawodowe (2 - letnie).

Szkoły średnie posiadają internaty, w których w 1997 r. zamieszkiwała następująca liczba uczniów.

- Internat Liceum Ogólnokształcącego - 171 osób,
- Internat Zespołu Szkół Mechanicznych - 254 osoby.

W najbliższym okresie zaistnieje potrzeba dostosowywania istniejącej bazy szkolnej do nowego systemu edukacji.

4.3.3. Wychowanie przedszkolne

W 1997 r. w mieście i gminie funkcjonowała następująca liczba obiektów opieki przedszkolnej.

Tabela nr 36

Wyszczególnienie		Placówki	Oddział y	Miejsc a	Dzieci	Nauczyciele pełno i niepełnozatrudnieni
a - ogółem						
b - przedszkola						
c - oddziały przedszkolne przy szkołach podst.						
1		2	3	4	5	6
Miasto	a	5	23	365	505	42
	b	2	16	365	342	33
	c	3	7	-	163	9
Gmina	a = c	5	5	-	91	5

W Łapach opieka przedszkolną objętych było 505 dzieci, co stanowiło 53,7 % w grupie wieku przedszkolnego.

Dzieci uczęszczały do 2 przedszkoli samorządowych. Miejsca w przedszkolach nie były w pełni wykorzystane. Część dzieci uczęszczała do oddziałów przedszkolnych, które funkcjonowały w 3 szkołach podstawowych.

Na obszarze gminy funkcjonują oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w miejscowościach: Bokiny, Daniłowo Duże, Stara Łupianka, Płonka Kościelna, Uhowo.

Opieką przedszkolną objętych było 91 dzieci tj. 22,4 % w grupie wieku przedszkolnego.

4.3.4. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

1) Ochrona zdrowia

Obsługę ludności miasta i gminy w zakresie ochrony zdrowia zabezpieczają znajdujące się w Łapach następujące obiekty i urządzenia:

- Przychodnie - 4,
- Z.O.Z. Szpital z liczbą łóżek - 152,
- Apteki i punkty apteczne - 5,
- Prywatne gabinety lekarskie - 13.

Na terenie gminy nie występują wiejskie ośrodki zdrowia.

Personel służby zdrowia w 1997 r. wynosił:

Tabela nr 37

Wyszczególnienie	Lekarze	Lekarze dentyści	Farmaceuci	Pielęgniarki	Położne	Lekarze	Lekarze dentyści	Farmaceuci	Pielęgniarki	Położne
	w liczbach bezwzględnych					na 100 tys. ludności				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
miasto	59	13	9	150	21	33,6	7,4	5,1	85,5	12,0
gmina	-	-	-	16	-	-	-	-	23,5	-

Wskaźniki liczby lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek przypadających na 10,0 tys. ludności w Łapach są gorsze od średnich wojewódzkich w miastach, wynoszących odpowiednio: 43,3, 8,0, 94,8. Wyższe od wojewódzkich są wskaźniki farmaceutów - 3,8 i położnych 11,4.

W przyszłości Szpital w Łapach będzie wymagać restrukturyzacji.

2) Opieka społeczna

Obsługę ludności w zakresie opieki społecznej zabezpieczają obiekty zlokalizowane w miejscowościach:

- Łapy
 - Dom Pomocy Społecznej ul. Gen Wł. Sikorskiego prywatny - 51 osób,
 - Środowiskowy Dom Samopomocy (dla osób z upośledzeniem umysłowym),
 - Żłobek samorządowy.
- Uhowo
 - Dom Pomocy Społecznej - 58 osób.

4.3.5. Kultura

Na terenie miasta i gminy znajdują się placówki i instytucje kultury, do których należą: kluby kultury, świetlice wiejskie, biblioteki, filie i punkty biblioteczne.

W latach 1989 - 1997 baza materialna kształtowała się następująco:

Tabela nr 38

Wyszczególnienie		1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
Biblioteki	m	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	w									
Filie bibliotek	m	3	2	-	-	-	-	-	-	-
i punkty bibliot.	w	15	14	9	6	3	3	3	3	3
Księgozbiór w tys.	m	85,7	82,8	74,5	78,3	82,7	85,1	87,0	88,0	88,7

woluminów	w	33,7	33,3	28,1	28,3	28,8	29,1	29,6	30,1	22,9
na 1000 ludn	m	5.031	4.819	4.297	4.511	4.777	4.895	4.983	5.027	5.057
	w	4.950	4.903	4.142	4.147	4.207	4.244	4.308	4.390	4.400
Czytelnicy	m	3.381	3.588	3.950	4.410	4.777	5.445	6.063	6.433	6.651
	w	1.370	1.198	1.105	1.038	894	822	832	826	835
Wypożyczenia	m	79,8	97,0	106,4	156,1	163,0	178,6	153,3	133,5	130,8
w tys. woluminów	w	20,3	18,0	17,9	17,8	16,5	16,1	17,9	19,7	18,4
na 1 czytelnika	m	23,6	27,0	26,9	35,4	34,1	32,8	25,3	20,8	19,7
	w	14,9	15,1	16,2	17,2	18,4	19,5	21,5	23,8	22,0
Institucje kultury	m					1	1	1	1	1
	w					5	5	5	5	5

Od 1990 r. nastąpiło gwałtowne pogorszenie się wyposażenia gminy w placówki biblioteczne.

Likwidacja na terenie gminy 12 punktów bibliotecznych w niewielkim stopniu wpłynęła na wielkość księgozbioru w pozostałych 3 punktach. Znaczny spadek księgozbioru wystąpił w 1997 r. Likwidacja punktów bibliotecznych miała wpływ na znaczny spadek liczby czytelników.

W Łapach funkcjonuje biblioteka, natomiast w latach 1989-1990 zlikwidowana została filia oraz punkty biblioteczne. W ostatnich latach w niewielkim stopniu powiększył się księgozbiór biblioteki, natomiast wzrosła niemal dwukrotnie liczba czytelników.

Potrzeby mieszkańców w zakresie kultury zabezpieczają ponadto kluby kultury i świetlice wiejskie, które znajdują się w miejscowościach:

- Łapy - dom kultury,
- Łapy -Szołajdy - dom kultury,
- Bokiny - świetlica wiejska,
- Daniłowo Duże - świetlica wiejska,
- Gąsówka Skwarki - - „ -
- Płonka Kościelna - dom kultury,
- Stara Łupianka - świetlica wiejska,
- Uhowo - dom kultury,
- Wólka Waniewska - świetlica wiejska.

4.3.6. Handel i gastronomia

1) Handel

Według danych statystycznych z 1997 r. sieć handlowa na terenie miasta i gminy kształtowała się następująco:

Tabela nr 39

Wyszczególnienie a - liczba sklepów b - pow. sprzedaż. w m ²	Ogółem	W tym branża								
		ogólno - spożywcza	mięsna	z odzieżą	obuwie i wyroby skórzane	meble i sprzęt oświetleniowy	TV i art. gosp. domów	Księgarnie i art. piśmienne	pojazdy mechani czne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
miasto	a	197	56	8	2	3	2	3	4	4
	b	9.947	2.547	277	58	249	442	230	132	160

gmina	a	21	16	-	-	-	-	-	-	-
	b	885	694	-	-	-	-	-	-	-

Znajdujące się w mieście oraz na terenie gminy sklepy prowadzą działalność handlową głównie w branży ogólnospożywczej.

2) **Gastronomia**

Urządzenia gastronomiczne znajdują się jedynie w Łapach. Są to:

- restauracja „Łapianka”,
- bar „U Wiktora”,
- punkty gastronomiczne.

4.3.7. **Sport i rekreacja**

1) **Sport**

W mieście znajdują się następujące urządzenia:

- stadion miejsko-gminnego ośrodka sportu i rekreacji,
- boiska sportowe przy szkołach podstawowych i średnich,
- korty tenisowe.

Na terenie gminy funkcjonują boiska we wsiach : Łapy - Szolajdy, Gąsówka Skwarki, Płonka Kościelna i Uhowo.

2) **Rekreacja**

Obszarem turystycznym w mieście i gminie jest Narwiański Park Narodowy wraz z otuliną.

Tereny rekreacji masowej znajdują się nad rzeką Narew w miejscowościach::

- Łapy
 - „Sosenka”,
 - „Wity”.
- Uhowo.

W Łapach znajduje się niewielka baza noclegowa, którą stanowi jeden obiekt na 40 miejsc.

3) **Możliwości rozwoju rekreacji**

Na terenie miasta i gminy istnieją możliwości rozwoju:

- wypoczynku codziennego i świątecznego,
- turystyki krajoznawczej.

Tereny wypoczynku i turystyki wymagają zagospodarowania w niezbędne urządzenia.

W przyszłości przewiduje się rozwój agroturystyki w miejscowościach położonych w dolinie rzeki Narew.

4.3.8. Inne usługi i urządzenia

1) Ochotnicza Straż Pożarna posiada remizy strażackie we wsiach:

Bokiny,
 Daniłowo Stare,
 Płonka Kościelna,
 Roszki Wodźki,
 Stara Łupianka,
 Uhowo,
 Wólka Waniewska.

2) Poczta

- Łapy
 - „Poczta Polska” P.P.U.P. Obwodowy Urząd Poczty
 - Urząd Pocztowy Łapy 1,
 - Urząd Pocztowy Łapy 2,
- Płonka Kościelna.

3) Administracja

W Łapach funkcjonują następujące instytucje administracji samorządowej oraz terenowej administracji specjalnej i ogólnej:

- Urząd Miasta i Gminy,
- Rejonowy Urząd Pracy,
- Urząd Wojewódzki Wydział Geodezji, Katastru i Nieruchomości.

4) Instytucje finansowe w Łapach

- Polska Kasa Oszczędności Bank Państwowy II Oddział - Ekspozytura,
- Bank Gdański III Oddział w Białymstoku - filia,
- Bank Spółdzielczy.

5) Instytucje ubezpieczeniowe w Łapach

- Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S. A. Inspektorat w Białymstoku Przedstawicielstwo w Łapach,
- Powszechny Zakład Ubezpieczeń S. A. Oddział Okręgowy w Białymstoku -Przedstawicielstwo,
- Towarzystwo Ubezpieczeniowo-Reasekuracyjne „Polisa” S.A. Oddział w Białymstoku - filia..

6) Obiekty sakralne

Łapy - 3 kościoły,
Płonka Kościelna,
Uhowo,

7) Cmentarze

Łapy
Bokiny
Płonka Kościelna
Uhowo.

5. Sfera gospodarcza

5.1. Przemysł i składy

Miasto Łapy stanowi jeden z trzech po Białymstoku i Hajnówce ośrodków przemysłowych województwa. W sektorze produkcyjnym w 1997 r. pracowało 2.458 osób, co stanowiło 5,6 % ogółu zatrudnionych w tym dziale w skali województwa. Dominującymi działami przemysłu są: spożywczy, środków transportu i odzieżowy.

Ważniejsze zakłady produkcyjne, usługowe i jednostki magazynowo-składowe:

- Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego S.A.
- Cukrownia Łapy,
- Spółdzielnia Mleczarska,
- Zakłady Odzieżowe „Maria Bland”,
- Przedsiębiorstwo Wibrobetoniarnia,
- Firma Handlowa „Trade System”,
- Powszechna Spółdzielnia Spożywców „Społem”,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Medrex”,
- „Hermes” sp. z o.o.,
- Zakład ślusarski,
- Zakład stolarski,
- Piekarnie, 3 obiekty,
- Cukrownia „U Lecha”,
- Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „Rolmis”,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej,
- Zakład Energetyczny,
- „Ka-Elektronik”,
- Zakłady Wodociągów i Kanalizacji,
- Przedstawicielstwo Niemieckiej Firmy Fricke Zevern (Aeeslingen),
- Zakład Krawiecki „Dave”.

Na terenie gminy ważniejsze zakłady znajdują się w miejscowościach:

Bokiny - zakład utylizacyjny,
Gąsówka Oleksin - tartak,
Gąsówka Osse - przetwórstwo warzyw,
Płonka Strumianka - ubojnia zwierząt,

- Stara Łupianka - firma „Argaz”,
- tartak.

5.2. Podmioty gospodarki narodowej

W 1998 r. w mieście i gminie zarejestrowanych było 1.096 podmiotów gospodarczych. W poszczególnych sektorach liczba podmiotów wynosiła:

- sektor publiczny - 29,
- sektor prywatny - 1.067,
w tym zakłady osób fizycznych - 950.

W działalności gospodarczej dominują zakłady osób fizycznych - 86,7 %.

Zarejestrowane jednostki gospodarcze prowadziły działalność w następujących działach:

Tabela nr 40

Selekcja EKD	Ogółem	w tym			
		Przedsięb. państwowe i komunalne	Spółki prawa handlowego	Spółki cywilne	Osoby fizyczne
1	2	3	4	5	6
Ogółem	1.096	1	15	64	950
Rolnictwo i leśnictwo	13	-	-	2	9
Działalność produkcyjna	129	1	5	9	112
Zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	2	-	-	-	-
Budownictwo	140	-	1	2	137
Handel i naprawy	426	-	6	36	382
Hotele i restauracje	26	-	-	1	25
Transport składowanie i łączność	76	-	2	3	70
Pośrednictwo finansowe	24	-	-	-	23
Obsługa nieruchomości i firm	110	-	1	6	96
Administracja publiczna	3	-	-	-	-
Edukacja	15	-	-	-	3
Ochrona zdrowia i opieka socjalna	48	-	-	3	39
Pozostała działalność usługowa, komunalna, socjalna i indywidualna	84	-	-	2	54

Uwaga: stan na 25.VI.1998 r.

W mieście i gminie największa liczba zarejestrowanych prowadzi działalność handlową i naprawy - 38,9 %.

Znaczna liczba podmiotów gospodarczych prowadzi działalność w zakresie budownictwa - 12,8 %, działalność produkcyjną - 11,8 % oraz obsługę nieruchomości i firm - 10,0 %.

5.3. Rolnictwo

5.3.1. Użytkowanie gruntów

a) Użytkowanie gruntów w granicach administracyjnych miasta przedstawia się następująco:

Tabela nr 41

Wyszczególnienie m. - miasto w - wieś	1990			1997		
	Ogółem	Udział%	W tym gosp. indywid.	Ogółem	Udział %	W tym gosp. indywid.
1	2	3	4	5	6	7
Powierzchnia ogólna m	1.190	100,0	763	1.190	100,0	771
w	11.567	100,0	10.727	11.567	100,0	10.277
Użytki rolne m	479	40,3	392	489	41,1	489
w	7.401	64,0	7.366	7.384	63,8	7.347
grunty rolne m	251	-	204	275	-	275
w	4.803	-	4.780	4.841	-	4.841
sady m	3	-	3	6	-	6
w	27	-	27	21	-	21
łąki m	72	-	66	99	-	99
w	1.421	-	1.417	1.734	-	1.697
pastwiska m	153	-	119	109	-	109
w	1.150	-	1.142	788	-	788
Lasy i grunty leśne m	49	4,1	48	79	6,6	78
w	1.760	15,2	1.714	1.751	15,2	1.692
Pozostałe grunty i nieużytki m	662	55,6	323	622	52,3	204
w	2.406	20,8	1.647	2.432	21,0	1.238

W strukturze użytkowania w Łapach niewielką przewagę mają grunty pozostałe tj. grunty zainwestowania, wody, nieużytki i inne - 52,3 %.

Znaczny udział w ogólnej powierzchni mają użytki rolne - 41,1 %

Na terenie gminy w sektorze użytkowania dominują użytki rolne, które zajmują 63,8 % powierzchni ogólnej, a wśród nich grunty orne zajmują 65,6 % powierzchni.

Gmina charakteryzuje się niewielką lesistością - 15,2 % w stosunku do średniego wskaźnika wojewódzkiego, który na terenach wiejskich wynosi 32,6 %.

Podstawową formą własności zarówno w mieście jak i w gminie jest własność prywatna.

W mieście do sektora prywatnego w całości należą użytki rolne i w 98,7 % lasy i grunty leśne. Tereny zainwestowania miejskiego jedynie w 32,8 % znajdują się we władaniu prywatnym.

Obszar gminy w 88,8 % znajduje się we władaniu prywatnym. W gospodarce indywidualnej znajduje się: 99,5 % użytków rolnych, 96,6 % lasów i terenów leśnych oraz 50,9 % gruntów pozostałych.

b) Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Występujące na terenie miasta i gminy grunty rolne posiadają następujące klasy gleb:

Tabela nr 42

Klasa gleby	Miasto		Gmina		Razem	
	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%
1	2	3	4	5	6	7
Grunty orne	254	100,0	4.830	100,0	5.084	100,0
III a	-	-	40	0,8	40	0,8
III b	13	5,1	478	9,9	491	9,7
IV a	88	34,6	1.639	33,9	1.727	34,0
IV b	113	44,5	1.413	29,3	1.526	30,0
V	39	15,4	1.078	22,3	1.117	22,0
VI	1	0,4	159	3,3	160	3,1
VI z	-	-	23	0,5	23	0,4
Użytki zielone	225	100,0	2.572	100,0	2.797	100,0
III	1	0,4	86	3,3	87	3,1
IV	55	24,5	1.337	52,0	1.392	49,8
V	39	17,3	929	36,1	968	34,6
VI	130	57,8	212	8,3	342	12,2
VI z	-	-	8	0,3	8	0,3

Uwaga: Stan w dniu 1.01.1990 r.

Miasto i gmina Łapy charakteryzują się występowaniem gruntów ornich wyższych klas bonitacyjnych III i IV. Zajmują one w mieście 84,2 % powierzchni, w gminie 73,9 %.

W strukturze użytków zielonych w mieście przeważają grunty słabszych klas V - VI z, które zajmują 75,1 % powierzchni. Na obszarze gminy przeważają użytki zielone wyższych klas III - IV zajmując 55,3 % powierzchni.

5.3.2. Indywidualne gospodarstwa rolne.

a) **Wielkość gospodarstw** indywidualnych i działek rolnych według grup obszarowych użytków rolnych według danych PSR z 1996 r. oraz danych NSP z 1988 r. wynosiła:

Tabela nr 43

Grupy obszarowe w ha		1988		1996			
		liczba gospodarstw		liczba gospodarstw		pow. gospod. ^{x)} w ha	
m. - miasto		ogółem		ogółem		ogółem	
w - wieś		%		%		%	
1		2	3	4	5	6	7
Ogółem	m.	497	100,0	519	100,0	1.846	100,0
	w	1.401	100,0	1.401	100,0	9.711	100,0
do 1	m.	190	38,2	216	41,6	128	6,9
	w	165	11,8	333	23,8	259	2,7
1 - 2	m.	101	20,3	129	24,8	274	14,9
	w	109	7,8	167	11,9	411	4,2
2 - 3	m.	122	24,6	51	9,8	169	9,2
	w	333	23,8	147	10,5	596	6,1
3 - 5	m.			48	9,2	261	14,1
	w			238	17,0	1.287	13,3
5 - 7	m.	26	5,3	37	7,2	283	15,3
	w	177	12,6	141	10,1	1.155	11,9

7 - 10	m.	23	4,6	15	2,9	163	8,8
	w	230	16,4	140	10,0	1.567	16,1
1		2	3	4	5	6	7
10 - 15	m.	22	4,4	1	3,5	279	15,1
	w	229	16,3	18	11,3	2.444	25,2
15 - 20	m.	13 ^{xx)}	2,6	159	0,6	56	3,0
	w	158	11,3	3	3,6	1.103	11,4
20 - 30	m.			51	-	-	-
	w			-	1,6	687	7,1
30 - 50	m.			22	0,2	36	2,0
	w			1	0,1	73	0,7
50 - 200	m.			2	0,2	197	10,7
	w			1	0,1	130	1,3

Uwaga : x) powierzchnia wg siedziby użytkownika
xx) 15 i więcej ha

W okresie lat 1998-1996 liczba gospodarstw w mieście nieznacznie zwiększyła się, natomiast na terenie gminy pozostała bez zmiany. Zmiany wystąpiły w strukturze powierzchni gospodarstw.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 1996 r. w mieście znajdowało się 519 gospodarstw, w tym 303 indywidualne gospodarstwa rolne tj. gospodarstwa o powierzchni przekraczającej 1 ha oraz 216 działek rolnych o powierzchni 0,1 - 1,0 ha łącznie.

Udział działek rolnych w ogólnej liczbie gospodarstw był wysoki i wyniósł - 41,6 %. Zajmowały one jedynie 6,9 % powierzchni.

W ogólnej liczbie indywidualnych gospodarstw rolnych znaczny udział miały gospodarstwa małe 1- 2 ha - 24, 8 %. W Łapach znajdują się 2 duże gospodarstwa, z których jedno posiada powierzchnię 36 ha, a drugie powierzchnię 197 ha.

Na terenie gminy znajdowało się 1.401 gospodarstw w tym 1.068 indywidualnych gospodarstw rolnych oraz 333 działki rolne.

W ogólnej liczbie gospodarstw dominują gospodarstwa małe i średnie o powierzchni 1- 10 ha, które stanowią 59,5 % i zajmują 54,3 % powierzchni.

Znaczny udział mają gospodarstwa w grupie 10-20 ha - 14,9 %. Zajmują one 36,6 % powierzchni. W gminie znajdują się 22 gospodarstwa o powierzchni 20-30 ha, 2 gospodarstwa o powierzchni ponad 30 ha oraz 1 duże gospodarstwo o powierzchni 130 ha.

Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego w Łapach wynosi 5,7 ha i jest niższa od średniej wojewódzkiej w miastach wynoszącej 7,4 ha.

W gminie średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 8,9 ha i także jest niższa od średniego wojewódzkiego, który na terenach wiejskich wynosi 12,1 ha.

- b) **Kierunki i cele produkcji** indywidualnych gospodarstw rolnych w 1996 r. kształtowały się następująco:

Tabela nr 44

Gospodarstwa	Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	
	miasto	gmina
1	2	3
Ogółem	300	1.060
w tym		
według kierunku produkcji		
roślinna	202	304
zwierzęca	14	269
mieszana	53	460
Według celu produkcji		
nie prowadzące produkcji	9	3
produkujące wyłącznie na własne potrzeby	10	2
produkująca głównie na własne potrzeby	182	355
produkujące głównie lub wyłącznie na sprzedaż	51	523
Uzyskujące dochody wyłącznie z produkcji rolniczej	9	133

W mieście w kierunkach produkcji dominują gospodarstwa ukierunkowane na produkcję roślinną - 66,7 %.

Na terenie gminy największy udział mają gospodarstwa z produkcją mieszaną - 43,1 %.

Celem produkcji gospodarstw w mieście jest w 60,0 % produkcja głównie na własne potrzeby. Na obszarze gminy rolnicy produkują głównie lub wyłącznie na sprzedaż - 49,0 % gospodarstw, a także głównie na własne potrzeby - 33,2 % gospodarstw.

Dochody wyłącznie z produkcji rolniczej uzyskuje niewiele gospodarstw: w Łapach - 3,0 %, w gminie - 12,5 %.

c) Typy gospodarstw rolnych

Według danych PSR z 1996 r. w mieście i gminie występowały następujące typy gospodarstw rolnych :

Typ gosp.	Wyszczególnienie	Miasto		Wieś	
		ogółem	%	ogółem	%
1	2	3	4	5	6
	Ogółem	300	100,00	1.060	100,00
I	rolnicze	27	9,0	414	39,0
II	rolniczo-pracownicze	1	0,3	24	2,3
III	pracownicze i pracowniczo-rolnicze	158	52,7	288	27,2
IV	emerytów i rencistów	72	24,0	237	22,4
V	z pozarolniczą działalnością gospodarczą	21	7,0	11	1,0
VI	utrzymujące się z niezarobkowych źródeł utrzymania innych niż emerytura i renta	2	0,7	14	1,3
VII	pozostałe	19	6,3	72	6,8

Uwaga: Typy gospodarstw rolnych ustalono biorąc pod uwagę udział dochodów z działalności rolniczej w dochodach ogółem oraz źródeł utrzymania członków gospodarstw domowych.

W mieście dominują gospodarstwa pracownicze i pracowniczo-rolnicze - 52,7 %. Znaczny udział mają gospodarstwa emerytów i rencistów - 24,0 %.

Na terenie gminy w strukturze gospodarstw największy udział mają gospodarstwa: rolnicze - 39 %, pracownicze i pracowniczo-rolnicze - 27 % oraz emerytów i rencistów - 22,4 %.

5.3.3. Uprawy rolne

- a) **Powierzchnia zasiewów** w indywidualnych gospodarstwach rolnych wynosiła:

Wyszczególnienie	1986				1996			
	miasto		gmina		miasto		gmina	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem	457	100,0	4.873	100,0	988	100,0	4.607	100,0
Zboża	264	57,8	3.034	62,2	648	65,6	3.417	74,2
w tym: pszenica	31	-	505	-	130	-	454	-
żyto	69	-	1.034	-	114	-	725	-
jęczmień	17	-	247	-	19	-	90	-
owies	28	-	185	-	53	-	59	-
pszennyto	-	-	-	-	43	-	381	-
mieszanki zbożowe	-	-	-	-	289	-	1.707	-
gryka, proso i inne zboża	-	-	-	-	-	-	1	-
Kukurydza	-	-	5	0,1	-	-	16	0,4
Strączkowe jadalne na ziarno	-	-	-	-	-	-	2	0,04
Ziemniaki	142	3,1	1.307	26,8	169	17,1	926	20,1
Przemysłowe	5	1,1	195	4,0	50	5,0	75	1,6
w tym: buraki cukrowe	4	-	167	-	50	-	75	-
rzepak i rzepik	1	-	28	-	-	-	-	-
Pastewne	27	5,9	239	4,9	74	7,5	77	1,7
Pozostałe	19	4,1	97	2,0	47	4,8	94	2,0
w tym: warzywa	18	-	87	-	31	-	81	-
truskawki	-	-	2	-	3	-	4	-

W okresie 10 lat w mieście zwiększyła się ponad dwukrotnie powierzchnia zasiewów, natomiast w gminie powierzchnia ta zmniejszyła się o 5,5 %. Zmiany w powierzchni zasiewów dotyczyły głównie upraw zbóż i ziemniaków, a także upraw buraków oraz pastewnych.

W strukturze zasiewów dominują zboża: miasto - 65,6 %, gmina - 74,2 %. W mieście wśród zbóż dominujący udział mają: mieszanki zbożowe - 44,6 %, żyto - 20,1 % i jęczmień - 17,6 %. Na terenie gminy największy udział mają: mieszanki zbożowe - 50,0 %, zboża - 21,2 %, pszenica - 13,3 %.

Znaczny udział w zasiewach mają ziemniaki: miasto - 17,1 %, gmina - 20,1 %.

W powierzchni zasiewów niewielki udział mają uprawy buraków cukrowych: miasto 5,0 %, gmina - 1,6 % oraz uprawy warzyw: miasto - 3,1 %, gmina 1,8 %.

b) Zbiory i plony zbóż i ziemniaków w gospodarstwach indywidualnych wynosiły:

Tabela nr 47

Wyszczególnienie	Zbiór w dt.	Plon z 1 ha w dt					
	Miasto i gmina Łapy	Miasto i gmina Łapy		Województwo			
		1996	1996	1997	ogółem		gminy miejsko-wiejskie
1	2	3	4	1996	1997	1996	1997
Zboża ogółem	100.838	24,8	24,7	23,3	24,6	23,1	25,0
w tym: żyto	18.878	22,5	23,0	20,8	21,6	20,7	21,4
pszenica	15.411	26,4	26,4	27,5	28,5	27,0	21,6
jęczmień	2.512	23,0	23,5	24,1	25,4	23,9	20,5
owies	2.464	22,0	22,3	21,6	22,5	21,5	22,3
pszennyto	11.664	27,5	27,9	28,4	29,5	27,9	22,0
mieszanki	49.900	25,0	25,5	23,8	24,7	23,7	24,5
zbożowe	9	-	-	-	-	-	-
gryka	-	-	-	-	-	-	-
Ziemniaki	266.085	248	180	216	162	217	159

Uwaga: dt - ilość jednostek wagowych danego ziemiopłodu.

5.3.4. Hodowla

- a) **Pogłowie zwierząt** w gospodarstwach indywidualnych według danych PSR z 1996 r. wynosiło:

Tabela nr 48

Wyszczególnienie	Miasto Łapy		Gmina Łapy		Województwo		
	ogółem sztuk	na 100 ha użytków rolnych	ogółem sztuk	na 100 ha użytków rolnych	na 100 ha użytków rolnych		
					ogółem	miasta	wsie
1	2	3	4	5	6	7	8
bydło	311	19,9	4.723	63,5	52,3	27,0	55,1
w tym: cieleta	24	-	891	-	-	-	-
jałówki, byczki i buhaje	160	-	1.435	-	-	-	-
krowy	127	8,1	2.397	32,2	26,5	14,0	27,9
trzoda chlewna	589	37,7	7.141	96,1	60,3	52,9	61,2
w tym: lochy	49	-	592	-	-	-	-
owce	23	1,5	42	0,6	5,4	4,5	5,5
konie	53		264				
kozy	3		30				
króliki	50		216				
zwierzęta futerkowe	-		16				
drób	1.351		11.847				
w tym: kury	1.310		10.777				
gęsi	15		724				
kaczki	17		247				
indyki	6		98				
drób pozostały	3		1				

Podstawowymi kierunkami hodowli w mieście i gminie są: bydło, trzoda chlewna oraz drób.

Wskaźniki obsady zwierząt na 100 ha użytków rolnych w Łapach kształtowały się znacznie poniżej poziomu średnich wojewódzkich w miastach. W gminie wskaźniki te przekraczały znacznie poziom wskaźników wojewódzkich na terenach wiejskich, z wyjątkiem obsady owiec.

- b) **Liczba gospodarstw rolnych** indywidualnych prowadzących produkcję zwierzęcą według danych PSR w 1996 r. wynosiła:

Tabela nr 49

Wyszczególnienie	Miasto	Gmina
------------------	--------	-------

1	2	3
Gospodarstwa rolne ogółem	300	1.060
Posiadające zwierzęta	121	920
w tym: bydło	57	715
w tym krowy	54	685
trzodę chlewną	59	677
konie	36	193
owce	1	4
Nie posiadające podstawowych gatunków zwierząt gospodarskich	214	242
Nie posiadające zwierząt gospodarskich	179	140

W Łapach hodowlę zwierząt gospodarskich prowadzi 40,3 % gospodarstw rolnych. Na terenie gminy hodowlą zwierząt gospodarskich zajmuje się aż 86,8 % gospodarstw.

5.3.5. Przewidywane kierunki produkcji rolnej

Na obszarze gminy oraz miasta przewiduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków produkcji rolnej tj. uprawę zbóż, ziemniaków, roślin przemysłowych i warzyw oraz hodowlę bydła, trzody chlewnej i drobiu.

5.4. Urządzenia obsługi rolnictwa

Obsługę rolnictwa w gminie zabezpieczają:

- 1) Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Łapach - zlewnie mleka w miejscowościach:
Bokiny,
Daniłowo Duże,
Płonka Kościelna,
Roszki Wodźki.
- 2) Spółdzielczy Zakład Usługowy Kótek Rolniczych w Łapach,
- 3) Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Łapach,
- 4) Lecznica dla Zwierząt w Łapach.

6. Komunikacja

System komunikacyjny gminy Łapy stanowią:

- sieć drogowa,
- kolej,
- komunikacja autobusowa PPKS.

6.1. Sieć drogowa

6.1.1. Struktura funkcjonalno-techniczna.

1) Drogi krajowe IV klasy technicznej regionalne

Nr 678	Białystok - Sokoły - Wysokie Mazowieckie z dopuszczeniem kursowania pojazdów o nacisku 100 kN/oś
Nr 681	Roszki Wodzki - Łapy - Poświętne - Brańsk - Ciechanowiec z dopuszczeniem kursowania pojazdów o nacisku 80 kN/oś
Nr 682	Łapy - Turośń Kościelna - Markowszczyzna z dopuszczeniem kursowania pojazdów o nacisku 80 kN/oś
wg uchwały Nr 192 Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 1985 r. w sprawie zaliczenia do kategorii dróg krajowych (M. P. Nr 3, poz. 16 z 1986 r.)

2) Drogi wojewódzkie

Wg rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 14 lipca 1986 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg wojewódzkich (Dz. U. nr 30, poz. 151, załącznik Nr 1 z dnia 29 sierpnia 1986 r. na obszarze gminy są następujące drogi wojewódzkie.

A. Drogi zamiejskie V klasy technicznej

03 474	Uhowo - Borowskie Skórki
03 476	Łapy Pluśniaki - Suraż
03 477	droga 03 476 - Daniłowo Duże - Pietkowo
03 478	Daniłowo Małe - Suraż
03 479	Łapy Łynki - Łapy - Dębowina - droga 03 476
03 480	droga 03-476 - Łapy Szolajdy - Łapy Dębowina - Łapy Pluśniaki - Łapy Korczaki - Gąsówka Oleksin - Gąsówka Nowa
03 481	Daniłowo Duże - Grochy - droga 681
03 482	Łapy Kołpaki - Łapy (Osse) - Gąsówka Somachy - granica województwa (Sokoły)
03 483	Gąsówka Skwarki - Płonka Kościelna
03 484	Płonka Kościelna - Płonka Matyski
03 485	Płonka Kozły - Łupianka Nowa
03 486	Płonka Kościelna - granica województwa (Jeńki)
03 487	droga 678 - Bokiny - droga 678
03 490	droga 678 - Wólka Waniewska
03 517	Roszki Wodzki - granica województwa (Roszki- Ziemaki).

B. Ulice miejskie zaliczone do dróg wojewódzkich:

Piękna, Bociańska, Nilskiego-Łapińskiego, Graniczna, Grzybowa, 3 Maja , Nowowiejska, Surażska, Warszawska, Żwirki i Wigury, ulica bez nazwy Łapy - Łapy Osse, ulica bez nazwy - dojazd do Cukrowni „Łapy”.

Predestynowane do dróg wojewódzkich są: ulica Sokołowska (dwa odcinki ulicy) oraz odcinek ulicy Sienkiewicza pomiędzy ulicami Nowowiejską i Grzybową.

3) Drogi gminne

Wg uchwały Nr XVI/105/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 21 października 1986 r. w sprawie zaliczenia dróg do kategorii dróg gminnych oraz lokalnych miejskich w województwie białostockim (Dz. Urz. Woj. Białostockiego Nr 12, poz. 140) rozporządzeniem Nr 11/98 Wojewody Białostockiego z dnia 3 sierpnia 1998 r. w sprawie zaliczenia dróg na terenie gminy Łapy do kategorii dróg gminnych (Dz. Urz. Woj. Biał. Nr 16, poz. 107) oraz rozporządzeniem Nr 12/98 Wojewody z dnia 3 sierpnia 1998 r. w sprawie zaliczenia dróg na terenie miasta Łapy do kategorii lokalnych miejskich (Dz. Urz. Woj. Biał. Nr 16, poz. 108) na terenie miasta i gminy są:

- a) drogi gminne pozamiejskie o numerach ewidencyjnych i klasie technicznej:

L.p.	Numer ewidencyjny drogi	Nazwa i przebieg	Klasa techniczna
1	0310001	Płonka Matyski - Gąsówka Somachy	VII
2	0310002	Gąsówka Skwarki - do granicy gminy	VII
3	0310003	od drogi gminnej nr 002 - granica gminy (Stare Zdrody)	VII
4	0310004	Płonka Kościelna - Gąsówka Osse	VI
5	0310005	Gąsówka Osse - granica gminy (Kamińskie Wiktory)	VII
6	0310006	Gąsówka Osse - granica gminy (Dworaki Staśki)	VII
7	0310007	od drogi wojewódzkiej nr 486 - Łupianka Stara - droga krajowa nr 678	VI
8	0310008	Łapy Kołpaki - droga gminna nr 047	VII
9	0310009	Łapy Łynki - Łapy (droga Kolejowa)	VII
10	0310010	Łapy Kołpaki - Gąsówka Oleksin	VII
11	0310011	Łapy Kołpaki - Łapy Pluśniaki	VII
12	0310012	Stara Gąsówka - Daniłowo Duże	VII

13	0310013	ulica we wsi Wólka Waniewska - droga wojewódzka nr 490	VII
14	0310014	Bokiny - droga krajowa nr 678	VII
15	0310015	ulica bez nazwy we wsi Bokiny	VII
16	0310016	ulica bez nazwy we wsi Stara Łupianka	VII
17	0310017	ulica bez nazwy we wsi Stara Łupianka	VII
18	0310018	ulica bez nazwy we wsi Stara Łupianka	VII
19	0310019	ulica bez nazwy we wsi Stara Łupianka	VII
20	0310020	ulica bez nazwy we wsi Stara Łupianka	VII
21	0310021	Nowa Łupianka - droga krajowa nr 678	VI
22	0310022	ulica bez nazwy we wsi Nowa Łupianka	VII
23	0310023	droga krajowa nr 681 - Płonka Kozły - droga wojewódzka nr 485	VII
24	0310024	droga wojewódzka nr 486 - Płonka Strumianka	VII
25	0310025	ulica bez nazwy we wsi Płonka Strumianka	VII
26	0310026	ulica bez nazwy we wsi Płonka Strumianka	VII
27	00310027	ulica bez nazwy we wsi Roszki Wodźki	VII
28	0310028	ulica bez nazwy we wsi Płonka Kościelna	VII
29	0310029	ulica bez nazwy we wsi Płonka Kościelna	VII
30	0310030	ulica bez nazwy we wsi Płonka Kościelna	VII
31	0310031	droga krajowa nr 681 – Roszki Włodki - droga krajowa nr 681	VII
32	0310032	ulica bez nazwy we wsi Płonka Matyski	VII
33	0310033	ulica bez nazwy we wsi Gąsówka Skwarki	VII
34	0310034	ulica bez nazwy we wsi Gąsówka Osse	VII
35	0310035	ulica bez nazwy we wsi Gąsówka Osse	VII
36	0310036	ulica bez nazwy we wsi Gąsówki Osse	VII
37	0310037	Gąsówka Osse - Łapy (droga wojewódzka nr 482)	VII
38	0310038	ulica bez nazwy we wsi Łapy Kołpaki	VII

39	0310039	ulica bez nazwy we wsi Daniłowo Małe	VII
40	0310040	ulica bez nazwy we wsi Stara Gąsówka	VII
41	0310041	droga krajowa nr 681 - Stara Gąsówka - droga wojewódzka nr 480	VII
42	0310042	ulica bez nazwy we wsi Łapy Dębowina	VII
43	0310043	ulica bez nazwy we wsi Łapy Dębowina	VII
44	0310044	ulica bez nazwy we wsi Łapy Dębowina	VII
45	0310045	ulica bez nazwy we wsi Łapy Dębowina	VII
46	0310046	droga gminna nr 047 - Łapy (droga wojewódzka nr 482)	VII
47	0310047	droga wojewódzka nr 482 - Łapy (ulica Kolejowa)	VII

Ulice we wsi Uhowo

48	0310048	ulica Mickiewicza	VI
49	0310049	ulica 1 Maja	VII
50	0310050	ulica Przechodnia	VII
51	0310051	ulica Rzeczna	VII
52	0310052	ulica Zdrojowa	VII
53	0310053	ulica Kolejowa	VII
54	0310054	ulica Strażacka	VII
55	0310055	ulica Szkolna	VII
56	0310056	ulica Cmentarna	VI
57	0310057	ulica Sportowa	VI
58	0310058	ulica Leśna	VII
59	0310059	ulica Surażska	VI
60	0310060	ulica Polna	VII
61	0310061	ulica Cicha	VII
62	0310062	ulica Spokojna	VII
63	0310063	ulica bez nazwy we wsi Łapy - Szolajdy	VI

Ulice we wsi Gąsówka Stara - Kolonia

64	0310064	ulica Adama Asnyka	VII
65	0310065	ulica Jana Kochanowskiego (od ul. Asnyka do posesji Nr 18)	VII
66	0310066	ulica Cypriana Kamila Norwida (od ul. Asnyka do posesji Nr 27)	VII

b) Ulice lokalne miejskie

1. Bohaterów Westerplatte
2. Bukowa
3. Cmentarna

4. Dolna
5. Armii Krajowej
6. Kardynała S. Wyszyńskiego
7. Goździkowska
8. Grabowa
9. Górna
10. Handlowa
11. Harcerska
12. Jaworowa
13. Klonowa
14. Kolejowa
15. Mikołaja Kopernika
16. Janusza Korczaka
17. Krzywa
18. Leśnikowska
19. Główna
20. Matejki
21. Nowa
22. Ogrodowa
23. Osiedlowa
24. Parafialna
25. Piaskowa
26. Nowy Rynek
27. Plac Niepodległości
28. Polna
29. Południowa
30. Przechodnia
31. Henryka Sienkiewicza
32. Spółdzielcza
33. Szkolna
34. Szpitalna
35. ks. Bagińskiego
36. Długa
37. Wodociągowa
38. Stanisława Wyspiańskiego
39. Żytnia
40. Wita Stwosza
41. Józefa Chełmońskiego
42. Gęsia
43. Aleksandra Gierymskiego
44. Gliniana
45. Artura Grottgera
46. Łanowa
47. Łąkowa
48. Mała
49. Odległa
50. Elizy Orzeszkowej
51. Piwna
52. Józefa Piłsudskiego
53. Bolesława Prusa
54. Rzemieślnicza
55. Śliska

56. Średnia
57. Żniwna
58. Leona Wyczółkowskiego
59. Bagno
60. Barwikowska
61. Bociana
62. Boczna
63. Żurawia
64. Cicha
65. Cybisa
66. Mateusza Cygańskiego
67. Czerwonego Krzyża
68. Żabia
69. Dębowa
70. Dunikowskiego
71. Juliana Fałata
72. Głucha
73. Zdrojowa
74. Zachodnia
75. Jasna
76. Jesionowa
77. Wygwizdowo
78. Marcina Kasprzaka
79. Kłosowa
80. Wronia
81. Bronisława Szwarce
82. Marii Konopnickiej
83. Wojciecha Kossaka
84. Kościelna
85. Krańcowa
86. Ignacego Kraszewskiego
87. Krucza
88. Wąska
89. Teofila Lenartowicza
90. Leśna
91. Letnia
92. Tadeusza Makowskiego
93. Jacka Malczewskiego
94. Piotra Michałowskiego
95. Mokra
96. Nadnarwiańska
97. Juliana Tuwima
98. Nikifora
99. Topolowa
100. Okopowa
101. Pankiewiczza
102. Parkowa
103. Tęczowa
104. Północna
105. Puchalskiego Władysława
106. Hanki Sawickiej
107. Michała Siedleckiego

- 108. Witolda Sławińskiego
- 109. Słoneczna
- 110. Juliusza Słowackiego
- 111. Sosnowa
- 112. Spokojna
- 113. Stalowa
- 114. Strażacka
- 115. Świerkowa
- 116. Stanisława Witkacego
- 117. Wincentego Witosa
- 118. Kazimierza Wodzickiego.

6.1.2. Charakterystyka stanów technicznych dróg

1) Drogi krajowe

Długość dróg i rodzaj nawierzchni przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela nr 50

Nr drogi	Odcinek drogi		Długość km	Nawierzchnia twarda ulepszona bitumiczna km
	od km	do km		
1	2	3	4	5
678	19+970	31+849	11.879	11.879
681	0+000 6+200 ^{x/} 7+900	6+200 7+900 ^{x/} 12+000	6.200 1.700 ^{x/} 4,100	6,200 1.700 ^{x/} 4,100
682	0+000 2+650	2+650 ^{x/} 7+470	2,650 ^{x/} 4,820	2,650 ^{x/} 4,820

Razem zamiejskie	26,999	26,999
miejskie	4.350 ^{x/}	4.350 ^{x/}
ogółem	31.349	31.349

x/ drogi w m. Łapy

6.2.2. Drogi wojewódzkie

A. Drogi wojewódzkie zamiejskie

B.

Długość dróg i rodzaj nawierzchni przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela nr 51

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość drogi wg ewiden (km)	Rodzaj nawierzchni					Drogi gruntowe naturalne
				Twarde					
				nie ulepszona		ulepszona			
				żwirowa	brukowa	bitumiczna			
		pow. utrwal.	A	S					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	03474	Uhowo - Borowskie Skórki	2,900					2,900	
2	03476	Łapy – Łapy Pluśniaki - Suraż	3,200				3,200		
3	03477	droga 03476 - Daniłowo-Duże – Pietkowo	4,300				4,300		
4	03478	Daniłowo Małe - Suraż	0,300	0,300					
5	03479	Łapy Łynki – Łapy Dębowina - droga 03476	1,980				1,980		
6	03480	droga 03476 - Łapy Szolajdy - Łapy Pluśniaki - Łapy Korczaki - Gąsówka Oleksin - Gąsówka Nowa	6,100	1,320	3,620		0,380		0,780
7	03481	Daniłowo Duże - Grochy - dr 681	1,400	0,800*					1,400 0,600*
8	03482	Łapy Kołpaki – Łapy Osse - Gąsówka Somachy - granica województwa (Sokoły)	6,100		2,400		3,700		
9	03483	Gasówka Skwarki - Płonka Kościelna	2,600				2,600		
10	03484	Płonka Kościelna - Płonka Matyski	1,850	0,600	0,350	0,900			
11	03485	Płonka Kozły - Łupianka Nowa	3,190		0,650 0,500*	0,150*			2,540
12	03486	Płonka Kościelna - granica województwa (Jeńki)	5,000		2,505 1,805*	0,700*	2,495		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	03487	droga 678 - Bokiny - droga 678	3,675	2,205	0,550 0,373*	0,308 0,485*	0,612		
14	03490	droga 678 - Wólka Waniewska	1,400		1,166 0,931*	0,235*	0,234		
15	03517	Roszki Wodźki - granica województwa - (Roszki - Zimaki)	0,300		0,300				
Razem 1997 r.			44,295	4,425	11,541	1,208	19,501	2,900	4,72
Razem 1998 r.			44,295	5,225	10,279	2,47	19,501	2,900	3,92

* - zmiany nawierzchni w 1998 r.

B. Ulice miejskie zaliczone do dróg wojewódzkich.

Długość dróg i rodzaj nawierzchni przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela nr 52

L.p.	Nr	Nazwa	Długość drogi wg	Rodzaj nawierzchni			Drogi gruntowe
				Twarde			

1	drogi 2	drogi 3	ewiden (km) 4	nie ulepszona		ulepszona		naturalne 8
				brukowe m ² 5	bitumiczne m ² 6	betonowe m. ² 60		
1		Piękna	469	<u>339</u> 2034				130
2		Bociańska	669	<u>113</u> 679			<u>556</u> 3335	
3		Nilskiego - Łapińskiego	436		<u>436</u> 3006			
4		Graniczna	977		<u>977</u> 6839			
5		Grzybowa	246	<u>246</u> 1476				
6		3 Maja	1215		<u>1215</u> 7293			
7		Nowowiejska	553	<u>553</u> 3318				
8		Surażska	348		<u>348</u> 2088			
9		Warszawska	342		<u>342</u> 2052			
10		Żwirki i Wigury	1791		<u>1791</u> 12537			
11		ulica bez nazwy Łapy - Łapy Osse	1601		<u>1601</u> 8805			
12		ulica bez nazwy dojazd do cukrowni „Łapy”	105		<u>105</u> 735			
Razem			8752	1251	6815	556	130	
13		ulica Sokołowska w ciągu	380		380			
14		ulica Sienkiewicza	80	80		556	130	
Ogółem			9212	1331	7195			

6.2.3.Drogi gminne

A. Drogi gminne zamiejskie

Długość dróg i rodzaj nawierzchni przedstawiono w poniższej tabeli:

36	0310036	ulica bez nazwy we wsi Gąsówka - Osse	350							350
37	0310037	Gąsówka - Osse - Łapy (droga wojewódzka nr 482)	250							250
38	0310038	ulica bez nazwy we wsi Łapy - Kołpaki	370		370					
39	0310039	ulica bez nazwy we wsi Daniłowo Małe	630		50					580
40	0310040	ulica bez nazwy we wsi Stara Gąsówka	250		250					
41	0310041	droga krajowa nr 681 - Stara Gąsówka - droga wojewódzka nr 480	400		400					
42	0310042	ulica bez nazwy we wsi Łapy - Dębowina	400							400
43	0310043	ulica bez nazwy we wsi Łapy - Dębowina	400		400					
44	0310044	ulica bez nazwy we wsi Łapy - Dębowina	370							370
45	0310045	ulica bez nazwy we wsi Łapy - Dębowina	300							300
46	0310046	droga gminna nr 047 - Łapy (droga wojewódzka nr 482)	375							375
47	0310047	droga wojewódzka nr 482 - Łapy (ul. Kolejowa)	575							575
		Ulice we wsi Uhowo								
48	0310048	ulica Mickiewicza	750		750					
49	0310049	ulica 1 Maja	800							800
50	0310050	ulica Przechodnia	250							250
51	0310051	ulica Rzeczna	180							180
52	0310052	ulica Zdrojowa	250							250
53	0310053	ulica Kolejowa	400							400
54	0310054	ulica Strażacka	50							50
55	0310055	ulica Szkolna	220					220		
56	0310056	ulica Cmentarna	370					370		
57	0310057	ulica Sportowa	500			250				250
58	0310058	ulica Leśna	150							150
59	0310059	ulica Surażska	600		500					100
60	0310060	ulica Polna	600							600
61	0310061	ulica Cicha	120							120
62	0310062	ulica Spokojna	370							370
63	0310063	ulica bez nazwy we wsi Łapy - Szolajdy	625							625
		Ulice we wsi Gąsówka Stara - kolonia								
64	0310064	ulica Adama Asnyka	577							577
65	0310065	ulica Jana Kochanowskiego (od Asnyka do posesji nr 18)	140							140
66	0310066	ulica Cypriana Kamila Norwida (od Asnyka do posesji nr 27)	210							210
		Razem	1997	44.762	9.620	360	3.240		590	31.312
		Razem	1998	44.762	9.260	360	3.240		590	31.312

* -zmiana nawierzchni w 1998 r.

B) Ulice lokalne miejskie

Długość ulic i rodzaj nawierzchni przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela nr 54

L.p.	Nazwa ulicy	Długość	Rodzaj nawierzchni				Gruntowa naturalna
			twarda			gruntowa ulepszona	
			nieulepszona		ulepszona		
			brukow-cowa	bitumi-czna	betonowa		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Bohaterów Westerplatte	302		302			
2.	Bukowa	81			81		
3.	Cmentarna	797		797			
4.	Dolna	120			120		
5.	Armii Krajowej	138		138			
6.	Kardynała Wyszyńskiego	287		287			
7.	Goździkowska	794		794			
8.	Grabowa	155					155
9.	Górna	108			108		
10.	Handlowa	120		120			
11.	Harcerska	540			540		
12.	Jaworowa	332			332		
13.	Klonowa	125		125			
14.	Kolejowa	425	425				
15.	Mikołaja Kopernika	185		102			83
16.	Janusza Korczaka	380		380			
17.	Krzywa	263			151		112
18.	Leśnikowska	496	244	252			
19.	Główna	1511		1276			235
20.	Matejki	627		627			
21.	Nowa	342		130			212
22.	Ogrodowa	92		92			
23.	Osiedlowa	174			174		
24.	Parafialna	57	57				
25.	Piaskowa	781		781			
26.	Nowy Rynek	175		175			
27.	Plac Niepodległości	66				66	
28.	Polna	1.159		1.159			
29.	Południowa	568		568			
30.	Przechodnia	247		247			
31.	Henryka Sienkiewicza	362	142				220
32.	Spółdzielcza	375		375			
33.	Szkolna	478		338			140
34.	Szpitalna	332		332			
35.	Ks. Bagińskiego	158		158			
36.	Długa	1.790		445	90	1.255	
37.	Wodociągowa	614			614		
38.	Stanisława Wyspiańskiego	373		373			
39.	Zytnia	359		359			
40.	Wita Stwosza	109		109			
41.	Józefa Chełmońskiego	381			381		
42.	Gęsia	121			121		
43.	Aleksandra Gierzyńskiego	103				103	
44.	Gliniana	619				619	
45.	Artura Grottgera	213				213	
46.	Łanowa	78				78	
47.	Łąkowa	914		316		598	
48.	Mała	200		135			65
49.	Odległa	78				78	
50.	Elizy Orzeszkowej	169				169	
51.	Piwna	304			304		
52.	Józefa Piłsudskiego	436				436	
53.	Bolesława Prusa	140				140	

54.	Rzemieśnicza	199				199	
55.	Śliska	250				250	
56.	Średnia	130				130	
57.	Żniwna	58				58	
58.	Leona Wyczółkowskiego	60					60
59.	Bagno	84					84
60.	Barwikowska	328					328
61.	Bociania	330					330
62.	Boczna	320		280			40
63.	Żurawia	371					371
64.	Cicha	91					91
65.	Cybisa	113					113
66.	Mateusza Cygańskiego	266					266
67.	Czerwonego Krzyża	200					200
68.	Żabia	207					207
69.	Dębowa	47					47
70.	Ksawerego Dunikowskiego	249		249			
71.	Juliana Fałata	124					124
72.	Głucha	223					223
73.	Zdrojowa	80					80
74.	Zachodnia	200					200
75.	Jasna	105					105
76.	Jesionowa	43					43
77.	Wygwizdowa	285					285
78.	Marcina Kasprzaka	120					120
79.	Kłosowa	88					88
80.	Wronia	71					71
81.	Bronisława Szwarce	157					157
82.	Marii Konopnickiej	238					238
83.	Wojciecha Kossaka	159					159
84.	Kościelna	74					74
85.	Krańcowa	220					220
86.	Ignacego Kraszewskiego	185					185
87.	Krucza	84					84
88.	Wąska	353					353
89.	Teofila Lenartowicza	112					112
90.	Leśna	372					372
91.	Letnia	358					358
92.	Tadeusza Makowskiego	145					145
93.	Malczewskiego Jacka	110					110
94.	Piotra Michałowskiego	76					76
95.	Mokra	363					363
96.	Nadnarwiańska	386					386
97.	Juliana Tuwima	150					150
98.	Nikifora	333					333
99.	Topolowa	48			48		
100.	Okopowa	204					204
101.	Pankiewiczza	193					193
102.	Parkowa	420					420
103.	Tęczowa	161					161
104.	Północna	688		288			400
105.	Wł. Puchalskiego	525					525
106.	Hanki Sawickiej	145					145
107.	Michała Siedleckiego	196					196
108.	Witolda Sławińskiego	54					54
109.	Słoneczna	287					287
110.	Juliana Słowackiego	169					169
111.	Sosnowa	210					210
112.	Spokojna	98				98	
113.	Stalowa	91					91
114.	Strażacka	156					156
115.	Świerkowa	113					113
116.	Stanisława Witkacego	141					141
117.	Wincentego Witosa	180					180
118.	Kazimierza Wodzickiego	225					225
	Razem	32.974	868	12.109	3.064	4.490	12.443

6.1.3. Charakterystyka ogólna układu drogowego gminy

- 1) Długość dróg wynosiła:
 - a) w mieście na dzień 31.12.1997 r. i w 1998 r.
 - krajowych o twardej ulepszonej nawierzchni 4.350 km,
 - ulic miejskich zaliczonych do dróg wojewódzkich 9.212 km; o twardej nawierzchni 9.082 km (w tym ulepszonych 7.751 km) oraz gruntowych 0.013 km,
 - ulic lokalnych miejskich 32.974 km; o twardej nawierzchni 16.041 km (w tym ulepszonych 15.173 km) oraz gruntowych 16.933 km.
 - b) w gminie na dzień 31.12.1997 r.
 - krajowych o twardej ulepszonej nawierzchni 26.999 km,
 - wojewódzkich 44.295 km; o twardej nawierzchni 39.575 km (w tym ulepszonych 23.609 km) oraz gruntowych 4,72 km,
 - gminnych 44.762 km; o twardej nawierzchni 13.450 km (w tym ulepszonych 3.830 km) oraz gruntowych 31.312 km.
 - c) w gminie listopad 1998 r.
 - krajowych o twardej ulepszonej nawierzchni 26.999 km,
 - wojewódzkich 44.295 km; o twardej nawierzchni 40.375 km (w tym ulepszonych 24.871 km)) oraz gruntowych 3,92 km,
 - gminnych 44.762 km; o twardej nawierzchni 13.450 km (w tym ulepszonych 4,19 km) oraz gruntowych 31,312 km.
- 2) Gęstość sieci drogowej o twardej nawierzchni wynosiła:
 - a) w mieście na dzień 31.12.1997 r. i w 1998 r. 245,6 km/100 km² (w tym ulepszonych 227,3 km / 100 km²) natomiast w skali województwa wskaźniki te na drogach miejskich wynosiły odpowiednio 163,8 km/100 km² i 137,2 km/100 km²,
 - b) w gminie na dzień 31.12.1997 r. 69km/100 km² (w tym ulepszonych 46,9 km/100 km²) natomiast w skali województwa wskaźniki te na drogach zamiejsczych wynosiły odpowiednio 48,8 km/100 km² i 26,9 km/100 km² oraz na drogach ogółem 54,4 km / 100 km² i 32,1 km/100 km²,
 - c) w gminie listopad 1998 r. - 69,7 km/100 km² i ulepszonych 48,3 km/100 km².
- 3) Techniczne zaplecze motoryzacji
 - a) Parkingi

Ilość parkingów i ich lokalizacja w mieście (k - krótkiego postoju):

 - 1 ul. Sikorskiego (w sąsiedztwie U.M.)

		29	k
2	ul. Sikorskiego przy PKP	24	k
3	ul. Sikorskiego przy Urzędzie Pocztowym		
		8	k
4	ul. Sikorskiego przy ul. Matejki	8	k
5	Plac Niepodległości	39	k
6	ul. Główna „Hermes”	30	k
7	ul. Główna „Społem”	34	k
8	ul. Główna - pawilon handlowy	8	k
9	ul. Handlowa + „Retel”	17	k
10	ul. Armii Krajowej i w sąsiedztwie	101	
11	ul. Kopernika i w sąsiedztwie	120	
12	ul. Piwna	7	
13	ul. Piaskowa	96	32k
14	ul. Polna	95	
15	ul. Bohaterów Westerplatte	6	
16	ul. Matejki przy kościele	48	k
17	ul. Korczaka	31	k
18	ul. Żwirki i Wigury przy cmentarzu	46	k
19	os. Cukrowni	36	
20	os. przy Konopnickiej	232	
21	os. Z.N.T.K.	6	
<u>Razem</u>		<u>1.021</u>	
		320	k

b) garaże

Ilość garaży ich lokalizacja w mieście:

1	ul. Sikorskiego przy Mostowej	17
2	ul. Szpitalna	11
3	ul. Żwirki i Wigury przy cmentarzu	155
4	os. Cukrowni	99
5	ul. Mała	20
<u>Razem</u>		<u>302</u>

c) stacje paliw

W mieście znajdują się 4 stacje paliw zlokalizowane przy następujących ulicach: Sikorskiego - CPN, Harcerskiej, Płonkowskiej i Południowej (gaz) oraz Łupiance Starej.

d) Zakłady naprawy pojazdów

Na obszarze miasta i gminy znajduje się około 30 zakładów naprawy pojazdów.

4) Średni dobowy ruch w roku w pojazdach rzeczywistych (p/d) na drogach krajowych w gminie wynosił:

Nr 678	1990	1995
Tołcze - Roszki Wodźki	750	950
Roszki Wodźki - gr.województwa	1.200	1.800

Nr 681		
Roszki Wodźki - Łapy	850	1.100
Łapy - Poświętne	1.300	1.700

Nr 682		
Łapy (przejście)	2.000	3.000
Łapy - Tołcze	1.400	2.100

Średni ruch drogowy na odcinkach w/w dróg w gminie wynosił w 1990 r. - 1.250 p/d (w województwie białostockim 1.337 p/d, a w kraju 2.280 p/d) oraz w 1995 r. - 1.775 p/d (w woj. białostockim 1.876 p/d) a w kraju 3.227 p/d).

- 5) Wskaźnik motoryzacji w gminie, mieście i w województwie liczony w samochodach osobowych na 1.000 mieszkańców przedstawiono w tabeli.

Tabela nr 55

Wyszczególnienie	Lata			Prognoza	
	1995	1996	1997	2005	2015
1	2	3	4	5	6
Wskaźnik motoryzacji					
a) w mieście	144	171	186	340	400
b) w gminie	157	187	205	340	400
Ilość samochodów					
a) w mieście	2.516	2.991	3.264		
b) w gminie	1.078	1.282	1.399		
Wskaźnik motoryzacji w województwie	148	157	169	263	310
Ilość samochodów w województwie	103.445	110.232	118.965	190.700	234.700

6.2. Kolej

Przez obszar gminy Łapy przebiega magistralna dwutorowa zelektryfikowana linia kolejowa Warszawa - Białystok - Kuźnica Białostocka - granica państwa (Grodno, Wilno) oraz pierwszorzędna jednotorowa linia kolejowa Ostrołęka - Łapy, wg rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 września 1996 r. (Dz. U. Nr 112, po.538) zaliczona jest do linii kolejowych o znaczeniu państwowym. Stan techniczny torów jest dobry.

Długość linii na terenie gminy wynosi około 19 km. Gęstość sieci wynosi 16,4 km/100 km² (w województwie 5,5 km/100 km²). Obsługa podróży odbywa się na stacjach Łapy, Łapy Osse, Uhowo i Płonce.

Przewóz towarów i pasażerów w województwie i kraju przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 56

Przewóz	towarów w tys. ton					pasażerów w tys.				
	1990	1993	1995	1996	1997	1990	1993	1995	1996	1997
w województwie	5.072	2.916	1.917	2.836	3.979	6.200	3.629	5.811	5.914	5.957
w kraju	278.13 9	212.13 9	224.34 6	222.34 6	226.20 0	787.51 0	540.08 6	465.05 9	433.47 6	416.638

6.3. Komunikacja autobusowa PPKS

Obszar gminy Łapy obsługiwany jest następującymi liniami:

1553	Białystok - Uhowo (Suraż) Łapy
1555	Białystok - Łupianka Stara - <u>Pszczółczyn</u> - <u>Wys. Mazow.</u> Kowalewyszczyna - Sokoły
1557a	Łapy - Porośl - Wojsławcy
1558	Łapy - Liza Nowa
1559	Łapy - Sokoły
1560	Łapy - Gąsówka - Sokoły
1561	Łapy - Poświętne - <u>Sokoły</u> - Kamieńskie Ocioski - Dierzki - Topczewo - Gołębie

(niektóre autobusy kursują dodatkowo na trasie Kamieńskie Wiktory - Kamieńskie Ocioski - Dierzki - Gołębie)

W ostatnich latach występuje ciągły spadek przewozu pasażerów w województwie jak i w kraju, co ilustruje tabela

Tabela nr 57

Wyszczególnienie	Przewóz pasażerów w mln					
	Lata					
	1990	1992	1994	1995	1996	1997
w województwie	35,5	26,5	21,6	18,8	16,8	16,3
w kraju	2.084,7	1.513,1	1.215,3	1.131,6	1.085,4	

6.4. Wnioski wynikające z funkcjonowania komunikacji

Z analizy układu dróg publicznych wynika, że zapewnia on połączenia pomiędzy wszystkimi jednostkami osadniczymi. Dużym utrudnieniem w dojeździe do Łap jest przejazd jednopoziomowy przez tory w Uhowie.

Z przedstawionych danych w pkt. 6.1.3. wynika, że gęstość dróg o nawierzchni twardej w mieście Łapy była większa o 49,9 % oraz o nawierzchni twardej ulepszonej o 65,7 % od gęstości dróg miejskich w województwie. W gminie gęstość dróg o nawierzchni twardej była większa o 41,4 % oraz o nawierzchni twardej ulepszonej o 74,3 % od gęstości dróg zamiejskich w województwie.

Na tak pozytywny obraz wskaźników gęstości dróg w mieście i gminie mają głównie drogi krajowe i wojewódzkie. Stan techniczny dróg gminnych jest nie zadawalający. Ulic lokalnych miejskich gruntowych było 16.933 km co stanowi 51,3 % tych ulic oraz dróg gminnych było 31.312 km co stanowi 69,9 % tych dróg.

Oprócz powyższego głównymi mankamentami funkcjonowania układu ulicznego miasta jest brak połączeń: ul. Mostowej z ul. Leśnikowską, ul. Kopernika z ul. Spółdzielcza i ul. Żwirki i Wigury z ul. Brańską oraz przejazd jednopoziomowy przez tory kolejowe w ciągu ul. Granicznej.

Do analizy zaspokojenia potrzeb w zakresie parkingów, garaży, stacji paliw i zakładów naprawy pojazdów przyjęto poniższe wskaźniki:

- miejsca krótkiego postoju 18.6 stanowisk na 1.000 mieszkańców,
- miejsca długiego postoju 186 stanowisk na 1.000 mieszkańców,
- ilość garaży 1/3 ilości samochodów,
- 1 stacja paliw o 4÷6 dystrybutorach może obsłużyć 5.000 pojazdów,
- 1 stanowisko obsługowo-naprawcze na 300÷400 samochodów.

Potrzeby w zakresie krótkiego postoju szacuje się na $0,0186 \times 17.550 + 00,205 \times 0,10 \times 6.806 = 340$ stanowisk.

Obecnie stanowisk krótkiego postoju jest 320 a więc potrzeby w tym zakresie nie są zabezpieczone. Szczególnie brak jest miejsc postojowych w centrum miasta.

Potrzeby w zakresie długiego postoju szacuje się na $0,186 \times 9.187 = 1.709$ stanowisk.

Po analizie układu ulicznego szacuje się, że 20÷30 % stanowisk postojowych można przewidywać na ulicach układu obsługującego tj. $0,25 \times 1.709 = 427$, a więc brakuje miejsc postojowych w ilości $1.709 - 427 - (1.021 - 320) - 302 = 279$ miejsc.

Z uwagi na duże trudności parkingowe w centrum miasta przeanalizowano potrzeby parkingowe uwzględniając zasoby mieszkaniowe S.M. „Kolejarz”.

Potrzeby parkingowe wynoszą $0,186 \times 1.153 \times 3,2 = 686$ miejsc. Obecnie miejsc postojowych jest $34 + 101 + 120 + 7 + 64 + 95 + 6 = 427$. 107 miejsc można przewidzieć na ulicach układu obsługującego, a więc brak jest $686 - (427 + 107) = 152$ miejsc postojowych. Ponadto sytuację w tym zakresie pogarsza brak miejsc postojowych przy budynkach komunalnych i Z. N. T. K.

Potrzeby na garaże szacuje się na $1/3 \times 1.709 = 570$ boksów co przy obecnej ilości 302 boksów jest znacznie poniżej potrzeb.

Przy obecnej ilości 9.330 pojazdów w mieście i gminie do ich obsługi wystarczyłoby 2 stacje paliw o 4÷6 dystrybutorach i 1 stacja z gazem. Istnienie w mieście i gminie 4 stacji paliw i 1 z gazem stwarza rezerwy dla rozwoju motoryzacji.

Istnienie w mieście i gminie 4 stacji paliw oraz około 30 zakładów naprawy pojazdów zabezpiecza potrzeby w tym zakresie.

Z porównania przepustowości dróg krajowych przy poziomie swobody ruchu „D” wynoszącej 1.050 p/h przy szerokości jezdni 6 m. i 1.250 p/h przy szerokości jezdni 7 m. z natężeniami ruchu na drogach w 1995 r. wynoszącymi:

Nr 674 - 90 p/h ($0,095 \times 950 = 90$) i 171 p/h ($0,095 \times 1.800 = 171$), Nr 681 104 p/h / ($0,095 \times 1.100 = 104$) i 161 p/h ($0,095 \times 1.700 = 161$), Nr 682 285 p/h ($0,095 \times 3.000 = 285$) i 199 p/h ($0,095 \times 2.100 = 199$) wynika, że istniejące drogi posiadają duże rezerwy przepustowości.

Pomimo niewielkiego ruchu utrzymanie dróg powinno odbywać się na bieżąco, a z tym jest bardzo źle ponieważ w latach 1990 - 1995 nakłady w województwie zmniejszyły się na drogi krajowe ca 52 % oraz na drogi wojewódzkie ca 74 % i w dalszym ciągu mają tendencję malejącą.

Gęstość linii kolejowych na obszarze gminy jest ca 3 krotnie większa niż w skali kraju. W latach 1996 i 1997 nastąpił nieznaczny wzrost usług świadczonych przez PKP w województwie białostockim. W zakresie przewozu towarów i pasażerów. Natomiast w skali kraju nadal obserwuje się spadek przewozów towarów i pasażerów.

Przy przyjętym standardzie dostępności 2 km do przystanku autobusowego wszystkie miejscowości znajdują się w założonym promieniu obsługi.

7. Infrastruktura techniczna

7.1. Elektroenergetyka

7.1.1. Źródła zasilania

Źródłem zasilania w energię elektryczną miasta i gminy jest stacja transformatorowo-rozdzielcza RPZ 110/15 kV, zlokalizowana w południowo-zachodniej części miasta. Obciążenie stacji w latach 1994 ÷ 1997 przedstawiało się następująco:

Tabela nr 58

Stacja transf. rozdzielcza	Moce transf. MVA		Obciążenie transformatorów MW						Układ pracy stacji
			1994		1995		1997		
	T ₁	T ₂	T ₁	T ₂	T ₁	T ₂	T ₁	T ₂	
RPZ 110/15 kV Łapy	16	16	6,5	7,5	7,8	7,0	7,5	7,4	H-5

Istniejące źródło zasilania w pełni pokrywa zapotrzebowanie mocy i energii elektrycznej miasta i gminy. Praca źródła w układzie dwustronnego zasilania zapewnia wysoki stopień jego niezawodności. Dwa transformatory zainstalowane w stacji o mocy 16 kVA dają znaczną rezerwę możliwości wykorzystania energii elektrycznej.

7.1.2. Linie elektroenergetyczne WN 110 kV

Istniejąca stacja transformatorowo-rozdzielcza 110/15 kV jest zasilana liniami WN 110 kV napowietrznymi relacji GPZ „Narew” w Turośni Kościelnej - RPZ Łapy i RPZ Łapy - RPZ Wysokie Mazowieckie.

Tabela nr 59

L.p.	Nazwa linii	Długość linii	Przekrój linii
		km	mm ²
1	GPZ „Narew” - RPZ Łapy	28	240/185
2	RPZ Łapy - RPZ Wysokie Mazowieckie	26,5	240/185

Istniejące linie WN są w stanie przenieść zakładane obciążenia. Budowa wyjścia liniowego z GPZ „Narew” w kierunku Łap - poprawiała możliwości przesyłu i jakość przesyłanej energii.

7.1.3. Sieć średniego napięcia

Rozprowadzenie energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się poprzez układ sieci SN 15 kV.

Główne wyjścia liniowe z RPZ-tu Łapy to:

- Turośń Kościelna,
- Roszki Wodźki,
- Perki,
- Kamienny Dwór,
- Poświętne,
- Doktorce - Suraż,
- Jezewo.

Zasilanie poszczególnych odbiorców na terenie gminy odbywa się poprzez układ sieci SN 15 kV jako odgałęzień od w/w linii głównych.

Stan techniczny urządzeń elektroenergetycznych jest zróżnicowany. W/g danych RE Łapy w ramach reelektryfikacji - remontu i modernizacji wymaga:

- 1) linia SN 15 kV Łapy - Suraż,
- 2) sieć SN i NN we wsi Uhowo,
- 3) we wsi Roszki - Wodźki,
- 4) we wsi Płonka Matyski.

W celu poprawy istniejącego układu sieci jest potrzeba również budowy nowego wyjścia liniowego w kierunku Suraża.

Miasto Łapy zasilane jest w energię elektryczną siecią napowietrzną i kablową wychodzącą z RPZ-tu Łapy.

Główne linie to:

1. Pierścień miejski - napowietrzny,
2. Pierścień miejski - kablowy,
3. PKP (2 linie),
4. Cukrownia (2 linie)
5. Szpital,
6. Oczyszczalnia ścieków.

Rozprowadzenie energii do poszczególnych odbiorców odbywa się poprzez układ sieci SN 15 kV na terenie miasta. Nie wszyscy odbiorcy zasilani są z pierścieni miejskich. Część z nich ma zasilanie z istniejących linii terenowych.

W mieście zlokalizowane są stacje transformatorowe słupowe, wieżowe oraz parterowe. Na przestrzeni ostatnich lat sukcesywnie wyeliminowywane są z sieci miejskiej stacje słupowe i zastępuje się je przeważnie stacjami miejskimi (parterowymi).

Sukcesywnie również zdemontowuje się linie napowietrzne SN 15 kV - zastępując je liniami kablowymi. W szczególności dotyczy to północnej części miasta.

Całość istniejącej sieci WN i SN pokazano na rysunku studium w skali 1:25.000 i 1:5.000.

7.1.4. Linie elektroenergetyczne WN - tranzytowe

Przez teren gminy przebiega trasa linii WN 400 kV relacji Miłosna k/ Warszawy - stacja GPZ 400/110 kV „Narew”. Jest ona głównym

zasilaniem obszaru województwa białostockiego i ważnym elementem w krajowym układzie sieci WN

7.1.5. Ocena dotychczasowego rozwoju systemu elektroenergetycznego oraz główne problemy do rozwiązania:

- System elektroenergetyczny miasta rozwija się na przestrzeni lat w oparciu o program złożony przez ZEB S.A., Rejon Energetyczny Łapy i ustalenia zawarte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego m. Łapy. Jest on w stanie przesłać i dostarczyć moc i energię elektryczną w wystarczających ilościach.
- Podstawowym problemem jest zsynchronizowanie przyszłych potrzeb wynikających z rozwoju miasta i gminy z możliwościami systemu. Potencjał mocy zgromadzony w rozdzielni Łapy będzie mógł być lepiej wykorzystany przez racjonalną rozbudowę istniejącej sieci SN i NN.
- Wyeliminowanie zasilania stacji transformatorowych na terenie miasta z linii terenowych i włączenia do pierścieni miejskich co zapewni energię elektryczną o dobrych parametrach i dużym stopniu pewności zasilania.
- Utrzymanie prawidłowego funkcjonowania i rozwoju sieci elektroenergetycznych powinno być rozwiązywane poprzez tworzenie rezerw terenów pod urządzenia elektroenergetyczne w postaci pasów ochronnych (pod linie) lub wydzielonych miejsc (pod stacje transformatorowe), mimo ewentualnych konfliktów z właścicielami terenów.

7.2. Ciepłownictwo

7.2.1. Charakterystyka stanu istniejącego

Na terenie gminy Łapy istnieje 24 większych źródeł wytwarzania energii cieplnej, obsługujących głównie budynki użyteczności publicznej. Są to:

Tabela nr 60

L.p.	Obiekt	Moc	Typ kotła	Rodzaj paliwa
1	2	3	4	5
1	Szkoła Podstawowa w Płonce Kościelnej	1,08 GJ/h	2 x LUMO	olej opalowy
2	Szkoła Podstawowa w Uhowie	0,6 GJ/h	1 x ES - ka	węgiel
3	Zakład Prod. Mączki Zwierzęcej w Bokinach	4,9 GJ/h	1 x P-2/65	— " —
4	Firma brojlerów w Bokinach	124 Mcal/h	1 x KZ-5/11	zakład nieczynny
5	Szkoła Podstawowa w Bokinach	136 Mcal/h	2 x ES-KA-8	węgiel
6	Szkoła podstawowa w Łupince starej	102 Mcal/h	2 x ES-KA-6	— " —

7	Dom Kultury w Uhowie	84 Mcal/h	2 x SZ6W	olej opałowy
8	Pawilon handlowy w Uhowie	42 Mcal/h	1 x ES-ka	węgiel
9	Szkoła Podstawowa w Daniłowie Dużym	brak	danych	— " —
10	Klub w Daniłowie Dużym	— " —	— " —	— " —
11	Klub w Gąsówce - Skwarki	— " —	— " —	obiekt nieczynny
12	Klub w Płonce Kościelnej	— " —	— " —	węgiel
13	Dom Pomocy Społecznej w Uhowie	— " —	— " —	— " —
14	Remiza Strażacka + dom kultury w Uhowie	— " —	— " —	olejowa
15	Dom Kultury w Łapach Szolajdach	— " —	— " —	węgiel
16	Remiza Strażacka w Bokinach	— " —	— " —	nagrzewnica gazowa
17	Biblioteka w Płonce Kościelnej	— " —	— " —	olej opałowy
18	Sklep w Uhowie	— " —	— " —	węgiel
19	Sklep w Daniłowie D.	— " —	— " —	— " —
20	Sklep w Płonce Kościelnej	— " —	— " —	— " —
21	Sklep w Bokinach	— " —	— " —	— " —
22	Sklep w Łupiance St.	— " —	— " —	— " —
23	Sklep w Gąsówce Skwarki	— " —	— " —	— " —
24	Sklep w Łapach Szolajdach	— " —	— " —	— " —

W budynkach mieszkalnych dominującym rozwiązaniem są lokalne kotłownie na paliwo stałe.

Miasto Łapy nie posiada zcentralizowanego systemu ciepłowniczego. Przed laty rozpoczęto budowę ciepłowni miejskiej, która miała mieć moc docelową 52 MW, ale do chwili obecnej nie zakończono inwestycji. Zaopatrzenie w ciepło odbywa się z poszczególnych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem opałowym, gazem, elektrycznością i drewnem. Zestawienie istniejących większych źródeł ciepła m. Łapy podano w tabeli:

Tabela nr 61

L.p.	Obiekt	Moc	Rodzaj kotła	Rodzaj paliwa
1	2	3	4	5
1	ZNTK Łapy - kotłownia zakładowa	35 MW	2 x WR-5 1 x OKR, rezerwa - 2xWR-5 + 3x OKR-5	miał węglowy
2	ZOZ Szpital Miejski ul. Korczaka 23	4,6 GJ/h	1xHTO+2x Shafer	olej opałowy
3	Szkoła Podstawowa nr4 ul. Matejki 10	2 MW	2xKMR-350	węgiel
4	Szkoła Podstawowa nr1 ul. Polna 9	3,2 GJ/h	2xUKS-320	— " —
5	Pawilon PSS + Telekomunikacja ul.Sikorskiego13	1,9 GJ/h	1xES-KA rezerwa UKS-60	olej opałowy

1	2	3	4	5
6	Sklep „Eureka” i „Romar” ul. Główna 55	0,76 GJ/h	2xKZ-5 (w tym 1-rezerwa) + 1x rzemieślniczy	— " —
7	Pawilon Handlowy ul. Główna 26	0,44 GJ/h	2xKZ-5(w tym rezerwa)	węgiel
8	Pawilon PSS Społem ul.Sikorskiego 54	0,81 GJ/h	2xKZ-5	— " —
9	PSS „Społem” - bud. administracji ul.Armi Krajowej 1	0,69 GJ/h	1xUKS-60 1xUKS-75	— " —
10	Szkoła Podstawowa nr2 im. M. Kopernika ul. Piękna 17	1,63 GJ/h	2xRSW-150	— " —
11	Ciepłownia Miejska - nieczynna	2x12 MW 1x6 MW	2xWRp-12 1xWRp-6	miał węglowy olej opałowy

		2,5 MW	kocioł olejowy	
12	Szkoła Podstawowa nr3 Łapy Osse	0,65 GJ/h	1xES-KA + 1 rezerwa	olej opałowy
13	ZEC kotłownia osiedlowa ul.Górna	13,6 GJ/h	4xSŻ II G65	węgiel
14	ZEC kotłownia osiedlowa ul.Polna 19a	20,2 GJ/h	7xSŻ- II G /65	— " —
15	ZEC kotłownia osiedlowa ul.Bohaterów Westerplatte	350Mcal/h	2xES-KA (1 rezerwa)	— " —
16	ZEC kotłownia ul.Kopernika	1,82Gcal/h	4xSŻ- II G/65	— " —
17	Piekarnia PSS „Społem” w Łapach	2,72GJ/h	2xKZ-5	gaz
18	Oczyszczalnia Ścieków ul.Płonkowska	2,11GJ/h	1 kocioł	węgiel
19	LO. - Internat ul.Bohaterów Westerplatte 10	5,39GJ/h	2xES-KA- 30 1xES-KA -38	— " —
20	Wibrobetoniarnia + RE Łapy ul.Wodociągowa	4,5 MW	2xSPCRUMIA	— " —
21	Lecznica Zwierząt w Łapach	51Mcal/h	1xES-KA	— " —
22	Urząd Poczty	84Mcal/h	2xES-KA	— " —
23	Ciastkarnia „Elida”	189Mcal/h	2xECA-IV	olejowa
24	Piekarnia + Wytwórnia proszku jajecznego	154Mcal/h	2xEZ-5	gaz
25	Hurtownia „Eltron”+ Hurtownia Spożywcza ul.Mostowa 4	425Mcal/h	2xES-KA	węgiel
26	Zespół Szkół Mechanicznych ul.Sikorskiego	320Mcal/h	2xWZ-4	— " —
27	Internat ul.Korczaka	750Mcal/h	2xRSW-20 1xSŻ- IIG	— " —
28	UMiG ul.Sikorskiego24	236Mcal/h	2xKZ-5	— " —
29	Spół. Zakład Handlowy Kólek Rolniczych		4xRSW-400 1xRSW-200	— " —
30	Strażnica Straży Pożarnej ul.Płonkowska		2xMR-600 1x32-18	— " —
31	Klub Rozrywki + stacja obsługi		2xECA - IVA 1xKZ-5	— " —
32	Dworzec PKP	176Mcal/h	2xKZ-5	— " —
33	GS „Samopomoc Chłopska”-pawilon do produkcji rolnej	84Mcal/h	2xES-KA	— " —
34	GS „Samopomoc Chłopska”-biura GS ul.Harcerska	42Mcal/h	1xES-KA	— " —
35	ZSM Warsztaty Szkolne ul.Sikorskiego	448Mcal/h	1xES-KA 1xES-ZET	— " —
36	Zespół Szkół Mechanicznych (Zawodówka)	300Mcal/h	2xRWS-150	— " —
37	PGKiM ul. Mostowa 9			— " —
38	Hydrofornia ul.Spółdzielcza			ogrzewanie elektryczne
39	Pawilon handlowy + Apteka ul.Sikorskiego138			węglowa
40	Spółka „Medreks”	420Mcal/h	2xS-30	— " —
41	Pawilon gastronomiczno-handlowy ul.Sikorskiego		2xES-KA 2x18 1xES-KA 6	— " —
42	Restauracja „Łapianka” ul.Armi Krajowej 1			— " —
43	ZSM Krawiectwo ul. Mostowa 15			olejowa

1	2	3	4	5
44	Kolumna Transportu Sanitarnego ul.Piaskowa			węglowa
45	Kotłownia Cukrowni - zakładowa osiedle Cukrowni			mazut ,węgiel
46	Sklep Spożywczy ul.Cmentarna			węglowa
47	Sklep PSS-u ul.Wyspiańskiego			— " —
48	Sanepid ul.Mostowa11	120KW		olej opałowy
49	Stadion Ośrodka Sportu i Rekreacji	20KW		— " —
50	Bank Spółdzielczy ul.Sikorskiego			węglowa
51	Dom „Złota Jesień”			— " —
52	PZU i USC i + UMiG			— " —
53	LOK ul.Leśnikowska13			olej opałowy

54	Plebania przy ul.Matejki			węglowa
55	Kościół przy ul.3 Maja			nagrzewnice elektryczne
56	Pawilon meblowy ul.Gęsia			nagrzewnica olejowa
57	Klub rozrywki ul.Harcerska12			węglowa
58	Piekarnia ul.Piaskowa			drewno
59	Piekarnia ul.Handlowa			———— " ————
60	„Retel” ul.Handlowa			olej opałowy
61	Sklep Mleczarski ul.Piwna			węglowa
62	„Rzemieślnik” ul.Piwna			olejowa
63	Pawilon Handlowy ul.Główna			węglowa
64	Pawilon Handlowy „Clasic”			węgiel +olej
65	Pawilon Handlowy K.Dworochońskiego			olej opałowy
66	Przedszkole ul.Cmentarna			węglowa

Istnieje jeszcze część budynków zarówno użyteczności publicznej jak i mieszkalnych ogrzewanych piecami kaflowymi. Są to:

-budynek Policji ul. Główna,

-budynki mieszkalne (bloki): ul. Sikorskiego 30,32, 28, 13,
ul. Spółdzielcza 3, 5,
SM „Kolejarz” ul.Sikorskiego 28 A,
ul. Krzywa 5,
od Przychodni do Banku Spółdzielczego
ul. Sikorskiego.

W pozostałych budynkach mieszkalnych dominującym rozwiązaniem są lokalne kotłownie na paliwo stałe.

7.2.2. Ocena stanu istniejącego

Istniejące źródła ciepła pokrywają zapotrzebowanie odbiorców. Praca ich jednak w większości na paliwie stałym przyczynia się do zanieczyszczenia środowiska.

Istniejące kotłownie : Z.N.T.K, Mleczarni, Cukrowni - mieszczą się w normach dopuszczalności emisji zanieczyszczeń powietrza (poprzez pracę urządzeń odpylających). Pozostałe źródła ciepła - nie posiadają takich urządzeń.

Stan techniczny źródeł ciepła jest zróżnicowany jednak generalnie jest on średni i zły.

W przeważającej mierze stosowane technologie są rozwiązaniami przestarzałymi i nie gwarantują optymalnego gospodarowania paliwem i otrzymaną energią cieplną.

Sfinalizowanie budowy ciepłowni miejskiej na paliwo ekologiczne oraz budowa zcentralizowanego systemu ciepłowniczego poprawiłaby sytuację w tym zakresie.

Szansą zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza jest również większe wykorzystanie gazu jako paliwa w źródłach ciepła. Dotyczy to kotłowni zaopatrujących obiekty użyteczności publicznej jak i indywidualne źródła ciepła w zabudowie mieszkaniowej.

7.3. Gazownictwo

Przez gminę Łapy przebiega trasa gazociągu wysokiego ciśnienia Białystok - Wyszaków. Jest on źródłem zasilania w gaz miasta Łapy. W okolicach wsi Łapy Szolajdy zlokalizowano stację redukcyjno-pomiarową I^o - SR P. 1. Od w/w stacji wybudowano gazociąg średniego ciśnienia zasilający stację redukcyjno-pomiarową II°.

W chwili obecnej nie ma sieci średniego ciśnienia zasilającej poszczególnych odbiorców z wyjątkiem odcinka zasilającego stację redukcyjno-pomiarową II° przy ul. Żwirki i Wigury. Wybudowano również z w/w stacji odcinki gazociągu niskiego ciśnienia w ul. Cmentarnej, 3-go Maja i Granicznej. W/w sieć jest częścią całego układu gazowego przewidzianego do zasilania odbiorców miasta i gminy Łapy.

Wg koncepcji gazyfikacji gminy Łapy - wykonanej przez Biuro Projektów Budownictwa Komunalnego ze stacji redukcyjno-pomiarowej I^o zasilane będą: miasto Łapy, wsi gminy Łapy i wsie gminy Sokoły (woj. łomżyńskie).

Alternatywnie przyjęto możliwość wybudowania drugiej stacji redukcyjno-pomiarowej przewidzianej jedynie do zasilania „Cukrowni Łapy” - SRP 2.

Zakłada się, że w/w stacje redukcyjno-pomiarowe mogą być stopniowo rozbudowywane w miarę narastających potrzeb lub wymienione na nowe o większej wydajności.

Do redukcji ciśnienia ze średniego na niskie oprócz istniejącej przy skrzyżowaniu ul. Żwirki i Wigury i Cmentarnej, przewidziano drugą w rejonie stadionu miejskiego.

Rozprowadzenie gazu na terenie gminy Łapy przewidziano przy pomocy gazociągów średniego ciśnienia.

Efektom realizacji w/w zadań będzie podłączenie do sieci gazowej 8.599 mieszkań w m. Łapy i 2.295 mieszkań w gminie Łapy. Dodatkowo przewidziano podłączenie do projektowanej sieci 6-ciu miejscowości w gm. Sokoły.

Elementem tranzytowym sieci gazowej jest przewidziany i wprowadzony do ustaleń planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego gminy Łapy - gazociąg wysokiego ciśnienia „JAMAŁ”. Trasa jego przebiega w południowej części gminy.

7.4. Telekomunikacja

7.4.1. Struktura systemu

System telekomunikacyjny miasta i gminy składa się z:

- linii kablowych światłowodowych relacji :
 - Turośń Kościelna - Łapy,
 - Łapy - Płonka Kościelna - Wysokie Mazowieckie,
 - Płonka Kościelna - Łupianka Stara,
 - Łapy - Poświętne,
 - Łapy - Suraż,
- central automatycznych cyfrowych w Łapach i Łupiance Starej,

- linii abonenckich na terenie miasta i gminy Łapy.

7.4.2. Dane liczbowe systemu telekomunikacyjnego miasta i gminy

miasto Łapy

Stan na listopad 1998 r.

- centrala Łapy typ S-12 (pojemność 5.120, zajętość 5.078),
- liczba abonentów - 4.284,
- liczba zaległych wniosków - 39,
- wskaźnik nasycenia na 100 osób - 24,38.

gmina Łapy

- centrala Łapy, typ S - 12 (pojemność 5.120, zajętość 5.078),
- centrala Łupianka Stara typ S-12 (pojemność 256, zajętość 158),
- liczba abonentów - 910,
- liczba zaległych wniosków - 139,
- wskaźnik nasycenia - 11,44 na 100 mieszkańców.

Dla porównania w 1996 r. wskaźnik nasycenia telefonii na 100 mieszkańców wynosił:

- dla gminy	-	2,52,
- dla miasta	-	21,59,
- w woj. białostockim	-	20,23,
- w Polsce	-	16,91.

7.4.2. Ocena działania systemu

Jak wynika z przytoczonych wyżej danych stan telekomunikacji zarówno w mieście Łapy jak i całej gminie uległ znacznej poprawie. Nowa centrala automatyczna cyfrowa zainstalowana w ośrodku gminnym została włączona linią światłowodową w automatyczny system telekomunikacyjny województwa a poprzez węzeł białostocki - siecią krajową i międzynarodową. Istniejąca w Łapach centrala posiada jeszcze nieznaczące rezerwy. Niewiele jest również zaległych wniosków potencjalnych abonentów. Wskaźnik nasycenia telefonii w mieście jest jednym z wyższych w województwie.

Abonentów na terenie gminy obsługuje zarówno centrala Łapy jak również centrala automatyczna w Łupiance Starej, która posiada dość duże rezerwy (wykorzystanie ~ 60 %).

Na terenie gminy niewystarczająco rozbudowana jest sieć abonencka Świadczy o tym ilość zaległych wniosków o przyłączenie oraz wskaźnik nasycenia telefonii na 100 mieszkańców.

Dokonując oceny działania systemu należy stwierdzić, że poczynione inwestycje w sposób istotny podniosły poziom usług telekomunikacyjnych zarówno pod względem ilości jak i jakości.

Rozbudowa w niezbędnym zakresie linii abonenckich na terenie gminy pozwoli osiągnąć obecnie przyjęty standard w tym zakresie.

7.5. Radiokomunikacja i teletransmisja

Przez teren gminy przebiega pas ochronny pod radiokomunikację i teletransmisję pomiędzy SLR Topczewo (gm. Wyszki) a RTCN Krynice gm. Dobrzyniewo Kościelne).

7.6. Zaopatrzenie w wodę

7.6.1. Charakterystyka ogólna systemu zaopatrzenia w wodę

a) Miasto

Miasto Łapy na koniec 1997 r. zajmowało wśród miast w województwie białostockim 9 miejsce pod względem procentowej ilości mieszkańców korzystających z wody z sieci wodociągowej ze wskaźnikiem 78,0 %, który jest niższy od średniego wojewódzkiego wynoszącego dla miast 89,9 %.

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej ulicznej wynosiła 32,9 km. Podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych 1.856. Zużycie wody w gospodarstwach domowych wynosiło na 1 mieszkańca 28,7 m³/r (78,6 dm³/d), poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej dla miast 40,9 m³/r (112,0 dm³/d).

b) Gmina

W gminie Łapy znajduje się 24 wsi, z których na koniec 1997 r. zwodociągowanych było 22 co stanowi 91,7 % ogółu wsi i jest znacznie wyższy od średniej wojewódzkiej wynoszącej 65,3 %, daje to gminie w tym wskaźniku 10 miejsce w województwie. Długość sieci wodociągowej (bez przyłączy do budynków) wynosiła 57,5 km do której podłączonych było 1.547 budynków mieszkalnych. Ilość zwodociągowanych mieszkań stanowiło 83,4 % ogółu mieszkań, znacznie powyżej średniej wojewódzkiej wynoszącej dla wsi 53,5 %. Daje to gminie w tym wskaźniku 4 miejsce w województwie białostockim.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wynosiło 24,1 m³/d (66 dm³/r) i było znacznie wyższe (62,8 %) niż średnie wojewódzkie wynoszące dla wsi 14,8 m³/r (40,5 dm³/d). W zwodociągowanych wsiach zamieszkuje 97 % ogółu ludności gminy.

7.6.2. Źródła zaopatrzenia mieszkańców w wodę

a) Miasto

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców miasta odbywa się z 4 miejskich ujęć wody i stacji wodociagowych zlokalizowanych przy ulicach : Spółdzielczej, Długiej, Płonkowskiej i w Łapach Osse.

b) Gmina

Mieszkańcy 20 wsi zaopatrywani są w wodę z 4 wodociągów wiejskich i 2 wsi oraz częściowo 1 z wodociągu miejskiego.

- Wodociąg wiejski Uhowo zaopatruje w wodę tą wieś,
- Wodociąg wiejski Płonka Strumianka zaopatruje w wodę 10 wsi: Gąsówka, Skwarki, Nowa Łupianka, Płonka Kościelna, Płonka Kozły, Płonka Matyski, Płonka Strumianka, Roszki Włodki, Roszki Wodźki, Stara Gąsówka i część wsi Gąsówka Osse,
- Wodociąg wiejski Daniłowo Duże zaopatruje w wodę 8 wsi: Daniłowo Duże, Daniłowo Małe, Gąsówka Oleksin, Łapy Dębowa, Łapy Korczaki, Łapy -Płuśniaki, Łapy Szolajdy i Stara Gąsówka oraz wieś Stare Grochy w gm. Poświętne.
- Wodociąg wiejski w Bokinach zaopatruje w wodę tą wieś.

Wodociąg miejski w Łapach - 2 wsie: Łapy - Kołpaki i Łapy - Łynki oraz część wsi Gąsówka Osse.

Eksploatacją wodociągu miejskiego i wodociągów wiejskich zajmuje się Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łapach.

W 2 wsiach: Gąsówka Somachy i Wólka Waniewska mieszkańcy zaopatrują się w wodę z wodociągów zagrodowych i studni kopanych.

7.6.3. Rozwój wodociągów w latach 1985-1997

a) Miasto

Zwodociągowanie miasta od 1985 r. przedstawia tabela:

Tabela nr 62

Wyszczególnienie	Stan na koniec roku									
	1985	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Długość sieci wodociągowej w km	27,5	33,6	34,6	35,0	35,6	35,7	31,3	32,3	32,9	
Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych szt.	795	1136	1209	1703	1824	1860	1816	1835	1856	
Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej w %	70,1	74,2	74,7	X	77,4	77,6	77,6	77,7	78,0	
Miejsce wśród miast województwa pod względem % ludności korzystającej z sieci wodociągowej	7	7	8	X	6	7	8	9	9	
Zużycie wody w gospodarstwach domowych tys.m ³ /r	551,0	561,8	979,1	605,2	614,8	623,7	506,8	491,3	502,6	
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³ /r	35,6	32,9	56,8	34,8	35,3	35,6	29,1	28,2	28,7
	dm ³ /d	97,5	90,1	155,6	95,1	96,7	97,5	79,7	77,0	78,6
Zużycie wody w	m ³ /r	50,1	43,9	75,3		45,5	46,2	37,4	36,1	36,7

gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca korzystającego z wodociągu	dm ³ /d									
		28,2	60,3	56,4	51,6	38,9	48,2	63,0	68,0	66,0

W omawianym okresie czasu wzrost długości sieci wodociągowej wynosi 40,0 km, połączeń do budynków mieszkalnych 1.162 szt. Spowodowało to wzrost odsetek mieszkań podłączonych do wodociągu z 21,4 % w 1985 r. do 83,4 % w roku 1997 i wysunięcie się gminy w tym wskaźniku na tle województwa białostockiego z 12 na 4 miejsce.

7.6.4. Stan zwodociągowania poszczególnych wsi w gminie na koniec 1997 r.

Tabela nr 64

Nazwa wodociągu	Wsie podłączone do sieci wodociągowej	Długość sieci wodociągowej w km	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych		% mieszkań podłączonych do sieci wodociągowej
			budynki szt.	mieszkania w tych budynkach szt.	
1	2	3	4	5	6
Wodociąg wiejski Bokiny	Bokiny	4,3	68	68	61,8
Wodociąg wiejski Daniłowo Duże	Daniłowo Duże	2,3	65	65	100
	Daniłowo Małe	0,4	13	13	100
	Gąsówka Oleksin	0,7	24	24	75
	Łapy Dębowa	2,6	87	87	64,4
	Łapy Korczaki	0,6	10	10	66,7
	Łapy Pluśniaki	1,3	34	34	94,5
	Łapy Szolajdy	2,8	67	67	71,3
	Stara Gąsówka	0,5	15	15	12,9
			315	315	63,1

1	2	3	4	5	6
Wodociąg wiejski Płonka Strumianka	Gąsówka Osse	2,1	50	50	48,1
	Gąsówka Skwarki	4,1	59	59	95,2
	Nowa Łupianka	2,1	24	24	88,0
	Płonka Kościelna	3,2	100	100	85,5
	Płonka Kozły	2,2	38	38	90,5
	Płonka Matyski	1,1	15	15	57,7
	Płonka Strumianka	2,2	62	62	82,7
	Roszki Włodki	0,4	13	13	81,2
	Roszki Wodźki	1,4	42	42	97,7
	Stara Łupianka	3,6	96	96	86,5
			499	499	80,1
Wodociąg wiejski Uhowo	Uhowo	13,9	368	368	84,4
Wodociąg miejski w Łapach	Łapy Osse	5,7	257	257	
	Łapy Kołpaki		16	16	57,1
	Łapy Łynki		24	24	53,3

			397	397	
--	--	--	-----	-----	--

Wskaźnik zwodociągowania poszczególnych wsi jest zróżnicowany, najniższy w Starej Gąsówce 12,9 % i najwyższy 100 % w Daniłowie Dużym. W przedziale 40-50 % była 1 wieś, 50 - 60 % - 3, 60-70 % - 3, 70 - 80 % - 2, 80 - 90 % - 6 i 90 - 100 % - 6.

7.6.5. Charakterystyka komunalnych ujęć wody i stacji wodociągowych

a) Miasto

- Ujęcie i stacja wodociągowa przy ul. Spółdzielczej.
 - Ujęcie stanowią 4 studnie wiercone:
 - SW-1 o głębokości 47 m. i wydajności eksploatacyjnej $Q = 52,5 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 9,9 \text{ m}$. zlokalizowanej na terenie stacji uzdatniania przy ul. Spółdzielczej,
 - SW-3A o głębokości 45,5 m. i wydajności eksploatacyjnej $Q = 56,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 9,0 \text{ m}$. zlokalizowanej przy ul. Armii Krajowej,.
 - SW-5 o głębokości 40,2 m. i wydajności eksploatacyjnej $Q = 43,6 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 8,65 \text{ m}$. zlokalizowanej przy ul. Sikorskiego .
 - Zespół trzech studni posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w wysokości $Q = 100 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 11-16 \text{ m}$.
 - SW-4 o głębokości 46,3 m. i $Q = 55,82 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 15,73 \text{ m}$. przy ul. Śliskiej.
- Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:
 - 1 pompa typu G - 80 IV B (SW-1)
 - 3 pompy typu G - 80 IV B - SGMf-18d
 - 10 odźlaziaczy $\varnothing 1.500 \text{ mm}$ z mieszaczami wodno powietrznymi $\varnothing 400 \text{ mm}$,
 - 2 hydrofory o poj. $4,5 \text{ m}^3$ każdy,
 - 2 sprężarki typu WAN-E,
 - chlorator C-52,
 - 2 wodomierze śrubowe $\varnothing 100 \text{ mm}$ i 150 mm .
- Ujęcie i stacja wodociągowa przy ul. Długiej.
 - Ujęcie składa się z 2 studni wierconych zlokalizowanych na terenie stacji wodociągowej :SW-2 o głębokości 40 m. i wydajności około $6 \text{ m}^3/\text{h}$ (awaryjna)
 - SW-6 o głębokości 42 m. i wydajności $Q = 42 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 7,4 \text{ m}$. (podstawowa).
- Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:
 - pompa typu G - 80 III B (SW-2)
 - pompy typu G-80 V B SGMf - 18 d (SW-6),
 - hydrofor o poj. 4.500 l ,
 - 3 odźlaziacze $\varnothing 1400 + 1$ mieszacz wodno-powietrzny,
 - chlorator C-52,
 - 2 sprężarki typu WAN-AW,
 - wodomierz $\varnothing 150 \text{ mm}$.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody.

- Ujęcie i stacja wodociągowa przy ul. Płonkowskiej.
Ujęcie składa się z 2 studni wierconych:
SW-1 o głębokości 46 m. i wydajności eksploatacyjnej $Q = 60 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 6,2 \text{ m}$.
SW-2 o głębokości 45,5 m. i wydajności eksploatacyjnej $Q = 60 \text{ m}^3/\text{h}$.
Zatwierdzone zasoby tego ujęcia wynoszą $60 \text{ m}^3/\text{h}$. Studnie pracują w układzie podstawowo-awaryjnym.
Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:
-2 pompy typu G-80 V B - SGMf - 18 d,
-centralny aerator do napowietrzania wody,
-1 odżelaziacz $\varnothing 1400 \text{ mm}$,
-5 odżelaziaczy $\varnothing 1600 \text{ mm}$,
-2 sprężarki typu WAN- W,
- chlorator C -52,
- zbiornik sprężonego powietrza $\varnothing 1,2 \text{ m}$.,
- wodomierz śrubowy $\varnothing 50 \text{ mm}$.
Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody.

- Ujęcie i stacja wodociągowa Łapy - Osse.
Ujęcie stanowią 2 studnie wiercone:
SW-2 o głębokości 36,5 i wydajności eksploatacyjnej $Q = 27 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 7,5 \text{ m}$.
SW-1 o wydajności $10,5 \text{ m}^3/\text{h}$, zlokalizowana przy szkole - nieeksploatowana.
Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:
-pompa głębinowa typu G-80 III B - SGMa-186,

- 2 hydrofory o poj. 2.500 l każdy,
- sprężarka typu 3 JW-60,
- wodomierz $\varnothing 100 \text{ mm}$.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody.

b) Gmina

- Wodociąg wiejski Bokiny.
Ujęcie wody składa się z jednej studni wierconej o głębokości 56 m. i zatwierdzonych zasobach w kat. „B” $Q = 27 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 3,4 \text{ m}$.
Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:
-pompa głębinowa typu G 3200 o wydajności $9-18 \text{ m}^3/\text{h}$ z silnikiem 3,3 kW,
-3 odżelaziacze $\varnothing 0,8 \text{ m}$.,
-2 hydrofory $\varnothing 1,0 \text{ m}$.,

- 2 sprężarki powietrza typu WAN-K (jedna rezerwowa),
- dmuchawa powietrza,
- chlorator C-52.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody.

- Wodociąg wiejski Daniłowo Duże

Ujęcie wody składa się z 3 studni wierconych:

SW-2 o głębokości 65 m. i wydajności $Q = 73 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 9,5 \text{ m}$.

SW-3 o głębokości 70 m. i wydajności $Q = 70 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 8,1 \text{ m}$.

SW-1 o głębokości 50 m. i wydajności $Q = 71 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 22 \text{ m}$. jest wyłączona z eksploatacji i przewidziana do rekonstrukcji.

Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcie wynoszą $Q = 130 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 15 - 9,8 \text{ m}$.

Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:

- pompa głębinowa typu G 80 IV - SG Mf - 18 c (SW-2),
- pompa głębinowa typu GC.3.05. 2,5 z silnikiem o mocy 13 kW (SW-1),
- 3 odżelaziacze $\varnothing 1200 \text{ mm}$,
- 3 odżelaziacze $\varnothing 1400 \text{ mm}$,
- 2 hydrofory o poj. 3.500 l każdy,
- sprężarka typu WAN-E,
- chlorator C-52,
- 2 wodomierze śrubowe MZ = 80 mm.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody.

- Wodociąg wiejski Płonka Strumianka.

Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych:

SW-1 o głębokości 62 m. i SW-2 o głębokości 65 m. i zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych ujęcia $Q = 92 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 12,2 \text{ m}$.

Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:

- 2 pompy głębinowe typu G-80 VI B o wydajności $60 \text{ m}^3/\text{h}$ każda,

- 4 odżelaziacze $\varnothing 1400 \text{ mm}$,
- 4 odmanganiacze $\varnothing 1400 \text{ mm}$,
- 3 hydrofory o pojemności 6300 l każdy,
- chlorator C-52
- sprężarki typu WAN-E,
- 2 wodomierze śrubowe $\varnothing 80 \text{ mm}$ i $\varnothing 100 \text{ mm}$,
- wodomierz sprzężony $\varnothing 100/40 \text{ mm}$.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody.

- Wodociąg wiejski Uhowo.

Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych

SW-3 o głębokości 50 m. i zatwierdzonych zasobach w kat. „B” $Q = 56 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s = 11 \text{ m}$.

SW-4 o głębokości 45 m. i $Q = 60,1 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 13 \text{ m}$.

Ujęcie pracuje w układzie podstawowo-awaryjnym.

Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:

- 2 pompy głębinowe typu G 80 s silnikiem o mocy 13-18 kW,
- 3 odżelaziacze \varnothing 1,2 m.,
- 2 hydrofory o pojemności 3000 l każdy,
- sprężarka powietrza typu KP-2,
- chlorator C-52.

Stacja wodociągowa pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody. W bieżącym 1998 r. wystąpiły problemy z utrzymaniem jakości wody podawanej z ujęcia do sieci.

7.6.6. Charakterystyka zakładowych i prywatnych ujęć wody.

a) Miasto

- Spółdzielnia Mleczarska w Łapach.

Ujęcie wody składa się z dwóch studni wierconych:

SW-1 o głębokości 39 m. i zatwierdzonych zasobach $Q = 48 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 4,5 \text{ m}$.,

SW-4 o głębokości 168 m. i wydajności $Q = 54 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 23 \text{ m}$.

Studnia SW-3 o głębokości 28,3 m. i wydajności $42 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 7,6 \text{ m}$. jest nieczynna i przeznaczona do likwidacji (decyzja Nr OSIV-7531/133/98 z dnia 26.X.1998 r. Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w zakresie likwidacji nieczynnej studni S.M. w Łapach).

Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:

- 2 pompy głębinowe typu G 100 IV B-SGMf-18e,
- zbiornik wyrównawczy o pojemności 60 m^3 ,
- 2 wodomierze \varnothing 100 mm (w obudowach studni) ,

w hydroforni nr 1,

-2 odżelaziacze \varnothing 1400 mm z mieszaczami wodno-powietrznymi \varnothing 500 mm,

-2 odmanganiacze \varnothing 1400 mm z mieszaczami wodno-powietrznymi \varnothing 500 mm

-3 hydrofory o pojemności 3.250 l każdy,

-2 pompy 80 PM 160 z silnikiem o mocy 7,5 kW,

-2 pompy 80 PM 200 z silnikiem o mocy 13 kW,

-wodomierz skrzydełkowy MZ-100 ,

w hydroforni nr 2,

-2 odżelaziacze \varnothing 1800 mm,

-2 odmanganiacze \varnothing 1800 mm,

-2 wodomierze MZ-50 (do poboru ilości pobieranej wody przez SKR i lecznicę zwierząt).

- Zespół Opieki Zdrowotnej w Łapach.

Ujęcie wody składa się ze studni wierconej o głębokości 22,4 m. i zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B” $Q = 16,82 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 5,0 \text{ m}$.

Szpital posiada połączenie do sieci miejskiej, z którego korzysta w sytuacjach awaryjnych.

Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:

- pompa typu G-60 z silnikiem 4,5 kW,
- 1 odżelaziacz $\varnothing 1200 \text{ mm}$ z mieszaczem wodno-powietrznym,
- hydrofor o pojemności 1000 l,
- 2-komorowy zbiornik betonowy o pojemności 25 m^3 każda komora,
- 3 pompy II stopnia typu S-43,
- sprężarka typu KP-2A o wydajności $6,7 \text{ m}^3/\text{h}$,
- 2 wodomierze śrubowe.

- Cukrownia „Łapy” S.A. w Łapach.

Zakład posiada 2 ujęcia: ujęcie wód podziemnych i ujęcie wody powierzchniowej.

Ujęcie wód podziemnych składa się z dwóch studni wierconych:

SW-1 A o głębokości 50,6 m. i SW-2 o głębokości 51 m. i zatwierdzonych zasobach ujęcia $Q = 60 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 3,2 \text{ m}$.

Urządzeniami do poboru i uzdatniania wody są:

- 2 pompy głębinowe typu G 100 III A-SGMf-18e,
- zbiornik wyrównawczy o pojemności 50 m^3 ,
- 2 pompy poziome typu PM-125,
- 2 odżelaziacze $\varnothing 1400 \text{ mm}$,
- hydrofor $\varnothing 1200 \text{ mm}$ (nieczynny),
- wodomierz śrubowy $\varnothing 100 \text{ mm}$,
- 2 wodomierze typu MZ-125 i MZ-80.

Ujęcie brzegowe wód powierzchniowych z rzeki Narwi znajduje się w km 290 + 400 biegu rzeki i składa się z:

-kanału otwartego (doprowadzalnik) o długości 95,6 m.,

-4 komory o wymiarach 1,0 x 1,3 m. szerokości 1,7 m. i wysokości 3,37 m.,

-4 zbiorniki czerpalne pomp z 4 pompowni diagonalnymi typu 25 D 17-2.

Maksymalny pobór wody z przepływu $SNQ = 3,35 \text{ m}^3/\text{sek}$ i wyższych nie może przekraczać $0,07 \text{ m}^3/\text{s}$ i $250 \text{ m}^3/\text{h}$.

- Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego w Łapach.

Ujęcie wody składa się z 3 studni wierconych:

SW-1 o głębokości 42 m. i zatwierdzonych zasobach $Q = 69 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 12 \text{ m}$,

SW-2 o głębokości 46 m. i $Q = 80 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 14 \text{ m}$,

SW-3 o głębokości 50 m. i $Q = 55 \text{ m}^3/\text{h}$ przy $s = 16 \text{ m}$.

Studnie SW-1 i SW-2 stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę, SW-3 - awaryjna.

Urządzeniami ujęcia i stacji wodociągowej są:

- 2 pompy głębinowe typu G 80 II B (SW-1 i SW-2),
- pompa głębinowa typu CYMU 1105 (SW-3),

- wieża ciśnień o wysokości 20 m. wyposażona w 2 zbiorniki o pojemności 140 m³ i 270 m³,
- hydrofor o poj. 2000 l,
- 3 wodomierze śrubowe Ø 100 mm.

- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Łapach.
Ujęcie składa się ze studni głębinowej o głębokości 29,0 m. i zatwierdzonych zasobach w kat. „B” Q = 50 m³/h.
- Szkoła Podstawowa Nr 2 ul. Piękna - 1 studnia o wydajności 10,5 m³/h.
- Piekarnia i Wytwórnia Wód Gazowanych - 2 studnie podstawowe o wydajności 18,7 m³/h i awaryjna.

b) **Gmina**

- Zakład Utylizacyjny w Bokinach.
Ujęcie składa się z dwóch studni wierconych o wydajności Q = 25 m³/h i Q₂ = 31 m³/h.
- Gospodarstwo rolne Ob. Tadeusza Roszkowskiego w Gaśówce Osse.
Ujęcie składa się ze studni wierconej o głębokości 27,2 m. i wydajności Q = 6,0 m³/ godz. przy s = 2,75 m.

7.6.7. **Pozwolenie wodno-prawne i ustalone strefy ochronne ujęć wody.**

a) Komunalne ujęcia wody.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łapach posiada pozwolenia wodno-prawne na eksploatację i pobór wody wydane przez Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku;

-decyzja Nr OS.II.6210/90/96 z dnia 8 sierpnia 1996 r. ważna do 31.12.2000r. dotyczy ujęć miejskich w Łapach, ustala strefę ochrony bezpośredniej o

promieniu 8 m. wokół studni (zmniejszony wymiar strefy wokół studni przy ul. Spółdzielczej) i strefę ochrony pośredniej zewnętrznej wspólną dla ujęcia przy ul. Płonkowskiej i Łapy - Osse w granicach określonych w części graficznej studium,

-decyzja Nr OS.II.6210/68/92 z dnia 2 grudnia 1992 r. ważna do 30 listopada 2002 r. dot. wodociągu wiejskiego w Bokinach, ustala strefę ochrony bezpośredniej w promieniu 8 m. wokół studni. Strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej nie wyznaczono ze względu na korzystne warunki hydrogeologiczne,

-decyzja Nr OS.II.6210/144/96 z dnia 21 grudnia 1996 r. ważna do 30.06.2002 roku, dot. wodociągu wiejskiego w Daniłowie Dużym, ustala strefy ochrony bezpośredniej o promieniu 8 m. wokół każdej studni uznając wygrodzony teren stacji wodociągowej za teren ochrony bezpośredniej, strefy ochrony pośredniej

nie są wymagane z uwagi na korzystne warunki hydrogeologiczne w aspekcie ochrony wód.

- decyzja Nr OS.II.6210/40/95 z dnia 30 marca 1995 r. ważna do 31.03.2005 r., dot. wodociągu wiejskiego Płonka Strumianka, ustala strefy ochrony bezpośredniej w promieniu 8 m. wokół każdej studni oraz strefę ochrony pośredniej zewnętrznej w granicach określonych w części graficznej studium,
- decyzja Nr OS.II.6210/68/94 z dnia 7 listopada 1994 r. ważna do 31.12.2000 r., dot. wodociągu wiejskiego w Uhowie, ustala strefy ochrony bezpośredniej w promieniu 8 m. wokół każdej studni i strefę ochrony pośredniej zewnętrznej w granicach określonych w części graficznej studium.

b) Zakładowe i prywatne ujęcia wody

Pozwolenia wodno-prawne ustalające strefy ochrony pośredniej zakładowych ujęć wody posiadają:

- Spółdzielnia Mleczarska w Łapach - decyzja Nr OS.II.6210/24/96 z dnia 15 lutego 1996 r, ważna do 31.03.1999 r. ustala strefę ochrony pośredniej zewnętrznej dla studni SW-1 w granicach oznaczonych w części graficznej studium.
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Łapach - decyzja Nr OS.II.6210/14/93 z dnia 30 marca 1993 r. ważna do 31 marca 2003 r., ustala strefę ochrony pośredniej wewnętrznej w odległości 47 m. od środka studni w kierunku napływu oraz 13,3 m. jako wysokość trójkąta równoramiennego ograniczającego studnię, teren ochrony pośredniej zewnętrznej wyznaczony został w granicach strefy wewnętrznej przedłużony na kierunku napływu do długości 150 m. Wyznaczone strefy ochronne ujęcia mieszczą się w granicach administracyjnych szpitala.
- Cukrownia „Łapy” S.A. w Łapach - decyzja Nr OS.II.6210/118/96 z dnia 31 października 1996 r. ważna do 30.09.2001 r, ustala strefę ochrony zewnętrznej ujęcia głębinowego na obszarze wyznaczonym granicami:
 - granicą północną jest teren Cukrowni i przyległych do niej osadników wapna oraz północny skraj zabudowy wsi Łapy - Łynki,
 - granicę wschodnią stanowią grunty orne kolonii Dębowina oraz teren magazynu sprzętu rolniczego,
 - granicę południową stanowi kompleks leśny wzdłuż Sokołowskiego Gościńca,
 - granicę zachodnią stanowi wieś Kołpaki oraz grunty orne tej wsi i wsi Łapy Łynki.

Granice strefy zostały oznaczone w części graficznej studium.

Strefa ochrony pośredniej powierzchniowego ujęcia wody wyznaczona została o promieniu 300 m. i została oznaczona w części graficznej studium.

- Gospodarstwo rolne Ob. Tadeusza Roszkowskiego w Gąsówce Osse - ustalono w dokumentacji hydrogeologicznej granice strefy ochrony pośredniej

ujęcia głębinowego o promieniu 28 m. wokół studni (20 m. od strefy ochrony bezpośredniej ustalonej w promieniu 8 m. od studni). Granice strefy pośredniej oznaczono w części graficznej studium.

Na terenie ochrony pośredniej ujęć wody zabrania się:

- wprowadzenia ścieków do wód powierzchniowych i ziemi,
- rolniczego wykorzystania ścieków,
- przechowywania i składowania odpadów promieniotwórczych i toksycznych,
- lokalizowania wysypisk i wylewisk,
- lokalizowania obiektów szczególnie uciążliwych,
- lokalizowania obiektów mogących wpłynąć na pogorszenie stanu środowiska bez wcześniejszego opracowania oceny oddziaływania na środowisko.

7.6.8. Ocena wydajności istniejących komunalnych ujęć wody.

Wodociągi komunalne w mieście i gminie pracują w układzie jednostopniowego pompowania wody (nie posiadają zbiorników wyrównawczych) i wydajność ujęcia powinna zapewnić maksymalne godzinowe pobory wody.

Analizę wykorzystania poszczególnych ujęć wody w roku 1996 i 1997 obrazuje tabela:

Tabela nr 65

Wyszczególnienie	Rok	Wodociąg miejski ul Spółdzielcza + Długa+Płonkowska	Wodociąg Łapy Osse	Wodociąg Bokiny	Wodociąg Daniłowo Duże	Wodociąg Płonka Strumianka	Wodociąg Uhowo
Pobór wody z ujęcia w ciągu roku m ³ /rok	1996	875963	78308	5066	86542	102583	62725
	1997	795415	28661	9256	82047	164046	54437
Pobór wody z ujęcia średniodobowy m ³ /d	1996	2393,3	214,0	13,8	236,5	281,0	171,8
	1997	2179,2	78,5	25,4	224,8	449,4	149,1
Pobór wody z ujęcia maks. Godzinowy m ³ /h	1996	239,3	21,4	1,73	29,6	35,1	21,5
	1997	217,9	7,8	3,2	28,0	6,2	18,6
Zatwierdzone zasoby ujęcia m ³ /h		257,8	27,0	27,0	130,0	92,0	60,0

1	2	3	4	5	6	7	
Wykorzystanie zatwierdzonych zasobów w czasie rozbiórów max godzinowych %	1996	92,8	79,2	6,4	22,8	38,1	35,8
	1997	84,5	29,0	11,7	21,5	61,1	31,0

Wykorzystanie zatwierdzonych zasobów 3 ujęć miejskich, współpracujących ze sobą, w 1996r. wynosiło w dobie maksymalnego rozbioru ok.93%, w 1997r. zmalało do 84,5%. Ujęcie miejskie Łapy Osse w 1996r. było wykorzystane w ok.80% a w 1997r. zmalało do ok.30% w związku z wykonaniem spinki z wodociągiem w Płonce Strumiance, gdzie wykorzystanie wzrosło z ok.38% do 61%.

W pozostałych 3 wodociągach wiejskich wykorzystanie ujęć kształtowało się w 1996r. od 6,4% w Bokinach, 22,8% w Daniłowie Dużym do 35,8% w Uhowie. W 1997r. nieznacznie wzrosło w Bokinach do 11,7%, a spadło w Daniłowie Dużym do 21,5% i Uhowie do 31%.

Małe wykorzystanie istniejących wodociągów wiejskich wynika z faktu, że nie wszystkie budynki w zwodociągowanych wsiach podłączone są do sieci wodociągowej. Klasa wyposażenia mieszkań w wielu wypadkach jest

niska, gdyż brak było kanalizacji sanitarnej. Ponadto gospodarstwa domowe podłączone do sieci wodociągowej swoje zapotrzebowanie na wodę, zwłaszcza do hodowli zwierząt i gospodarki roślinnej pokrywają również z istniejących studni kopanych.

7.6.9. Badania hydrogeologiczne w kat. „B” zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych dla potrzeb nowego ujęcia miejskiego.

W południowo-wschodniej części miasta zostały przeprowadzone badania hydrogeologiczne dla potrzeb nowego miejskiego ujęcia wody. Zatwierdzone zasoby w kat. „B” w tym rejonie wynoszące 550 m³/h dla projektowanych 6 otworów.

W rejonie Łapy - Wity i Łapy - Szolajdy odwiercone zostały trzy studnie głębinowe o łącznej wydajności 256 m³/h w tym studnia nr 1 o wydajności 126 m³/h na terenie przewidzianym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod stacją wodociągową oraz nr 2 o wydajności Q = 90 m³/h i Nr 3 o wydajności Q = 40 m³/h. Studnie ujmują wodę z III warstwy wodonośnej występującej w utworach piaszczysto-żwirowych. Miąższość tej warstwy wynosi średnio około 17,0 m. Woda występuje tu pod ciśnieniem artezyjskim i jej zwierciadło stabilizuje się od 0,6 m. do 4,0 m. nad poziomem terenu. Warstwa wodonośna izolowana jest o powierzchni terenu utworami słabo przepuszczalnymi glin zwałowych o miąższości 20-42 m.

Jakość wody z otworów studziennych charakteryzuje się ponadnormatywną zawartością związków żelaza (1,0 - 1,9 mg Fe/l) i manganu (0,08 - 0,11 mg Mn/l) oraz barwy. Pozostałe parametry fizyko-chemiczne i bakteriologiczne nie budzą zastrzeżeń.

7.6.10. Ogólna ocena zaopatrzenia w wodę.

a) Miasto

Istniejące 3 ujęcia wody na terenie miasta współpracujące ze sobą, są wykorzystywane w dobie maksymalnych rozbiorów w granicach swoich możliwości produkcyjnych. Spadek poboru wody trwający od 1992 r. spowodował, iż wodociąg miejski może jeszcze pokryć potrzeby mieszkańców. Brak jednak rezerwy może spowodować barierę w dalszym rozwoju miasta.

b) Gmina

Rozwój scentralizowanych systemów zaopatrzenia wsi w wodę należy uznać za dobry. Około 97 % mieszkańców gminy może korzystać z wody wodociągowej, gdyż taki odsetek ludności mieszka w zwodociagowanych wsiach.

Wydajność wodociągów znacznie przekracza aktualne pobory wody i istnieje rezerwa od 40 % do ok. 90 %. Jednak ujęcie wody w Bokinach

nie ma studni awaryjnej, co nie zapewnia dostaw wody w przypadku awarii studni.

Dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę oraz wolne moce w źródłach wody są atutem rozwojowym gminy.

7.7. Odprowadzenie i oczyszczenie ścieków

7.7.1. Kanalizacja sanitarna

a) Miasto

Rozwój kanalizacji sanitarnej w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 66

Wyszczególnienie	Stan na koniec roku							
	1985	1990	1991	1993	1994	1995	1996	1997
1	2	3	4	6	7	8	9	10
Długość sieci kanalizacji sanitarnej w km	10,6	14,6	16,0	16,3	16,5	16,5	17,7	18,0
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych w st.	80	250	378	976	1109	1178	1285	1388
% ludności korzystającej z kanalizacji %	51,0	54,3	55,5	60,2	61,2	61,8	63,0	63,6
Miejsce w województwie pod względem procentowej ilości mieszkańców korzystających z kanalizacji %	6	6	6	5	3	4	4	4

W roku 1985 do kanalizacji sanitarnej odprowadzane były ścieki przede wszystkim z budynków wielorodzinnych. W latach późniejszych sukcesywnie podłączone były budynki mieszkalne jednorodzinne. Od 1985 roku ilość budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji wzrosła o 1.308 szt. czyli 17,35 razy.

Ilość mieszkańców korzystających z kanalizacji sanitarnej przybyło 12,6 % ogółu ludności miasta.

Na tle miast województwa białostockiego Łapy zajmują od trzech lat 4 miejsce pod względem procentowej ilości mieszkańców korzystających z kanalizacji ze wskaźnikiem 63,6 %, poniżej średniego wojewódzkiego wynoszącego 75 %.

b) Gmina

Do 1997 roku na terenie gminy nie było scentralizowanych systemów kanalizacji sanitarnej. Ścieki odprowadzane były do urządzeń lokalnych i wywożone na wylewisko w Uhowie, zatem do studzienki na kanale sanitarnym a od dwóch lat do punktu zlewnego przy oczyszczalni w Łapach.

W 1997 r. rozpoczęto kanalizowanie wsi Uhowo. Wybudowano 1.155 m. kanału sanitarnego w ulicy Mickiewicza i Rzecznej, 2 przepompownie: główna zlokalizowana przy starej drodze Uhowo - Łapy i siecią na końcu ul. Mickiewicza oraz 428 m. kanału tłoczego w tej ulicy i kanał tłoczny od przepompowni głównej do kanalizacji sanitarnej w mieście Łapy. We wsi Szolajdy wykonano 1.300 m. kanałów grawitacyjnych,

przepompownię ścieków i 1.336 m. kanału tłoczego do kanalizacji sanitarnej w mieście. Ścieki z obu wsi będą oczyszczane na miejskiej oczyszczalni ścieków.

7.7.2. Oczyszczalnie ścieków.

Miasto Łapy posiada mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków opartą na metodzie osadu czynnego o przepustowości 7.000 m³/d.

Urządzeniami oczyszczającymi ścieki są:

- przepompownia z kratą z mechanicznym zgarniaczem skratek z czterema pompami pionowymi o wydajności 140 m³/h.
- piaskowni trzykomorowy o długości L = 18 m.,
- komora wstępnego napowietrzania o pojemności użytkowej V = 675 m³ z areatorem powierzchniowym AP - 2000,
- dwa osadniki wstępne radialne o przepływie poziomym,
- dwie komory napowietrzania II° o wymiarach 28 x 15 m.,
- dwa osadniki wtórne radialne,
- pompownia osadu recyrkulowanego z 4 pompami o wydajności Q = 140 m³/h,
- zagęszczacz osadów średnicy 5 m. o pojemności całkowitej 110 m³ i pojemności części osadowej 20 m³,
- dwa otwarte baseny fermentacyjne (OBF) o średnicy 25 m. i pojemności 2.800 m³ każdy,
- poletka do suszenia osadów o powierzchni całkowitej 6000 m²,
- pompownia wielofunkcyjna z 2 pompami do wód nadosadowych o wydajności 70 m³/h, 2 pompami osadu surowego o wydajności 140 m³/h i 3 pompami do mieszania osadu w OBF-ach o wydajności 140 m³/h.

Ilość ścieków dopływająca do oczyszczalni w 1996 r. wynosiła 1.645.960 m³/ rok i średniodobowo $Q_{\text{śr d}} = 4.497 \text{ m}^3/\text{d}$.

Średniodobowa ilość ścieków w poszczególnych miesiącach była różna najmniejsza $Q_{\text{śr d}} = 3.202 \text{ m}^3/\text{d}$ w styczniu i największa $Q_{\text{śr d}} = 5.725 \text{ m}^3/\text{d}$ w maju.

W roku 1997 ilość ścieków wynosiła 1.625.200 m³/ rok i średniodobowo $Q_{\text{śr d}} = 4.453 \text{ m}^3/\text{d}$. Najmniej ścieków dopływało w miesiącu lutym $Q_{\text{śr d}} = 4000 \text{ m}^3/\text{d}$ a najwięcej w lipcu $Q_{\text{śr d}} = 5.641 \text{ m}^3/\text{d}$.

Oczyszczalnia przyjmuje ścieki socjalno-bytowe z terenu miasta oraz ścieki z zakładów przemysłowych: Spółdzielni Mleczarskiej, Cukrowni, Z.N.T.K.

Przeprowadzone badania ścieków wykazują, że redukcja zanieczyszczeń w poszczególnych wskaźnikach wynosi: B2T₅ 95-96 %, zawiesina 93 -94 %, CHZT - 87 - 90 %, azot amonowy - 32,5 - 73 %, azot ogólny - 36 % - 46 %, fosfor - 34 % - 37 %. Przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń występują we wskaźnikach związków azotu i fosforu, ponieważ technologia zastosowana na oczyszczalni nie jest przystosowana do redukcji związków biogenych.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Łapach zajmujący się eksploatacją oczyszczalni i kanalizacji sanitarnej, przystąpił do realizacji modernizacji oczyszczalni. Została opracowana dokumentacja, w której przyjęta technologia przystosowana jest do redukcji związków biogenych, a przepustowość oczyszczalni zostanie zwiększona do $Q_{\text{śr d}} = 10.000 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{max d}} = 13.000 \text{ m}^3/\text{d}$. W ilości ścieków uwzględniono ścieki z Cukrowni

$Q_{\text{śr d}} = 2000 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{max d}} = 2.600 \text{ m}^3/\text{d}$, średnio z 12 godzin dziennych w dobie max przepływu $150 \text{ m}^3/\text{h}$.

Zakład posiada pozwolenie wodno-prawne na wykonanie, rozruch technologiczny i wstępną eksploatację urządzeń oczyszczających wchodzących w skład modernizowanej oczyszczalni ścieków w Łapach.

- decyzja NR OS.II 6210/83/97 z dnia 17 kwietnia 1997 r. Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku ważna do 30.04.2000 r.

7.7.3. Kanalizacja deszczowa

Miasto Łapy posiada kanalizację deszczową o średnicy kanału od 0,3 m. do 1,4 m. o łącznej długości ok. 11 km. Wody opadowe odprowadzane są do cieków znajdujących na terenie miasta bezpośrednio kanałami deszczowymi, bez urządzeń podczyszczających.

Występują przypadki podłączenia do kanalizacji deszczowej ścieków sanitarnych z budynków mieszkalnych.

7.7.4. Ogólna ocena gospodarki ściekowej.

a) Miasto

Gospodarka ściekowa na terenie miasta ulega systematycznej poprawie, jednak skanalizowanie miasta jest znacznie mniejsze od jego zwodociągowania. Długość kanalizacji sanitarnej stanowi około 55 % długości sieci wodociągowej. Połączenia kanalizacyjne do budynków mieszkalnych stanowią około 75 % połączeń wodociagowych. Tereny zabudowy mieszkaniowej leżące w strefach ochrony pośredniej ujęć wody w mieście skanalizowane są tylko częściowo.

Miejska oczyszczalnia ścieków posiada nieznaczna rezerwę około 18 % jej przepustowości. Stężenia zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych w podstawowych wskaźnikach zanieczyszczeń : BZT₅, CHZT zawiesiny utrzymują się poniżej stężeń dopuszczalnych, jednak technologia oczyszczalni nie jest przystosowana do redukcji związków biogenych. Podjęte działania w zakresie modernizacji oczyszczalni i ich realizacja rozwiąże sprawę oczyszczenia ścieków, co wpłynie na możliwość dalszego rozwoju miasta i gminy.

b) Gmina

Stan gospodarki ściekowej na terenie gminy należy ocenić jako nie zadowalający. Przy zwodociągowaniu 22 wsi, kanalizację sanitarną posiadają 2 tj. tylko 9 %. Brak jest kanalizacji sanitarnej w strefie ochrony pośredniej wiejskich ujęć wody w Uhowie i Płonce Strumiance.

Ścieki gromadzone w zbiornikach, które często nie są szczelne mogą powodować negatywny wpływ na środowisko w postaci skażenia gleby i wody.

Rozwiązanie problemu odprowadzenia i oczyszczenia ścieków z terenów wiejskich jest sprawą pilną, gdyż stanowi to barierę w rozwoju gminy.

7.8. Gospodarka odpadami stałymi

7.8.1. Miejsko-gminne wysypisko odpadów stałych

Miejsko-gminne wysypisko odpadów stałych zlokalizowane jest około 1,5 km od wsi Uhowo na działce o powierzchni 2,2 ha położonej pośród kompleksu leśnego. Od strony północnej, zachodniej i południowej wysypisko otoczone jest lasem sosnowym o charakterze boru suchego. Od strony wschodniej przylega działka o powierzchni 3.05 ha przeznaczona pod rozbudowę wysypiska. Wysypisko funkcjonuje od 1975 roku. Zaopatrzone zostało w zaplecze bytowo-gospodarcze, doprowadzone energię elektryczną - obecnie jest zdemontowane. Gospodarkę wodno-ściekową rozwiązano lokalnie poprzez dowóz wody pitnej. Odprowadzenie ścieków do zbiornika lokalnego. Droga do wysypiska jest utwardzona o dobrym stanie technicznym.

Ekranizację dna wysypiska wykonano poprzez wielowarstwowe utwardzenie gruntu gliniasto-piaszczystego. Odpady składowane są nieselektywnie do dołów o głębokości 1,5 m. Wysokość składowania 3.0 m. Średnia roczna ilość składowanych odpadów 10 - 14 tys. m³. Do końca 1997 r. nagromadzono 255.320 m³ odpadów (136.400 t)

W roku 1992 wykonano 2 pirometry P.-1 i P.-2 do obserwacji rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń z terenu wysypiska.

Opracowana została dokumentacja na rozbudowę wysypiska. Z działki o pow. 3,03 ha przeznaczonej w planie miejscowym zagospodarowania przestrzennego gminy Łąpy pod rozbudowę wysypiska, po przeprowadzonych badaniach hydrogeologicznych i opracowaniu „Oceny oddziaływania na środowisko” wybrano do celów projektowych tylko część północną o powierzchni 1,74 ha. Pozostała część działki 1,3 ha została oceniona negatywnie pod przyszłą rozbudowę z uwagi na niedogodne warunki gruntowo-wodne.

Do bezpośredniej eksploatacji przeznacza się około 1,1 ha. Pozostała część działki to droga dojazdowa wewnętrzna z placem manewrowym - 846 m² i pas bezpieczeństwa wzdłuż projektowanej działki o szerokości od 10 m. do 7 m. - pow. 2.369,5 m².

Projekt przewiduje podział wysypiska na 2 sektory i realizację etapowo oraz zabezpieczenie dna geomembraną PEHD o grubości 2 mm, ułożenie sieci na ocieki zakończoną odstojnikiem, wykonanie rowu paskowego od strony drogi dojazdowej wewnętrznej i ciągu drenażowego od strony lasów do odprowadzenia wód osadowych, które będą zbierane w zbiorniku szczelnym o pojemności 15 m³, wykonanie ogrodzenia z siatki o wysokości 2,10 m.

7.8.2. Wiejskie wysypiska odpadów stałych.

Na terenie gminy w 10 wsiach są wyznaczone działki z przeznaczeniem pod wysypiska wiejskie. Ogólna powierzchnia terenu przewidywana pod

eksploatację terenu wysypisk wiejskich wynosi 9,64 ha. wysypiska znajdują się w następujących wsiach:

- Bokiny	pow. 1,0 ha	
- Daniłowo Duże	2,12 ha	
- Gąsówka Oleksin	0,06 ha	wypełnione przewidziane do rekultyw.
- Gąsówka skwarki	0,65 ha	
- Łupianka Stara	1,12 ha	
- Łupianka Nowa	0,45 ha	
- Płonka Strumianka	1,0 ha	
- Wólka Woniewska	0,82 ha	
- Uhowo	1,62 ha	
- Rożki Włodki	0,8 ha	wysypisko do likwidacji z uwagi na lokalizację w strefie ochrony pośredniej wiejskiego ujęcia wody w Płonce Strumiance.

7.8.3. System gromadzenia, wywozu i unieszkodliwiania odpadów stałych

Na terenie miasta i gminy odpady gromadzone są nieselektywnie. Wywozem odpadów z terenu miasta zajmuje się na podstawie podpisanych umów z mieszkańcami i zakładami Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Łapach oraz firmy z m. Białegostoku „As twa” i „Czyścioch”. Odpady wywożone przez PGKiM w Łapach trafiają na miejsko-gminne składowisko eksploatowane przez tą firmę. Nie posiada ono stałego dozoru. Rozplantowanie, ugniatane i przykrywanie warstwą izolacyjną nagromadzonych odpadów odbywa się w zależności od potrzeb. Wysypiska wiejskie również nie posiadają stałego dozoru a ich porządkowanie odbywa się 2 razy w roku. Wywozem odpadów na wysypiska wiejskie mieszkańcy wsi zajmują się we własnym zakresie Rada Miejska w Łapach podjęła w dniu 20 lutego 1997 r. Uchwałę Nr XXX/284/97 w sprawie zasad utrzymania porządku i czystości na terenie Gminy Łapy.

7.8.4. Ogólna ocena gospodarki odpadami stałymi.

Istniejące miejsko-gminne wysypisko odpadów stałych w Uhowie wymaga rozbudowy. Opracowana dokumentacja spełnia obowiązujące wymogi ochrony środowiska i wykonanie wysypiska oraz jego późniejsza eksploatacja zgodnie z założeniami projektowymi rozwiąże problem unieszkodliwienia odpad stałych.

Na terenach wiejskich wyznaczone są działki z przeznaczeniem na wysypiska wiejskie w 10 wsiach z tego w dwóch należy zaniechać wywozu odpadów i dokonać rekultywacji. Składowanie odpadów na wysypiska odbywa się w sposób niekontrolowany, bez przystosowania terenu do tych potrzeb. Może to wywierać negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze w postaci skażenia gleby, wody i powietrza.

Na wysypiska wywożone są również odpady, które mogą być wykorzystane jako surowce wtórne, gdyż nie jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów. Ogólnie należy stwierdzić, że gospodarka odpadami w Gminie Łapy nie spełnia wszystkich wymogów zawartych w nowych przepisach prawnych - ustawa z dnia 27 czerwca 1997r. o odpadach (Dz. U Nr 96 poz. 529 z 1997r.) i ustawie z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminie (Dz. U Nr 132 poz. 622 z 1996r.)

8. Syntetyczna ocena poziomu zaspokojenia potrzeb ludności i zagospodarowania miasta i gminy - stan w 1997 r.

Tabela nr 67

l.p.	Wskaźniki, wielkości	Województwo			Miasto Łapy		Gmina Łapy	
		ogółem	miasto	wieś	wskaźn. wielkości	udział % 6:4	wskaźn. wielkości	udział % 8:5
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Powierzchnia w ha	1.005.464	51.150	954.314	1.190	2,3	10.277	1,1
2	Ludność w tym kobiety	701.684 359.779	451.328 235.658	250.356 124.121	17.550 8.918	3,9 3,8	6.806 3.428	2,7 2,8
3	Kobiety na 100 mężczyzn	105	109	98	103	94,5	101	103,1
4	Gęstość zaludnienia M/ km ²	70	882	26	1.475	167,2	59	226,9
5	Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,3	1,7	-3,7	2,2	129,4	- 4,7	127,0
6	Pracujący w gospodarce narodowej	146.249	125.615	20.634	4.478	3,6	311	1,5
7	Bezrobotni	27.150	18.097	9.053	994	5,5	298	3,3
8	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	183.790 26,2	121.698 27,0	62.092 24,8	5.127 29,2	4,2 108,1	1.734 25,5	2,8 102,8
9	Ludność w wieku produkcyjnym	405.144 57,7	274.343 60,8	130.801 52,2	10.396 59,2	3,8 97,4	3.690 54,2	2,8 103,8
10	Ludność w wieku poprodukcyjnym	112.750 16,1	55.287 12,2	57.463 23,0	2.027 11,6	3,7 95,1	1.382 20,3	2,4 88,3
11	Mieszkań na 1000 mieszkańców	324	325	323	291	89,5	273	84,5
12	Pow. użytkowa mieszkań w tys. m ²	13.897.346	8.230.429	4.666.917	310.890	3,8	141.487	3,3
13	Ilość osób na izbę	0,83	0,82	0,84	0,86	104,9	0,91	108,3
14	M ² pow. użyt. na 1 osobę	20,2	18,8	22,8	18,5	98,4	21,0	9,2
15	Uczniowie szkół podstawowych na 1000	127,3	140,3	100,2	162,8	116,0	91,5	91,3

	mieszkańców							
16	Lekarze na 10 tys. mieszkańców	29,3	43,3	4,2	33,6	77,6	-	-
17	Lekarze dentyści na 10 tys. mieszkańców	6,0	8,0	2,3	7,4	92,5	-	-
18	Łóżka szpitalne na 10 tys. mieszkańców	60,1	-	-	62,4	m.i gm.	-	103,8
19	Księgozbiór w bibliotekach na 1000 mieszkańców	3.216	3.028	3.554	5.057	167,0	4.400	123,8
20	Czytelnicy na 1000 M	163	193	108	379	196,4	123	113,9
21	Wypożyczalnie na 1 czytelnika	22,5	22,0	24,0	19,7	89,5	22,0	91,7
22	Abonenci telef. na 1000 M.	221,4	284,3	108,0	239,7	84,3	119,6	110,7
23	Użytki rolne w ha w granicach administracyjnych	586.265	27.624	559.641	489	1,8	7.384	1,3
24	Plony zbóż podstawowych w dt/ha w tym: pszenicy żyta	24,4 28,4 21,6	250 m. i gmina 21,6 m. i gmina 21,4 m. i gmina		24,7 26,4 23,0	m. i gm. m. i gm. m. i gm.	- - -	98,8 122,2 107,5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
25	Plony ziemniaków w dt/ha	162	159 m. i gmina		180	m. i gm.	-	113,2
26	Bydło na 100 ha użytków rolnych w gosp. indywid. W tym krowy na 100 ha uż. rol. - 1996 r.	52,3 26,5	27,0 14,0	55,1 27,9	19,9 8,1	73,7 57,9	63,5 32,2	133,8 207,5
27	Trzoda chlewna na 100 ha użytków rolnych w gosp. indywid. - 1996 r.	60,3	52,9	61,2	37,7	71,3	96,1	157,0
28	Zużycie wody na 1 mieszkańca w m ³	31,6	40,9	14,8	28,7	70,2	24,1	162,8
29	Gęstość dróg publ. o twardej nawierzchni w km/100 km ²	54,4	163,8	48,8	245,6	149,9	69,0	141,4
30	Gęstość dróg publicznych o nawierzchni ulepszonej w km / 100 km ²	32,1	137,2	26,9	227,3	165,7	46,9	174,3
31	% ludności miasta korzystających z wody wodociągowej	-	89,9	-	78,0	86,8	-	-
32	% ludności miasta korzystających z kanalizacji sanitarnej	-	75,0	-	63,6	84,8	-	-
33	% zwodociagowanych wsi	-		65,3	-	-	91,7	140,4
34	% zwodociagowanych mieszkań	-		53,5	-	-	83,4	155,9
35	Dochody budżetu gmin w tys. zł	610.602,4	129.911 m. i gm.		15.288,7 m. i gm.			11,8
36	Wydatki na inwestycje w tys. zł	138.792,7	29.658,1 m. i gm.		2.240,5 m. i gm.			7,6
37	Udział inwestycji w wydatkach	22,5	22,4 m. i gm.		14,6 m. i gm.			
38	Zalesienia w % powierzchni	32,0	19,6	32,6	6,6	33,7	15,2	46,6

9.Elementy zagospodarowania przestrzennego o charakterze ponadlokalnym

Elementami o charakterze i zasięgu ponadlokalnym wymagającymi uwzględnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Łapy są elementy wynikające ze studium zagospodarowania przestrzennego województwa białostockiego i dotyczące:

- celów i kierunków polityki przestrzennej państwa na obszarze miasta i gminy Łapy,
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych wynikających z polityki przestrzennej.

9.1.Cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze miasta i gminy Łapy

9.1.1. Ochrona i kształtowanie środowiska poprzez:

- zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego województwa,
- zachowanie obszarów i obiektów prawnie chronionych,
- ochrona środowiska oraz warunków życia i zdrowia ludzi.

9.1.2.Zapewnienie sposobów użytkowania obiektów zabytkowych gwarantujących ich utrzymanie w dobrym stanie technicznym.

9.1.3. Polityka rozwoju rolnictwa

Gminę Łapy zakwalifikowano do II rejonu agrarnego aglomeracji białostockiej, będący zapleczem żywnościowym m. Białegostoku - zajmujący się głównie produkcją ogrodnictwem, sadownictwem, chowem bydła mlecznego oraz uprawą zbóż ziemniaków i chowem trzody chlewnej.

9.1.4. Polityka przestrzenna województwa w zakresie gospodarki wodnej, ściekowej i odpadów zakłada:

- ochronę zasobów wód podziemnych,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście, w którym zakłada się rozbudowę sieci wodociągowej z umożliwieniem korzystania z niej ok. 100% mieszkańców, poprzez modernizację miejskiej oczyszczalni ścieków i rozbudowę kanalizacji sanitarnej z objęciem całej zwartej zabudowy,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach wiejskich, w których zakłada się zwodociągowanie 100% wsi, z priorytetem na obszarze chronionym Narwiańskiego Parku Narodowego,
- rozwiązanie problemu gospodarki odpadami stałymi na terenach wiejskich z priorytetem na obszarze chronionym Narwiańskiego Parku Narodowego.

9.1.5.Polityka przestrzenna województwa w zakresie komunikacji zakłada doskonalenie funkcjonowania i poprawę warunków komunikacji poprzez:

- dostosowanie stanu technicznego dróg i układu drogowego do zmieniających się potrzeb komunikacyjnych,
- zapewnienie w pierwszej kolejności połączeń komunikacyjnych między sąsiednimi gminami drogami o nawierzchni twardej ulepszonej,
- przejęcie w zarząd administracji samorządowej (w przypadku zmiany ustawy o drogach publicznych) dróg wojewódzkich mających wyraźny charakter lokalny o następujących numerach: 03474, 03478, 03479, 03480, 03483, 03484, 03485, 03487, 03490, 03517 i 03600,
- dostosowanie linii kolejowych do zmieniających się potrzeb przewozowych oraz modernizacja umożliwiająca kursowanie pociągów z prędkością 160 km/h na magistralnej linii,
- utrzymanie dostępności ca 2 km do przystanków autobusowych.

9.1. 6. W zakresie energetyki i telekomunikacji:

- w celu dostosowania systemu elektroenergetycznego do potrzeb wynikających z długofalowego rozwoju zagospodarowania miasta i gminy konieczna jest modernizacja i rozbudowa sieci SN 15 kV w oparciu o możliwości stacji transformatorowo-rozdzielczej RPZ 110/15 kV w Łapach,
- w celu wzmocnienia układu energetycznego województwa zakłada się budowę linii elektroenergetycznych WN 400 kV relacji stacja NAREW - EŁK - ALYTUS - „NAREW” - OSTROŁĘKA oraz WN 110 kV „NAREW” - SOKOŁY woj. łomżyńskie, których trasa przebiega przez gm. Łapy,
- zapewnienie zaopatrzenia odbiorców w gaz poprzez rozbudowę systemu średniego ciśnienia,
- utrzymanie istniejących urządzeń ciepłowniczych oraz rozbudowa i modernizacja urządzeń w kierunku zapewnienia niezbędnej ilości ciepła, poprawy funkcjonowania i zmniejszenia uciążliwości dla środowiska,
- zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu telekomunikacyjnego poprzez rozbudowę linii abonenckich na bazie istniejących urządzeń (centrali cyfrowej i linii światłowodowych).

9.2. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych wynikających z polityki przestrzennej państwa.

1. Zabezpieczenie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i planach miejscowych warunków funkcjonowania elementów systemu przyrodniczego województwa: dolin rzecznych Narwi, Awissy, Szerokiej Strugi i innych mniejszych cieków oraz kompleksów leśnych.
2. Opracowanie planu ochrony Narwiańskiego Parku Narodowego.
3. Sukcesywne zalesianie gruntów marginalnych zgodnie z granicami polno-leśnymi i Krajowym Programem Zwiększania Lesistości.
4. Utrzymanie nienaruszalnych przepływów biologicznych rzeki Narwi, Awissy, Szerokiej Strugi i pozostałych cieków.
5. Odprowadzanie do wód powierzchniowych i gruntowych ścieków sanitarnych i przemysłowych oczyszczonych w stopniu zapewniającym utrzymanie obowiązującej klasy czystości tych wód.
6. Zwiększanie udziału proekologicznych paliw w ciepłownictwie scentralizowanym i indywidualnym.

7. Określenie zasad i warunków sytuowania nowej zabudowy w stosunku do dróg i linii kolejowych o znacznej uciążliwości akustycznej.
8. Zachowanie odpowiednich stref ochronnych od linii napowietrznych WN i rozdzielni elektroenergetycznych.
9. Budowę urządzeń kanalizacyjnych we wsiach zwodociągowanych z priorytetem obszarów objętych ochroną prawną lub w bezpośrednim ich sąsiedztwie.
10. Wprowadzenie do studium uwarunkowań i kierunków rozwoju miasta i gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta ustalonych stref ochronnych ujęć wody.
11. Modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków pod kątem usuwania związków biogeny azotu i fosforu.
12. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w mieście z objęciem całej zwartej zabudowy.
13. Porządkowanie gospodarki odpadami na terenach wiejskich z priorytetem w miejscowościach leżących w obszarze Narwiańskiego Parku Narodowego.
14. Rozbudowa miejsko-gminnego składowiska odpadów stałych w Uhowie.
15. Określenie systemowych zasad składowania, odbioru, utylizacji i recyklingu odpadów stałych - Regulamin gospodarki odpadami i wdrożenie go w życie.
16. Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół Mechanicznych.
17. Zmiana struktury Szpitala ZOZ w Łapach.
18. Urządzenie terenów zieleni i wypoczynku codziennego w Łapach, w dolinach rzeki Narew.
19. Urządzenia terenów wypoczynku codziennego i świątecznego w Uhowie.
20. Urządzenie bazy turystycznej w Łapach oraz agroturystyki we wsiach położonych w obrębie doliny rzeki Narew.
21. Ochrona wartościowych gruntów rolnych, przed przeznaczaniem ich na cele osadnictwa i rozwój ponadlokalnej infrastruktury technicznej.
22. Wspieranie gospodarstw inwestujących i zwiększających swoją powierzchnię w drodze ulg podatkowych i tanich kredytów .
23. Tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy na wsi, umożliwiających zagospodarowanie nadwyżek siły roboczej.
24. Tworzenie warunków do ekologizacji rolnictwa.
25. Ograniczenie aż do przeniesienia na inny teren Zakładu Utylizacyjnego w Bokinach.
26. Racjonalne wykorzystanie majątku produkcyjnego Skarbu Państwa poprzez jego prywatyzację gwarantującą najlepsze wykorzystanie urządzeń, kadr i tradycji produkcyjnych w Wibrobetoniarni w Łapach (przedsiębiorstwo przemysłowe, w którym Wojewoda pełni funkcję organu założycielskiego).
27. Modernizacja drogi Nr 678.
28. Wykonanie obwodnicy Uhowa w ciągu drogi Nr 682.
29. Modernizacja w pierwszej kolejności następujących dróg wojewódzkich stanowiących połączenia pomiędzy sąsiednimi gminami: 03481 i 03482.
30. Modernizacja magistralnej linii kolejowej Warszawa - Białystok - Kuźnica Białostocka z dostosowaniem torów do kursowania pociągów z prędkością 160 km/h.
31. Dokończenie realizacji ciepłowni Miejskiej w Łapach.
32. Budowa linii elektroenergetycznej WN 400 kV stacja „NAREW” - Ełk - ALYTUS.
33. Budowa linii elektroenergetycznej WN 400 kV stacja „NAREW” - Ostrołęka.
34. Budowa linii WN 110 kV Zimnochy - Sokoły.
35. Budowa gazociągu tranzytowego w/c „JAMAŁ”.